

***Něco velkého,
a ať je to láska***

Borja de León (ed.)

Něco velkého, a ať je to láska

Křesťanské povolání: hledání, nacházení, věrnost

© 2020 Fundación Studium

www.opusdei.org/cs-cz

Zpracoval Radomír Hejl

Obsah

Úvod

- Něco velkého, a ať je to láska (I): Ježíš nám jde naproti
Kým je pro mne Ježíš Kristus? Kým jsem já pro Ježíše?
Kéž hledáš Krista!
Kéž najdeš Krista!
Kéž miluješ Krista!
Celý svůj život prožít s Kristem
- Něco velkého, a ať je to láska (II): Čím by mohl být tvůj život
Povolal jsem tě tvým jménem
Sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat
Vždy je to záležitost dvou
Vy sami vyšlapete cestu
- Něco velkého, a ať je to láska (III): Naše pravé jméno
Bytosti svobodné a nedokončené
Volá tě tvým jménem
Skrytý poklad
Dát v sázku všechny své schopnosti a dobré vlastnosti
Naplněný život
- Něco velkého, a ať je to láska (IV): Jak se pozná povolání?
Neklid srdce
Láskyplná přítomnost
Spojit všechny body v modlitbě
Spouštěč
Pomoc v duchovním vedení
- Něco velkého, a ať je to láska (V): Ať hudba zní
Normální je chtít být svatý
Tak zblízka, že s ním budeme žít
Všichni, kdo mají velké srdce
Milovat svět tak, jak ho miluje Bůh
- Něco velkého, a ať je to láska (VI): Kdo za své přátele položí svůj život
„Není dobře, aby člověk byl sám“
Psychologie člověka, který ví, že není sám
Janovo svobodné srdce
Probouzet srdce
Dar, který má denně růst
- Něco velkého, a ať je to láska (VII): Povolání k manželství

Šťastnou cestu
Kdy život skutečně začíná
Co vše obsahuje „ano“
Srdce, které nechce trpět

Něco velkého, a ať je to láska (VIII): Otcem a matkou víc než kdy
jindy

Rodiče svatých
Učitelé svatých
Vůdci svatých
Potřební víc než kdy jindy

Něco velkého, a ať je to láska (IX): Je mé rozhodnutí správné?

Co se se mnou stane?
Nejsme sami, Církev nás doprovází
Skok víry: důvěra v Boha

Něco velkého, a ať je to láska (X): Jsme apoštolové!

„Vše pro evangelium“
Sůl, světlo a kvas světa
Začít sám od sebe
Božské světlo, které přináší teplo

Něco velkého, a ať je to láska (XI): S Kristem na cestě k plnosti
lásky

Později pochopíte
Stupně svobody
Zkropení Kristovou krví
Eucharistický důsledek

Něco velkého, a ať je to láska (XII): Plody rodící se z věrnosti

Ráj v nás
Pevné a milosrdné srdce
Účinnost, kterou si nedovedeme představit
Bůh se nemění

Úvod

Evangelium je plné osobních setkání s Ježíšem: Jan a Ondřej, Petr, Matouš, Marta, Marie a Lazar, Nikodém, Samaritánka. Tyto příběhy nejsou jen vzpomínkou na minulost, ale znamenají mnohem více. Jsou to epizody příběhu, který je i dnes stále otevřený a plný děje. I když se může zdát, že setkání s Ježíšem není nic lehkého uprostřed všeho spěchu a zábavy, jež nás obklopují a na nás dorážejí, přesto se jeho volání v srdcích mladých lidí stále ozývá. A právě kvůli tomuto volání v hloubi jejich duše touží po velkých věcech. „Chtějí, aby se skoncovalo s nespravedlností. Chtějí, aby se odstranily nerovnosti a aby se všichni podíleli na statcích země. Chtějí, aby utlačovaní byli osvobozeni. Chtějí velké věci. Chtějí dobré věci.“¹ Proto my křesťané i v 21. století hlásáme, že Bohu na nás velmi záleží: že chce, abychom byli šťastní, a že se spoléhá na to, že jeho Láska se stane silou, která pohne světem.

„Kdo jsem já?“ je důležitá otázka. Ale daleko důležitější, jak nám říká papež František, je otázka jiná: „Pro koho jsem já?“² Naše identita je zakořeněna v tom, co jsme obdrželi, ale svou podobu získává především z lásky, které zasvěcujeme svůj život. Tím, že milujeme Boha, že se jím necháváme milovat, že tuto lásku dáváme druhým... objevujeme, kdo jsme. Série článků v této knize, kterou napsali kněží pracující s mladými lidmi, má být pomocníkem při tomto objevování. S prvními Ježíšovými učedníky, s učením papeže, svatých, svatého Josemaríi³ můžeme proniknout do této věčné skutečnosti: Bůh nás volá; „pro každého z nás má plán: svatost“⁴.

Knihla se skládá ze tří hlavních částí. V první jsou tři články, které v širším rámci předkládají skutečnost Božího povolání a setkání s ním. Druhá část je rozsáhlejší: představuje různé cesty povolání a zabývá se některými aspekty rozlišování vlastního povolání. A konečně třetí část je určena těm, kteří již několik let jdou cestou našeho Pána; je pozváním k tomu, aby s vděčností rozjímalí o kráse života, který je následováním Krista.

Svatý Josemaría vzpomínal, jak v pouhých šestnácti letech zjistil, že jeho srdce ho prosí o „něco velkého, a ať je to láska“⁵. Kéž bychom i my dokázali opakovaně objevit – protože láska je vždy mladá, vždy překvapuje – něco velkého, a ať je to láska.

Borja de León

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (I): Ježíš nám jde naproti

„Na druhý den zase Jan stál se dvěma ze svých učedníků. Pohlédl na Ježíše, jak jde kolem, a řekl: ‚Hle, beránek Boží!‘ Ti dva učedníci slyšeli, co říká, a šli za Ježíšem. Ježíš se obrátil a viděl, že jdou za ním. Zeptal se jich: ‚Co byste chtěli?‘ Odpověděli mu: ‚Rabbi‘ - to přeloženo znamená Mistře - ‚kde bydlíš?‘ Řekl jim: ‚Pojďte a uvidíte!‘ Šli tedy, viděli, kde bydlí, a ten den zůstali u něho; bylo kolem čtyř hodin odpoledne.“ (Jan 1, 35–39)

Představitelé této scény z evangelia jistě vyprávěli své vzpomínky s hlubokým dojetím, vždyť šlo o nejdůležitější okamžik jejich života: den, kdy se poprvé potkali s Ježíšem Nazaretským.

Setkání s Kristem je pro každého křesťana opravdu rozhodujícím okamžikem, jak na začátku svého pontifikátu zdůraznil Benedikt XVI.: „Na počátku toho, že jsem křesťanem, nestojí mravní rozhodnutí nebo velká idea, nýbrž setkání s událostí, s jednou Osobou, která dává našemu životu nový horizont a tím jeho rozhodující směr.“⁶ O mnohém vypovídá i fakt, že to na začátku svého pontifikátu připomněl i papež František: „Zvu každého křesťana na jakémkoli místě a v jakékoli situaci k tomu, aby se hned dnes navrátil ke svému osobnímu setkání s Ježíšem Kristem, nebo alespoň aby učinil rozhodnutí, že se s ním chce setkat a že ho bude každý den bez ustání hledat.“⁷ Na těchto stránkách chceme na tuto výzvu odpovědět a vydat se po stopách svatého Jana, nejmladšího z apoštolů.

Kým je pro mne Ježíš Kristus? Kým jsem já pro Ježíše?

Čtvrté evangelium shrnuje osobnost mladého Jana do krásné věty: Byl „učedníkem, kterého Ježíš miloval“. Tím bylo skutečně řečeno vše: Jan byl někým, koho Ježíš miloval. Ani po letech v Janovi tato jistota nepohasla a ještě více se umocnila: „V tom záleží láska: ne že my jsme milovali Boha, ale že on si zamiloval nás.“ (1 Jan 4,10) Jistota v Pánově Lásce ho bezpochyby učinila schopným uchovat si po celý život hlubokou a nakažlivou radost, jež vyzařuje z jeho evangelia. Vše začalo tehdy na břehu Jordánu.

Zažili jsme i my takové důvěrné setkání jako mladý apoštol Jan? I když jsme křesťany již dlouhé roky a jsme zvyklí celý život se modlit, je dobré, abychom se na chvíli zamysleli: „Kým je pro mne Ježíš Kristus? Co znamená Ježíš Kristus v mém každodenním reálném životě?“ Pomocí této úvahy můžeme zhodnotit svou víru. „Této otázce ale předchází ještě další otázka, která je s ní nerozlučně spjatá a je v jistém smyslu ještě důležitější (...): Kým jsem já pro Ježíše Krista?“⁸

Není nic zvláštního na tom, jestliže nás tyto otázky poněkud zarazí. Kým jsem pro Ježíše Krista? Kdo jsem? Malé, nevýznamné stvoření? Produkt evoluce? Jeden z mnoha... který musí plnit jeho přikázání? Jak mne vidí Ježíš? Pohled na svaté může vnést světlo do našich otázek. Když se jednou na něco podobného zeptali svatého Jana Pavla II., odpověděl: „Jsi Boží myšlenkou, pulzuješ v Božím srdci. Je to, jako bychom řekli, že tvá hodnota je v jistém smyslu nekonečná, že jsi ve své neopakovatelné jedinečnosti pro Boha důležitý.“⁹ To, co on sám objevil - co všichni svatí objevili - je, že Bohu na nás velice záleží. Nejsme malá, nevýznamná stvoření, nevolníci, kteří jsou na světě jen z toho důvodu, aby dělali, co on chce. Jsme opravdoví přátelé. Vše, co se nás týká, ho zajímá, proto se o nás stará a po celý život nás provází, i když si toho často nejsme vědomi.

Tohle není žádné přehánění. Sám Ježíš řekl svým apoštolům: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život. Vy jste *moji přátelé*... Nazval jsem vás přáteli, protože vám jsem oznámil všechno, co jsem slyšel od svého Otce.“ (Jan 15, 13–15) Jsou to stále aktuální slova. Ježíš Kristus „žije a říká to nyní vám. Naslouchejte ochotně jeho hlasu; každému z vás chce něco říct“¹⁰. Kým tedy jsem pro Ježíše Krista? Jsem jeho přítelem, kterého on miluje tou největší možnou láskou; pulzuji v jeho srdci. Tím jsem já pro něj. A kým je on pro mě?

Kéž hledáš Krista!

29. května 1933 si přišel se svatým Josemariou poprvé pohovořit jistý mladý student architektury. Jmenoval se Ricardo Fernández Vallespín. O mnoho let později vzpomínal: „Otec se mnou hovořil o záležitostech duše... Radil mi a povzbuzoval mne, abych se zlepšoval... Přesně si vzpomínám, jako bych to viděl před sebou,

jak předtím, než jsme se rozloučili, vstal a přistoupil ke knihovně. Vyndal z ní knihu, kterou sám používal, a na první stránku mi jako věnování vepsal tyto tři věty: „Kéž hledáš Krista! Kéž najdeš Krista! Kéž miluješ Krista!“¹¹ Také svatý Josemaría chtěl při onom rozhovoru začít u toho nejdůležitějšího: u osobního setkání s Pánem.

Apoštol Jan se vydal hledat Krista, aniž by přesně věděl, koho hledá. Věděl však, že hledá něco, co by naplnilo jeho srdce. Žíznul po smysluplném životě. Nepřipadalo mu jako dostatečné žít jen proto, aby pracoval, vydělával peníze, dělal to samé, co všichni ostatní... a neviděl přitom dál než za humna svého kraje. Měl nepokojné srdce a svůj nepokoj chtěl utišit. Proto šel za Janem Křtitelem. A právě když byl s ním, prošel kolem Ježíš. Jan Křtitel mu řekl: „Hle, beránek Boží!“ A když on a jeho přítel Ondřej „slyšeli, co říká, šli za Ježíšem“ (Jan 1, 36–37).

Co můžeme udělat my pro to, abychom kráčeli ve stopách mladého apoštola Jana? Nejprve naslouchat našemu nepokojnému srdci. Vnímat ho, když projevuje nespokojenost, když už má dost *světského* života, když touží po něčem větším, než jsou věci a požitky světa. A pak se přiblížit k Ježíši. Možná to máme v jistém smyslu lehčí než Jan, protože nám mnoho lidí řeklo, kde Ježíše najít: „Mluvit k Bohu jsme se obvykle naučili v dětství, z úst křesťanských rodičů; později nám učitelé, kolegové a známí mnohokrát pomohli, abychom Ježíše Krista neztratili z očí.“¹² Nyní tedy už jen zbývá ho hledat: „Hledejte ho usilovně, hledejte ho sami v sobě ze všech svých sil. Budete-li to dělat opravdu usilovně, pak se odvažuji vám zaručit, že jste ho už vlastně našli, že jste s ním už začali hovořit a milovat ho a uskutečňovat tuto konverzaci v nebi.“¹³

Kéž nalezněš Krista!

Když se Jan a Ondřej poprvé vydali za Ježíšem, byli pravděpodobně trochu na rozpacích. Vykročili za ním, ale nevěděli, jak ho oslovit. Nebývá zrovna obvyklé někoho zastavit a zeptat se ho: „Jsi ty ten beránek Boží?“ Jan Křtitel jim však právě toto řekl a bylo to opravdu to jediné, co o něm věděli... Možná mezi sebou uvažovali, co udělají, když tu se Ježíš „obrátil a viděl, že jdou za ním. Zeptal se jich: ‚Co byste chtěli?‘“ (Jan 1,38).

Ježíše dojímají mladá, nepokojná srdce. Když ho budeme hledat upřímně, dá se nám nalézt tím nejméně očekávaným způsobem. Svatý Josemaría si celý život pamatoval své první *osobní* a nečekané setkání s Ježíšem. Byl tehdy ještě mladý hoch se srdcem překypujícím plány a ideály. Jednou, když hodně nasněžilo a ulice se pokryly hustou bílou pokrývkou, vyšel z domu. Po chvíli si ve sněhu s překvapením všiml otisků bosých nohou. Stopy ho dovedly k mnichovi, který šel směrem do kláštera. Tato událost na něj udělala hluboký dojem. „Když ostatní přinášejí tolik obětí Bohu a bližnímu, nejsem také já schopen něco mu nabídnout?“¹⁴

Mladý Josemaría se toho dne, podobně jako Ondřej a Jan, vydal za Pánem, který byl tentokrát přítomný ve *stopách ve sněhu*. Tyto stopy možná vidělo ještě mnoho jiných lidí, ale pro onoho mladého chlapce byly neomylným znamením toho, že mu Ježíš chtěl vstoupit do života. Jeho reakce se velmi podobala reakci oněch prvních Ježíšových přátel: „Odpověděli mu: ‚Rabbi‘ - to přeloženo znamená Mistře - ‚kde bydlíš?‘ Řekl jim: ‚Pojďte a uvidíte!‘ Šli tedy, viděli, kde bydlí, a ten den zůstali u něho; bylo kolem čtyř hodin odpoledne.“ (Jan 1, 38–39)

Zjištění, že nás někdo miluje, v nás probouzí silnou touhu poznat ho. Vědomí, že se k nám někdo zachoval jako přítel, působí, že ho chceme poznat. Zjištění, že tu je někdo, komu na nás záleží, někdo, kdo na nás čeká a kdo má odpověď na naše nejhlubší touhy, nás vede k tomu, abychom ho hledali. Bůh chtěl, aby si svatý Josemaría prostřednictvím oněch stop uvědomil, že „kdesi velmi hluboko již v sobě nesl ‚Boží neklid‘, který obnovil jeho nitro intenzivnějším zbožným životem“¹⁵. Hledat a najít Ježíše je však teprve pouhý začátek. Od té chvíle se k němu můžeme začít chovat jako k příteli. Snažit se ho lépe poznat četbou evangelia, chozením na mši svatou, prožíváním důvěrných chvil po svatém přijímání a péčí o ty, kteří to nejvíce potřebují. Dát se svému Příteli poznat, svěřit mu své radosti a bolesti, své plány a neúspěchy. A o tom je koneckonců modlitba: „Důvěrný vztah přátelství, častý rozhovor mezi čtyřma očima s Tím, od něhož víme, že nás miluje.“¹⁶ Jako Ondřej a Jan, kteří tehdy strávili s Ježíšem celý den.

Kéž miluješ Krista!

Den, kdy potkal Ježíše, byl pro mladého Jana dnem, který mu změnil život. Samozřejmě měl před sebou ještě dlouhou cestu. Od zázračného rybolovu po cesty Palestinou po Ježíšově boku; od jeho zázraků po jeho slova, která naplňovala srdce radostí, po jeho laskavé zacházení s nemocnými, chudými, opovrhovanými... Ale hlavně ho čekaly ony důvěrné rozhovory s Mistrem. Dialog, který začal jednoho odpoledne na břehu Jordánu, měl trvat celý život.

Všichni máme zkušenost s tím, jak nás nějaké přátelství změnilo. Proto také dávají rodiče pozor na to, s kým se jejich děti přátelí. Aniž bychom si toho byli vědomi, vztah s přáteli nás postupně mění, takže nakonec začneme chtít a odmítat to samé co oni. Přátelství nás spojuje natolik, že lze říct, že přátele mají „jednu duši, která živí dvě těla“¹⁷.

V tomto ohledu je velice zajímavé, jakou proměnou prošel mladý apoštol Jan. Spolu s bratrem Jakubem byli lidmi nazýváni „syny hromu“ (Mk 3,17) a některé detaily v evangeliu nám ukazují, že nešlo o přehnaný přívlastek. Například tehdy, když nějací Samaritáni odmítli poskytnout Ježíšovi a jeho učedníkům přístřeší, a oba bratři se obrátili na Mistra s otázkou: „Pane, chceš, abychom svolali z nebe oheň, aby je zahubil?“ (Lk 9,54) Díky prohlubujícímu se přátelství s Ježíšem se však postupně naučili milovat jako On, mít pochopení jako On a odpouštět jako On.

Něco podobného můžeme prožít i my. Setkání s Ježíšem a přátelství s Ním nás povede k tomu, abychom milovali jako On. Nemělo by nás proto překvapovat, když se v našem srdci objeví taková touha. Nechme své srdce naplnit vděčností, protože Pán chce s naší pomocí zpřítomnit svou Lásku ve světě. Stalo se to i svatému Josemaríovi. Ony stopy ve sněhu ho utvrdily v hluboké jistotě, že měl na zemi nějaké poslání: „Začal jsem tušit Lásku, uvědomovat si, že srdce po mně chce něco velkého a že je to láska.“¹⁸ Objevme i my ve volání svého srdce ozvěnu Ježíšova hlasu, který zaznívá na mnoha místech evangelia: „Pojď za mnou!“

Celý svůj život prožít s Kristem

Jan by při zpětném pohledu na svůj život nevyměnil nic za možnost následovat Ježíše. Tak Bůh jedná v každém z nás: „Ušlechtilá láska k Ježíši pobádá k velkým činům a vzbuzuje touhu po stále větší dokonalosti. Láska se chce vznášet vzhůru a nechce být zdržována žádnými nízkými věcmi.“¹⁹ Od té doby, co Ježíš přišel na svět, se podobně jako Janovi vedlo i Petrovi, Jakubovi, Pavlovi... Bartimeovi, Marii Magdaléně a mnohým dalším. Ježíš nás zve nejen k tomu, abychom se podíleli na poslání, kterého se mu dostalo od Otce, ale chce také milovat svět prostřednictvím našeho života, z nitra každého z nás. „Zůstaňte v mé lásce,“ říká nám (Jan 15,9), abyste smířili svět se mnou, nenávist nahradili Láskou, egoismus službou, zášť odpuštěním.

Mladý apoštol Jan, který objevil Pánovu Lásku, ho doprovodil až ke kříži. Později spolu s ostatními apoštoly obdržel poslání, jež určilo ráz celého jeho života: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu!“ (Mk 16,15) I my, když budeme naslouchat hlasu našeho nepokojného srdce a hledat Ježíše, když ho nalezneme a půjdeme za ním, když se staneme jeho přáteli, zjistíme, že On s námi počítá. Požádá nás, abychom mu každý svým jedinečným způsobem pomohli v církvi. Jako přítel, který nás má rád, nás vybízí, abychom se přidali k jeho úchvatnému plánu. „Ježíš, který je cestou, tě dnes volá, abys zanechal stopu v dějinách. On, který je život, tě zve, abys v dějinách svých i mnoha jiných zanechal stopu plnou života. On, který je pravda, tě zve, abys opustil cesty separace, rozdělení a nesmyslu. Jsi pro? Co odpoví tvoje ruce a tvoje nohy Pánu, který je cesta, pravda a život? Jsi pro?“²⁰

Borja Armada

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (II): Čím by mohl být tvůj život

Mezopotámie byla svědkem zrodu a zániku jedněch z nejstarších civilizací světa: Sumerů, Akkadů, Babyloňanů, Chaldejců... I když jsme se o některých z nich možná učili ve škole, připadají nám jako vzdálené kultury, které s námi příliš nesouvisí. V této oblasti se však narodil kdosi, kdo je členem naší rodiny. Jmenoval se Abram, dokud mu Bůh nezměnil jméno na Abrahám. Bible datuje jeho život zhruba 1850 let před příchodem Ježíše Krista na zemi. O čtyři tisíce let později na něj stále vzpomínáme, když ho při mši svaté vzýváme jako „našeho otce ve víře“²¹, protože on dal vzniknout naší rodině.

Povolal jsem tě tvým jménem

Abrahám je jedním z prvních, kdo vstoupil do dějin proto, že odpověděl na Boží volání. V jeho případě šlo o zcela ojedinělou žádost: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu.“ (Gn 12,1) Po něm pak vedle jiných následoval Mojžíš, Samuel, Eliáš a ostatní proroci... Všichni slyšeli Boží hlas, který je různým způsobem vybízel, aby odešli ze své země a začali nový život s Ním. Bůh jim podobně jako Abrahámovi slíbil, že v jejich životě učiní veliké věci: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnáním.“ (Gn 12,2) Protože každého z nich navíc povolal vlastním jménem, uchovává Starý zákon vzpomínku nejen na Boží skutky, ale i na jména těch, kteří se na nich s Bohem podíleli, a list Židům je za to s nadšením chválí (srov. Žid 11, 1–40).

Když Bůh poslal svého Syna na svět, neslyšeli povolání lidé jen Boží hlas, ale viděli i jeho lidskou tvář: tvář Ježíše Krista. I je Bůh povolal, aby začali nový život a zanechali za sebou v dějinách nerasmazatelnou stopu. Známe jejich jména: Marie Magdaléna, Petr, Jan, Ondřej... a vděčně na ně vzpomínáme.

A pak? Může se zdát, že po Ježíšově nanebevstoupení se Bůh stáhl do ústraní. Jeho působení však ve skutečnosti nejenže neustalo, ale dokonce se ještě zintenzivnilo. Během svého života na zemi si Bůh vyvolil jen několik málo lidí, ale za posledních dva

tisíce let „změnil životní plány“ miliónům mužů a žen, před jejichž zraky otevřel horizonty, o nichž se jim ani nesnilo. Jména mnohých z nich známe, protože tvoří součást kalendáře svátků svatých. Kromě toho však existuje ještě další nesmírné množství neznámých světců „ze všech národů, kmenů, plemen a jazyků“ (Zj 7,9), kteří byli opravdovými „protagonisty dějin“²².

Bůh nás hledá a klepe na naše dveře i tady a teď. Svatý Josemaría s oblibou rozjímal o slovech proroka Izajáše: „Jsi můj!“ (Iz 43,1) Říkal, že tato slova „chutnají jako plástve medu“²³, protože mu dávají poznat, že je Bohem milován nanejvýš osobním a jedinečným způsobem.

I nám mohou tato slova chutnat jako plástve medu, protože nám zjevují, že Bohu na našem životě záleží, že s každým z nás počítá a každého volá. Snem každého křesťana je, aby jeho jméno bylo zapsáno v Božím srdci, a tento sen je každému na dosah.

Sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat

Dívat se na náš život takto, v návaznosti na život velkých světců, nám může připadat poněkud přehnané. Máme přeci zkušenost s vlastní slabostí. Ale i Mojžíš, Jeremiáš a Eliáš zakoušeli v životě slabost a těžké chvíle.²⁴ Sám Izaiáš si jednou povzdechl: „Nadarmo jsem se namáhal, svou sílu jsem vydal v nicotný přelud.“ (Iz 49,4) Je pravda, že život se někdy jeví jako nepřiliš smysluplný a zajímavý, protože naše plány se až převelice snadno hroutí, a otázka „pro co chci žít“ pak po zkušenostech s nezdary, utrpením a smrtí zůstává jakoby bez odpovědi.

Bůh dokonale zná celou tuto rozkolísanost i zmatek, který to v nás může způsobit. A přece nás hledá. Proto si prorok přestává naříkat a naslouchá pozorně Pánovu hlasu: „Dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“ (Iz 49,6) Jsme slabí, to však není celá pravda o našem životě. Papež František napsal: „Uznejme svoji slabost, ale nechme Ježíše, aby ji uchopil do svých rukou a poslal nás. Jsme křehcí, ale poklad, který neseme, nás činí velikými, a může učinit lepšími a šťastnějšími ty, kteří jej přijímají.“²⁵

Boží volání je projevem velkého Božího milosrdenství, znamením, že mne má rád, že mu na mně záleží: „Bůh počítá s tebou,

takovým jakým jsi, nikoli kvůli tomu, co máš. V jeho očích nemá žádnou cenu oděv, který nosíš, nebo mobil, který užíváš; nezajímá jej, zda jsi podle módy, zajímáš jej ty, takový jaký jsi. V jeho očích máš platnost a tvoje hodnota je nedocenitelná.“²⁶ Když nás Bůh volá, osvobozuje nás, protože nám pomáhá vymanit se z bezvýznamného způsobu života, zaměřeného na uspokojování drobných potřeb, které nemohou utišit naši žízeň po lásce. „Když se rozhodneme Pánu odpovědět: moje svoboda patří tobě, budeme osvobozeni ode všech řetězů, které nás poutaly k bezvýznamným věcem.“²⁷ Bůh vysvobozuje naši svobodu z její malosti a otevírá ji velikosti dějin své Lásky k lidem, v nichž má každý z nás své místo.

„Povolání v nás zapaluje světlo, skrze které poznáváme smysl svého života, ve světle víry se přesvědčujeme o důvodu svého pozemského bytí. Náš život, současný, minulý i budoucí, dostává nový význam, nový rozměr, který jsme předtím netušili. Všechny události a jevy mají nyní své pravé místo: chápeme, kam nás Pán chce vést, a jsme uchvázeni úkolem, který je nám svěřován.“²⁸ Pro toho, komu se dostalo Božího povolání, a odpověděl na ně, již neexistují bezvýznamné, malé věci. Všechno je prozářeno příslibem: „Učiním tě velkým národem.“ (Gn 12,2) V tvém životě učiním velké věci, zanecháš stopu, sám šťasten budeš druhým rozdávat štěstí. „Když On o něco žádá, ve skutečnosti nabízí dar. Nejsme to my, kdo dělá něco pro Boha, je to Bůh, kdo osvětluje náš život a naplňuje ho smyslem.“²⁹

Ve světle povolání také poznáváme, že důležitost našeho života se nedá měřit podle lidské velkoleposti uskutečněných plánů. Jen nemnozí mohou zapsat své jméno mezi velikány světových dějin. Boží velikost se měří spíše podle jejího vztahu k jedinému skutečně velkolepému plánu, jímž je vykoupení. „Rozhodující okamžiky světových dějin byly nepochybně ovlivněny dušemi, o nichž historické knihy mlčí. Kdo jsou ti, jimž vděčíme za rozhodující okamžiky v našem životě, to se dozvíme až v den, kdy všechno skryté vyjde najevo.“³⁰

Vykoupení se uskutečňuje - právě teď!³¹ Jak na něm máme spolupracovat? Tisíce různými způsoby. Bůh sám nás bude

osvěcovat, abychom objevili, jak na to. „Bůh chce, aby se svoboda člověka podílela nejen na odpovědi na povolání, ale i na jeho utváření.“³² Odpověď je motivována aktuální milostí, kterou Bůh uděluje, když volá, aniž přitom omezuje její svobodnou povahu. Když vykročíme na cestu, Bůh nám z místa, kde se nacházíme, ukáže, jaký sen si vysnil pro náš život. Tento sen „se bude naplňovat“ postupně, protože přitom záleží i na naší přičinlivosti a schopnosti snít. Svátý Josemaría říkal, že budeme-li snít, skutečnost dalece předčí naše sny, protože kdo sní opravdově, ten sní s Bohem. Takto, ve velkém, nechával Bůh snít Abraháma: „Pohled’ na nebe a sečti hvězdy, dokážeš-li je spočítat.“ (Gn 15,5)

Vždy je to záležitost dvou

Bůh vstupuje Abrahámovi do života, aby s ním zůstal, aby se jaksi spojil s jeho osudem: „Požehnám těm, kdo žehnají tobě, prokleji ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,3) Abrahám se ve svém životním příběhu dělí o hlavní roli s Bohem. Je to příběh o Abrahámovi a Bohu - o Bohu a Abrahámovi, a to natolik, že od té chvíle se Bůh představuje lidem jako „Bůh Abrahámův“³³.

Povolání tedy na prvním místě zve k životu s Bohem. Neznamená to dělat něco zvláštního, ale spíše dělat všechno s Ním, dělat „vše pro Lásku!“³⁴ Něco takového se odehrálo i v životě Ježíšových učedníků: Ježíš si je vybral především proto, „aby byli s Ním“. Až poté evangelista dodává: „Protože je chtěl posílat kázat.“ (Mk 3,14) Proto si ani my, když zaslechneme Boží hlas, nesmíme myslet, že po nás Bůh odkudsi z dalekého nebe žádá nějakou těžkou a „nesplnitelnou misi“. Pokud nás Bůh skutečně volá, pak nás zve, abychom se ponořili do jeho života, abychom se zapojili do jeho plánu. Volá nás, abychom zůstali v jeho Lásce (srov. Jan 15,8). Z Božího Srdce, z opravdového přátelství s Ježíšem pak budeme moci celému světu přinášet jeho Lásku. On s námi počítá... a proto chce být s námi, nebo řečeno naopak: chce být s námi... a proto s námi počítá.

Chápeme proto, proč lidé, kteří zaslechli Boží hlas a vydali se za ním, k tomu povzbuzují ty, kteří začínají Boží volání teprve tušit. Lidé totiž v prvním okamžiku zpravidla pociťují pochopitelný strach. Strach vyvolaný něčím nenadálým a neznámým, co rozšiřuje jejich

horizonty, z Boha, který je po všech stránkách převyšuje. Tento strach však nemívá dlouhého trvání. Jedná se o zcela normální lidskou reakci, která nás nemá nijak udivovat. Byla by chybou nechat se tímto strachem ochromit. Spíše je třeba se mu postavit a nebát se ho v tichosti pozorně přezkoumat. Velkým životním rozhodnutím a plánům, které za sebou zanechaly stopu, téměř vždy předcházelo období strachu překonaného později pomocí klidné úvahy - a také notné dávky odvahy.

Svatý Jan Pavel II. zahájil svůj pontifikát výzvou, kterou ještě dnes uchováváme v paměti: „Rozevřete dokořán brány Kristu (...). Nebojte se!“³⁵ Benedikt XVI. na tuto výzvu navázal po svém zvolení a řekl, že těmito slovy „papež mluvil ke všem lidem, především k mladým“. Následně si položil otázku: „Což snad všichni nemáme nějakým způsobem strach - necháme-li Krista zcela vstoupit do svého nitra, otevřeme-li se mu naprosto - strach, že by mohl odnést něco z našeho života? Nemáme snad strach zříci se něčeho velikého, jedinečného, co dělá život tak krásný? Neriskujeme, že se později ocitneme v nejistotě, že budeme zbaveni svobody?“³⁶

A dále pokračoval: „A ještě jednou papež chtěl říci: Ne! Kdo nechá vstoupit Krista, neztrácí nic - nic - absolutně nic z toho, co činí život svobodným, krásným a velkým. Ne! Jen v tomto přátelství se otevírají dokořán brány života. Pouze v tomto přátelství se skutečně otevřou velké možnosti lidské bytosti. Pouze v tomto přátelství zakoušíme, co je krásné a co osvobozuje.“³⁷ Na závěr se připojil k výzvě svatého Jana Pavla II. a řekl: „Také bych dnes rád (...) na základě zkušenosti dlouhého osobního života chtěl říci vám, drazí mladí: Nemějte strach z Krista! On nic neodnímá a dává všechno. Kdo se dá Jemu, dostane stonásobně. Ano, otevřete, dokořán rozevřete brány Kristu a najdete pravý život.“³⁸ Také papež František nám často připomíná: „Žádá tě, abys nechal všeho, co tíží tvoje srdce, vzdal ses majetku a udělal místo Jemu.“³⁹ Získáme tak stejnou zkušenost, jakou všichni světci, a sice že Bůh nic neodnímá, ale naplňuje srdce pokojem a radostí, kterou svět nemůže dát.

Vydáme-li se touto cestou, strach ihned ustoupí hluboké vděčnosti: „Děkuji tomu, který mi dal sílu, Kristu Ježíši, našemu Pánu, že mě uznal za věrného (...), ačkoli jsem byl dříve rouhač, pronásledovatel a násilník. Dostalo se mi však milosrdenství.“ (1Tim 1,12-13) Skutečnost, že všichni máme nějaké povolání, ukazuje, že Boží milosrdenství se našimi slabostmi a hříchy nenechá odradit. On před námi stojí Miserando atque eligendo (Pohlédl na něj s láskou a vyvolil jej), jak praví biskupské heslo papeže Františka. Neboť pro Boha vyvolit a slitovávat se - promíjet naši malost - znamená totéž.

Podobně jako Abrahám, svatý Pavel a všichni Ježíšovi přátelé si můžeme být jisti nejen tím, že nás Bůh volá a doprovází, ale i tím, že nám pomáhá: jsme přesvědčeni o tom, že „ten, který (v nás) toto dobré dílo začal, přivede ho ke konci ke dni Krista Ježíše“ (Flp 1,6). Víme, že naše problémy, i když mohou být někdy vážné, nemají poslední slovo. Svatý Josemaría to často připomínal prvním věřícím z Opus Dei: „Když Bůh plánuje nějaké dílo ve prospěch lidí, myslí nejdříve na osoby, které by použil jako nástroj... a udělí jim všechny potřebné milosti.“⁴⁰

Boží volání je tedy výzvou k důvěře. Jedině důvěra nám umožní žít tak, abychom nebyli zotročováni kalkulováním s našimi silami a schopnostmi, jedině důvěra nám umožní učinit úžasnou zkušenost, že můžeme čerpat ze sil a schopností toho Druhého. Je to jako při slézání vrcholů hor, kdy se musíme spoléhat na toho, kdo šplhá před námi a který dokonce visí na stejném laně. Ten, kdo jde před námi, nám ukazuje, kam dát nohu, a pomáhá nám ve chvílích, kdy bychom jinak zpanikařili a dostali závrať, kdybychom byli sami. Postupujeme tedy jako při výstupu na horu, jen s tím rozdílem, že nyní svou důvěru nekládáme do nám podobného člověka, ani do nejlepšího přítele, ale přímo do Boha, který „zůstává věrný, protože nemůže zapřít sám sebe“ (2 Tim 2,13).

Vy sami vyšlapete cestu

„Abram se vydal na cestu, jak mu Hospodin přikázal“ (Gn 12,4), a v jeho životě začala etapa, která navždy poznamenala jeho existenci. Od té chvíle se jeho život řídil Božími pokyny: vydat se z jednoho místa na druhé, vyhýbat se špatným lidem, věřit tomu, že

zplodí potomka, skutečně ho zplodit - a být připraven ho obětovat. Aby mohl Abrahám říkat Pánu ano, potřeboval být neustále svobodný. Také život lidí, kteří jdou za Bohem, se nevyznačuje jen blízkým vztahem a společenstvím s Bohem, ale i skutečnou, naprostou a neustálou svobodou.

Kladná odpověď na Boží volání nejenže otevře před naší svobodou nové obzory a dá jí plný smysl - „něco velkého, a ať je to láska“⁴¹, říkal svatý Josemaría – ale také nás nutí, abychom svou svobodu neustále uplatňovali. Odevzdat se Bohu neznamena stoupnout si na pomyslný „pojízdny pás“, který je ovládán a řízen někým jiným a který nás - bez naší vůle - poveze až do konce života; rovněž to neznamena jízdu po dokonale nalajnované a předem zkontrolované železniční trati, na které nás nic nemůže zaskočit.

Celý život totiž budeme zjišťovat, že věrnost prvnímu zavolání od nás vyžaduje stále nové a někdy i náročné rozhodování. Pochopíme, že Boží povolání nás nutí, abychom neustále vzrůstali ve svobodě. Aby člověk mohl létat vysoko - jako na kterékoli cestě lásky – potřebuje křídla očištěná od bláta a velkou schopnost ovládat svůj vlastní život, který je často zotročován malichernostmi. Krátce, velikosti Božího volání musí odpovídat velikost svobody, umocněné věrným odpovídáním na milost a prospíváním ve ctnostech, které nám pomáhají být skutečně sami sebou.

Svatý Josemaría říkával mladým lidem, kteří za ním v začátcích Díla chodili, že všechno se muselo teprve vybudovat, dokonce i cesta, po níž měli kráčet. A tu cestu, kterou jim Pán ukázal a která měla vést celým světem, měli prošlapat oni. „Nejsou pro vás připraveny žádné cesty... Sami je musíte přes hory vyšlapat šlápějími svými kroky.“⁴² Naznačoval tím otevřený charakter každého povolání, který je třeba objevit a pěstovat.

I dnes odpovědět na Boží volání znamená jistým způsobem vyšlapat si cestu šlápějími vlastními kroky. Bůh nám nikdy nesdělí dokonale připravený plán. Nesdělil ho ani Abrahámovi, ani Mojžíšovi, ani apoštolům. Před svým nanebevstoupením jim pouze řekl: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu

tvorstvu.“ (Mk 16,15) Jak? Kudy? Jakými prostředky? To vše se upřesňovalo postupně. A tak je tomu i v našem případě: cesta se před námi bude během našeho života postupně rýsovat a vznikat díky oné úžasné smlouvě mezi Boží milostí a naší svobodou. Dějiny povolání jsou „dějinami nevýslovného dialogu mezi Bohem a člověkem, mezi láskou Boha, která volá člověka, a mezi svobodou člověka, který na Boží lásku odpovídá“⁴³. V dějinách našeho povolání se prolíná naše pozorné naslouchání Božím vnuknutím s tvořivostí, s kterou se tato vnuknutí snažíme co nejlépe uvést ve skutek.

Panna Maria, která se svým „ano“ v Nazaretě stala pro všechny vzorem, nám dává příklad i svým celoživotním ustavičným nasloucháním a plněním Boží vůle, na které se také občas snesl šerosvit víry. „Maria však to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom.“ (Lk 2,19) Po boku svého Syna naše Matka postupně zjišťovala, co od ní Bůh žádá. Proto ji také nazýváme dokonalou Kristovou učednicí. Jí se svěřujeme a prosíme ji, aby byla naší hvězdou, která vždy povede naše kroky.

Nicolás Álvarez de las Asturias

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (III): Naše pravé jméno

První kniha Bible představuje na začátku Boha Stvořitele, který svým slovem dává vzniknout věcem z ničeho: „Bud' světlo (...). Bud' klenba (...). Zazelenej se země zelení, bylinami, které se rozmnožují semeny, a ovocným stromovím (...). Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře (...).“ (Gn 1, 1-25) V okamžiku, kdy má být povolán k životu člověk, se však stane něco jiného. Bůh netvoří člověka „podle jeho druhu“ nebo v souladu s tím, čím je, ale dává mu jméno: volá ho osobně k životu. Jedná s ním jako se sobě rovným.

Když se přesně od tohoto momentu vyprávění o stvoření přeneseme k poslední knize Bible, zjistíme cosi překvapivého: jméno, které nám Bůh dává při stvoření, máme znovu dostat na konci života. „Kdo zvítězí,“ slibuje Pán v knize Zjevení, „tomu dám ze skryté many; a dám mu také bílý kamínek, na tom kamínku bude vyryto nové jméno, které nezná nikdo jiný než ten, kdo ho dostane“ (Zj 2,17). Při narození tedy dostaneme jméno, které nám na konci života dají znovu. Jak tomu máme rozumět? Ocitáme se před tajemstvím povolání. Před osobním tajemstvím, které se nám bude objasňovat v té míře, v jaké postoupíme na naší cestě za pravým životem.

Bytosti svobodné a nedokončené

Růže, dub nebo kůň nemusí činit žádná rozhodnutí, aby byli tím, čím jsou: jednoduše jsou. Rostou, vyvíjí se a nakonec zemřou. Ale u člověka tomu tak není.

Během toho jak rosteme, a zvláště pak v období dospívání, přicházíme na to, že nemůžeme být jen „jedním z mnoha“. Z nějakého důvodu nám připadá, že bychom měli být někým jedinečným se jménem a příjmením, někým odlišným a neopakovatelným. Uvědomujeme si, že jsme na světě z nějakého důvodu a že můžeme udělat ze světa lepší místo pro život. Nestačí nám vědět, co jsme, nebo jaké jsou věci, něco nás nutí, abychom snili o tom, kým chceme být, a o tom, jaký má být svět, v němž žijeme.

Někdo v tom vidí naivnost a nedostatek realismu, který je dříve či později třeba překonat. Tento sklon k snění však patří mezi to nejdrahocennější, co máme. Touha být někým, se jménem a příjmením, je pro křesťana projevem způsobu, jakým nás Bůh chtěl stvořit, tj. jako neopakovatelnou bytost. Naše schopnost snít se týká právě tohoto láskyplného (Božího) plánu. Bůh učinil svět a nechal ho v rukou člověka, „aby ho obdělával a střežil“ (Gn 2,15). Chtěl, abychom se svou prací zapojili do péče o svět, aby se rozzářil v celé své kráse a my ho „vášnivě“ milovali, jak říkával svatý Josemaría.⁴⁴

Stejně Bůh jednal, když nám vdechl život: ponechává naši osobnost v našich rukou a zve nás, abychom ji sami rozvíjeli. Očekává, že se přitom nebudeme bát nasadit svou svobodu, že se chopíme iniciativy a zapojíme všechny své schopnosti. „Bůh od tebe něco očekává, Bůh od tebe něco chce,“ říká papež František nejen mladým lidem. „Zve tě, abys snil, chce ti ukázat, že s tebou může být svět jiný. Tak je to: pokud ze sebe nedáš to nejlepší, svět nebude jiný. To je výzva.“⁴⁵

Volá tě tvým jménem

Šimon si šel spolu s bratrem Ondřejem poslechnout Jana Křtitele. Z Galileje do Judska museli ujít dlouhou cestu, ale taková příležitost si to zaslouhovala. Nejspíš se schylovalo k něčemu velkému, protože Bůh poslal svému lidu proroka naposled před několika stoletími... a vypadalo to, že Jan je skutečně prorok. V době, kdy pobývali na březích Jordánu, se Ondřej setká s Ježíšem a stráví v rozhovoru s ním celé odpoledne. Jakmile se vrátí k svému bratru Šimonovi, řekne mu: „Našli jsme Mesiáše!“ Potom ho „přivedl k Ježíšovi“ (Jan 1,41–42). Kdo ví, na co asi Šimon cestou myslel. Že by Mesiáš, poslaný od Boha, už přišel? Že by se svět, v němž žili, měl změnit, jak zvěstovalo Písmo? Když přišel k Mistrovi, „Ježíš na něj pohlédl a řekl: ‚Ty jsi Šimon, syn Janův. Budeš se jmenovat Kéfas, to je v překladu Petr (Skála).‘“ (Jan 1,42) Ale ještě dříve, než měl Šimon změnit svět, musel se změnit jeho život.

Život Šimona Petra byl podle evangelií neustálým odhalováním pravé Ježíšovy identity a poslání, kterým ho Ježíš pověřil. Krátce po návratu z Galileje, kde Petr strávil několik dní s Janem

Křtitelem, se Ježíš objevuje u jeho loďky a žádá ho, aby s ní odrazil od břehu, aby z ní mohl kázat. Petr pravděpodobně poslechl poněkud zdráhavě, vždyť se celou noc těžce lopotil a nic nechytil. Když Ježíš domluvil k lidu, obrátil se na Petra s další prosbou: „Zajed' na hlubinu a spusťte sítě k lovení.“ (Lk 5,4) Něco takového se zdálo být šílenstvím. Celé hodiny se snažili něco ulovit, ale bez úspěchu... a všichni přece vědí, že za bílého dne se ryby sítím vyhnou... Petr však přesto poslechne a náhle vidí, jak se jeho sítě plní rybami! Kdo je ten člověk, který k němu vstoupil na loď?! „Když to Šimon Petr viděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: ‚Pane, odejdi ode mě: jsem člověk hříšný!‘ “ (Lk 5,8) Mistr mu však odpověděl: „Neboj se, od nynějška budeš lovit lidi.“ (Lk 5,10)

Kdo je Šimon? Bezvýznamný rybář z Galileje? Všichni jeho předkové byli rybáři. Svému řemeslu se věnoval již dlouhé roky a myslel si, že právě to je: rybář, který se ve své práci dokonale vyzná. A tu se objeví Ježíš a vnese do jeho života nečekané poznání. Spřízněnost s Pánem způsobí, že si uvědomí, kým ve skutečnosti je: hříšníkem. Ale hříšníkem, na kterého Bůh pohlédl a má s ním plán. Když Petr a jeho bratr Ondřej uslyšeli Boží volání, „přirazili s loďmi k zemi, nechali všeho a šli za ním“ (Lk 5,11). Benedikt XVI. ve svých úvahách napsal, že „Petr si tehdy nedokázal vůbec představit, že jednoho dne přijde do Říma a bude tam Pánovým ‚rybářem lidí‘. Přijímá překvapivou výzvu nechat se zaplést do tohoto velkého dobrodružství. Je velkorysý. Ví, že je omezený, ale věří v Toho, který ho volá, a jde za touhou svého srdce. Říká ano, ano statečné a velkorysé, a stává se Ježíšovým učedníkem.“⁴⁶

Později Pán ještě trochu více upřesní povahu poslání, které bude utvářet Petrův život: „Ty jsi Petr (Skála) a na té skále zbuduji svou církev a pekelné mocnosti ji nepřemohou.“ (Mt 16,18) Plán, který Bůh má s námi, jeho volání, abychom sdíleli svůj život s ním, má sílu stvořitelského aktu. Jestliže byl člověk stvořen tak, že byl osobně povolán, pak i každé osobní volání od Boha má svým způsobem stvořitelskou moc přetvářející skutečnost. Je to velmi radikální věc, která pro nás znamená dostat nové jméno, nový život. Kdo si dnes ještě vzpomene na rybáře, který žil před dvěma

tisíci lety na Blízkém východě na břehu jezera? Jak si však vážíme Petra, apoštola a „viditelného základu Pánovy církve“⁴⁷!

Skrytý poklad

Poslání, které nám Ježíš předkládá, může změnit náš život a naplnit ho světlem. Představa, že mne Bůh možná volá, je proto velmi lákavá. Zároveň nás však přitom hluboce znepokojuje jedna věc: jestli nás Bůh doopravdy volá a má s námi nějaký plán, neztratíme svou svobodu a možnost zvolit jinou cestu? Vždyť pak už bude možná jen jediná cesta: ta, kterou určí on!

Pomůže nám, zamyslíme-li se nad životní cestou svatého Petra. Ztratil svobodu, když se rozhodl nechat všeho a jít za Ježíšem? Nebo naopak učinil to nejsvobodnější a nejvíce osvobozující rozhodnutí svého života? Někdy nám připadá, že svoboda znamená především možnost volby bez donucování. Takto zredukovaná svoboda se však vztahuje pouze na volbu v konkrétním okamžiku - na volbu mezi tím, jestli chci hamburger, nebo kuře, jestli chci hrát fotbal, nebo košíkovou, jestli chci poslouchat tu, či onu písničku - a poskytne nám světlo jen na malou chvíli.

Existuje však ještě jiný typ volby, která může vnést zcela nové světlo do našeho života a učinit ho radostnějším a svobodnějším. Jsou to chvíle, kdy dáváme v sázku celý život, kdy se rozhodujeme, kým chceme být. Tehdy se svoboda projevuje v celém rozsahu, ve své schopnosti osvobodovat. Nestojíme již před rozhodnutími týkajícími se konkrétního okamžiku, ale před rozhodnutími existenciální povahy, např. když se někdo rozhoduje pro sňatek s člověkem, kterého považuje za největší poklad svého života, nebo když se mladý člověk rozhodne stát lékařem, přičemž ví, že ho to bude stát mnoho úsilí a nemálo obětí. Ať už se člověk odevzdává druhému nebo zasvěcuje život nějakému poslání, zřiká se přitom všeho ostatního, což jistě ovlivní všechna jeho budoucí rozhodnutí. Svůj krok však nepovažuje za zřeknutí se, ale za sázku na lásku a na poslání, které mu přinese životní naplnění. Postupem doby pak už nenese jen jméno, které dostal při křtu, je také „manželem, manželkou“ nebo „doktorem“. Jeho jméno a identita dostává konkrétní podobu, jeho život má smysl a směr.

Ježíš nás staví právě před tento druh volby. Stvořil nás s určitými dary a vlastnostmi, které nás činí takovými, jací jsme. V průběhu našeho života nám pak odhaluje poklad, poslání, které je v nás jakoby ukryté. „Nebeské království je podobné pokladu ukrytému v poli. Když ho člověk najde, zakryje ho a s radostí nad ním jde, prodá všechno, co má, a to pole koupí.“ (Mt 13,45) Oním pokladem je ve skutečnosti on sám - jeho bezpodmínečná Láska.

Dostáváme totéž poslání, jaké on dostal od svého Otce. Jestliže jsem ho našel, už nemusím hledat dál. Mohu mu odevzdat celý svůj život a dovolit, aby ho utvářel - jako život apoštola Petra, který se stal skálou, na níž je založena církev, jako život svatého Pavla, apoštola pohanů, jako život Marie, služebnice Páně, Matky Spasitelovy.

Pustíme-li se do tohoto úkolu - to je obejmout Ježíše a následovat ho –, nezbytně pocítíme potřebu zanechat všechno ostatní stranou. Nic nás totiž tak neosvobodí, jako pravda o nás samých: *veritas liberabit vos* (pravda vás osvobodí, Jan 8,32). Můžeme tak spolu se svatým Pavlem říci: „V čem jsem dříve viděl pro sebe prospěch, to považuji nyní kvůli Kristu za škodu. Ano, vůbec všechno to považuji za škodu ve srovnání s oním nesmírně cenným poznáním Krista Ježíše, svého Pána. Pro něj jsem se toho všeho zřekl a považuji to za bezcenný brak, abych mohl získat Krista a byl s ním spojen.“ (Flp 3,7–9)

Zjištění, že Ježíš je nám tak blízko a že s námi počítá, nás může možná trochu překvapit. Když se však zamyslíme pozorněji, zjistíme, že to, oč nás prosí, se dokonale shoduje s tím, jací jsme, s našimi vlastnostmi a vším, co jsme prožili... Jako bychom se narodili jen pro to. Nový člověk se náhle objevuje jako někdo, kdo v nás dávno byl již od stvoření světa... byli jsme pro to Bohem stvořeni. A přece nám to může připadat příliš: „Tento poklad, toto poslání... pro mě? Doopravdy si Bůh vybral mě?“

Dát v sázku všechny své schopnosti a dobré vlastnosti

Bůh nás nevolá jen v jednom určitém okamžiku života. Volá nás bez přestání, a i naše odpověď má trvat celý život, v rytmu jeho volání milovat každý den novým způsobem. „Od té doby, co jsi mu řekl ano, se s postupujícím časem mění i barva horizontu, který se

každým dnem stává krásnějším a září stále rozlehlejší a prosvětlenější. Ale musíš i nadále říkat ano.“⁴⁸

Svatý Petr řekl Pánu ano mnohokrát. Například tehdy, když ostatní Pána pohoršeně opustili poté, co ho slyšeli mluvit o chlebu života (srov. Jan 6,60-71), nebo když Ježíš trval na tom, že mu umyje nohy, i když to Petrovi připadalo absurdní (srov. Jan 13,6-10). Petr zůstal s Ježíšem a znovu vyznal svou víru. Nepochopil však zcela Pánovu logiku. Stále snil o tom, že Pán veřejně projeví svou slávu a že se díky tomu stane mocným a celosvětově známým triumfátorem. Trvalo mu několik let, než pochopil, že takto Bůh nejedná. Zakusil smutek nad tím, že Ježíše třikrát zapřel, a tím ho zradil. Musel natvrdo poznat vlastní slabost. Nakonec však pochopil, protože měl svůj zrak vždy upřený na Ježíše. „Pán obrátil Petra - který ho třikrát zapřel - bez jediné výčitky: pohledem plným lásky.“⁴⁹ A v tom koneckonců spočívá povolání: ve výzvě hledět na Ježíše a nechat na sobě spočívat jeho pohled, sdílet s ním svůj život, snažit se ho napodobovat a nakonec mu s láskou odevzdat celý život.

Petrovo povolání dostalo svou konečnou podobu onoho dne na břehu Galilejského jezera, kdy se o samotě setkal se vzkříšeným Ježíšem. Tehdy ho poprosil o odpuštění, protože si uvědomil, jak moc ho i přes své chabé síly miluje, a znovu vyznal svou lásku. Mistr mu odpověděl: „Pas moje ovce.“ (Jan 21,17) Potom dodal: „Následuj mě!“ (Jan 21,19) Tím bylo řečeno vše, protože Petr již věděl, že následovat Pána znamená milovat do krajnosti, kráčet podivuhodnou cestou odevzdanosti a služby. Cestou, která je prostředkem, ne cílem. Stejnou cestou máme každý den kráčet s Ježíšem i my.

Naplněný život

Petr zemřel v Římě jako mučedník. Podle tradice byl ukřižován na vatikánském pahorku. Když se dozvěděl o rozsudku, pravděpodobně prošel v duchu celý svůj život. Viděl své mládí, svou prudkou a energickou povahu, svou práci rybáře na Galilejském jezeře. Vzpomínal na setkání s Ježíšem a na mnohé další krásné věci. Vybavily se mu všechny prožité radosti i strasti. Tolik lidí prošlo jeho životem, tolik lásky! Jeho život se skutečně velice změnil. A stálo to za to!

Když se Pán seznámil se Simonem na břehu Jordánu, neviděl před sebou jen dospělého muže s nějakými vlastnostmi. Viděl v něm Petra: skálu, na níž chtěl postavit svou církev. Když se dívá na nás, vidí všechno to dobro, které v životě vykonáme. Vidí naše vlohy, náš svět, náš osobní příběh a chce, abychom mu i přes svou ubohost pomáhali. Nechce, abychom dělali nemožné, chce jen, abychom ho následovali.

Jsme, jací jsme. Nic víc, nic míň. Ale to, jací jsme, nám umožňuje následovat Pána a sloužit církvi. Jsme voláni, abychom spolu s ním objevili, jak to dělat lépe - každý tím způsobem, který pro něj Bůh připravil. „Máme rozmanité duchovní dary podle milosti, která nám byla dána. Kdo má dar mluvit z vnuknutí, ať ho užívá úměrně k vlastní víře. Kdo má dar služby, ať ho uplatňuje ve službě. Kdo má dar vyučovat, ať se věnuje vyučování, kdo dar povzbuzovat, ať povzbuzuje. Kdo rozdává, ať to dělá velkodušně. Kdo stojí v čele, ať je horlivý. Kdo prokazuje milosrdenství, ať to činí s radostí.“ (Řím 12,6–8)

Petr se vzdal profese sebejistého rybáře z Betsaidy a Bůh z něj díky tomu mohl učinit Kristova spoluprostředníka mezi nebem a zemí. Jeho příběh se v historii ještě mnohokrát zopakoval a opakuje se i dnes. První mladí lidé z Opus Dei vložili své vlohy do Božích rukou a vydali plody, o nichž se jim dříve ani nesnilo. Přesně tak, jak je ujišťoval svatý Josemaría: „Sněte, a nebudete se stačit divit!“ Také papež František řekl mladým lidem na konci modlitební vigilie v Krakově: „Pán žehnej vašim snům.“⁵⁰

Ježíšovo volání v nás probouzí to nejlepší, co v nás je, abychom to vložili do služby druhým a naplno rozvinuli, jak vidíme u Petra. I my jsme objevili, že nás Pán nesmírně miluje a počítá s námi, a chceme proto pozorně naslouchat jeho hlasu - dnes i po všechny dny svého života. Až se s ním jednou setkáme, dá nám „bílý kamínek, a na tom kamínku bude vyryto nové jméno, které nezná nikdo jiný než ten, kdo ho dostane“ (Zj 2,17). Tehdy poznáme své pravé jméno.

Lucas Buch

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (IV): Jak se pozná povolání?

Nad Judskem zašlo slunce. Za Ježíšem přichází zneklidněný Nikodém. Hledá odpověď na otázky, jež mu víří hlavou. Plamen lampy vrhá ostré stíny na tváře obou mužů, kteří spolu šeptem vedou tajuplný rozhovor. Odpovědi, které Nazaretský dává na jeho otázky, Nikodéma matou. Ježíš ho upozorňuje: „Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8) Povolání, každé povolání, je tajemství, a jeho objevení je dar Ducha svatého.

V knize Přísloví se praví: „Tyto tři věci mám za podivuhodné a čtyři nemohu pochopit: cestu orla po nebi, cestu hada po skále, cestu lodi v srdci moře a cestu muže při dívce.“ (Př 30,18–19) Kdo, nepomůže-li mu přitom Bůh, může sledovat stopu milosti v duši, určovat její záměry a odhalovat smysl a úděl života? Kdo, není-li veden dary Ducha svatého, může vědět, „odkud pochází a kam jde“ ten Boží hlas v duši, často slyšitelný v podobě tužeb, nejistot, předtuch a slibů? Na něco takového naprosto nestačíme. Proto máme-li rozeznat své povolání, potřebujeme především pokoru, tzn. pokleknout před nevysvětlitelným a otevřít srdce působení Ducha svatého, který nás vždy může něčím překvapit.

Kdo hledá své povolání nebo v tom pomáhá jiným, tedy nemůže „používat předem připravené poučky či strnulé metody a pravidla“⁵¹. To by bylo jako pokoušet se „svazovat vždy jedinečné působení Ducha svatého“⁵², který vane, kam chce. Kardinála Ratzingera se při jedné příležitosti zeptali: „Kolik cest k Bohu existuje?“ Na to on s odzbrojující prostotou odpověděl: „Tolik, kolik je lidí.“⁵³ Je tolik příběhů povolání, kolik je lidí. Na těchto stránkách si ukážeme některé z nejčastějších mezníků na cestě, na níž může člověk poznat své povolání.

Neklid srdce

Nikodém cítí v srdci neklid. Slyšel Ježíše kázat, a byl jím dojat. Některá z Ježíšových poučení ho však pohoršila. Viděl na vlastní oči jeho zázraky a žasl nad nimi, to ano, ale zneklidnila ho moc, s níž Ježíš vyhnal obchodníky z chrámu, který nazval „domem mého

Otce“ (srov. Jan 2,16). Kdo se to odvažuje takto mluvit? Stěží v sobě dokáže zadržet skrytou naději: Že by to byl Mesiáš? Přesto je však stále pln nejistoty a pochybností. I když hledá odpověď na své otázky, nedokáže se rozhodnout následovat Ježíše veřejně, a přijde za ním v noci: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha, protože nikdo nemůže konat ta znamení, která konáš ty, není-li s ním Bůh.“ (Jan 3,2) Nikodém je zneklidněný.

Podobně se vede i jiným evangelijním postavám, jako např. onomu mladíkovi, který jednoho dne přiběhne k Ježíši a zeptá se ho: „Mistře, co dobrého mám udělat, abych dosáhl věčného života?“ (Mt 19,16) Není spokojený. Má v srdci neklid. Domnívá se, že je schopen něčeho víc. Ježíš ho ujistí, že hledá správně: „Jedno ti schází...“ (Mk 10,21) Vzpomeňme také na apoštoly Ondřeje a Jana. Když Ježíš viděl, že jdou za ním, zeptal se jich: „Co byste chtěli?“ (Jan 1,38) Jedni i druzí byli „hledajícími“: očekávali nějakou úžasnou událost, která by změnila jejich život a naplnila ho dobrodružstvím. Měli upřimnou, dychtivou - neklidnou - duši plnou snů, tužeb a přání.

Jistý mladík se při jedné příležitosti zeptal svatého Josemarií, jak se dá pocítit povolání do Díla. Odpověď svatého Josemarií zněla: „Není to věc pocitu, synu můj, i když si člověk všimne, že ho Pán volá. Začne být neklidný a pociťuje určitou nespokojenost... Je nespokojený sám se sebou!“⁵⁴ Při hledání povolání často všechno začíná právě tímto neklidem v srdci.

Láskyplná přítomnost

V čem ale tkví tento neklid? Kde se bere? Svatý Marek ve svém vyprávění o mladíkovi, který přišel za Ježíšem, říká, že Ježíš na něj pohlédl s láskou (Mk 10,21). I na nás hledí s láskou: v duši nějak postřehneme *přítomnost* lásky, která si nás volí pro nějaké výjimečné poslání. Bůh vstupuje do našeho srdce a snaží se o *setkání*, o sdílení. Toho je však teprve třeba docílit, a proto jsme neklidní.

Láskyplná přítomnost Boha v duši se může projevovat různými způsoby: touhou po důvěrnějším vztahu s Pánem; odhodláním utišovat v duších hlad po Bohu; přáním, aby církve - Boží rodina ve světě - rostla; snem po životě, v němž by naše obdržené vlohy

přinesly pravý užitek; touhou zmírňovat utrpení ve světě; vědomím toho, že se nám dostalo obrovského štěstí: „Proč já tak mnoho, a ostatní tak málo?“

Boží volání se může projevit i ve zdánlivě náhodných událostech, které člověkem vnitřně pohnou a zanechají v něm stopu. Když se jednou svatý Josemaría zamýšlel nad svým životem, řekl: „Pán mě připravoval mně navzdory, skrze zdánlivě nevinné události, které využíval k tomu, aby v mé duši probudil božský neklid. Proto velmi dobře rozumím té tak lidské a zároveň božské lásce Terezie od Dítěte Ježíše, kterou dojalo, když mezi stránkami knihy objevila obrázek s probodenou rukou Spasitele. I mně se takové podobné věci staly, a také mnou vnitřně pohnuly.“⁵⁵

Jindy člověk tuto láskyplnou přítomnost objeví prostřednictvím lidí nebo způsobů života podle evangelia, které v jeho duši zanechají Boží stopu. I když náš život může změnit nějaká nečekaná událost nebo setkání, naše povolání obvykle vykryštalizuje v tom, co jsme doposud prožili. Konečně mohou duši zasáhnout i některá slova z evangelia, která v ní utkví a sladce znějí v paměti, a pak člověka provází třeba i po celý život. Svatou Terezii z Kalkaty např. hluboce zasáhlo Ježíšovo „Žízním“ (Jan 19,28) na kříži; pro svatého Františka Xaverského byla rozhodující otázka: „Co člověku prospěje, když získá celý svět, ale ztratí svou duši?“ (Mt 16,26)

To nejtypičtější na tomto neklidu srdce je asi to, že dostane podobu tzv. *nesympatické sympatie*. Jak řekl svatý Pavel VI., Boží volání se představuje jako „zneklidňující a zároveň uklidňující hlas, který je jemný i naléhavý, neodbytný a zároveň laskavý“⁵⁶. Volání nás přitahuje a zároveň v nás vyvolává odpor; cítíme výzvu, abychom se odevzdali lásce, a současně nás leká riziko ztráty svobody: „Vzpíráme se říci Pánu ano. Chceme, a zároveň nechceme.“⁵⁷

Spojit všechny body v modlitbě

Nikodém přichází za Ježíšem puzen neklidem. Laskavá osobnost Pána si již získala místo v jeho srdci: už ho začal milovat, ale ještě se s ním musí sejít osobně. V rozhovoru, který mezi nimi proběhne, mu Mistr odhalí nové horizonty: „Amen, amen, pravím ti: Jestliže se nenarodí někdo znova, nemůže spatřit Boží království.“ (Jan 3,5) Nikodém nechápe, a proto se jednoduše ptá: „Jak se to

může stát?“ (srov. Jan 3,9) Při setkání tváří v tvář Ježíšovi dojde postupně k odpovědi na otázku, kým je on pro Ježíše, a kým by měl být Ježíš pro něj.

Aby neklid srdce mohl získat důležitý význam pro rozlišování povolání, musí být chápán, vyhodnocován a vykládán v modlitbě, v rozhovoru s Bohem: „Proč se nyní děje toto, Pane? Co mi chceš říct? Proč mám v srdci tyto touhy a náklonnosti? Proč to lidi kolem mě nezneklidňuje, a mě ano? Proč mě tolik miluješ? Jak mohu lépe využít dary, které jsi mi dal?“ Jen díky této navyklé ochotě v modlitbě lze rozeznat láskyplnou Boží péči - jeho Prozřetelnost - v událostech našeho života, v lidech, se kterými jsme se setkali, a dokonce i ve způsobu, jakým se utvářel náš charakter, záliby a dovednosti. Jako by Bůh na naší cestě vytyčoval body, které až nyní, v modlitbě, postupně dostávají podobu rozeznatelné kresby.

Benedikt XVI. to vysvětloval takto: „Tajemství povolání leží ve vztahu k Bohu, v modlitbě, která roste právě ve vnitřním tichu, ve schopnosti vnímat, že Bůh je blízko. A to platí jak před volbou, tedy v okamžiku rozhodnutí a vyjití, tak po ní, chce-li člověk vytrvat a být na cestě věrný.“⁵⁸ Pro toho, kdo se ptá na své povolání, je první a základní podmínkou přistoupit v modlitbě k Ježíšovi a naučit se od něj hledět na svůj život jeho očima. Stane se mu možná něco podobného jako onomu slepci, kterému Ježíš pomazal oči slinou: nejprve viděl všechno rozmazaně; lidé mu připadali jako chodící stromy. Dovolil však Pánu, aby pokračoval, a nakonec viděl jasně (srov. Mk 8, 22–25).

Spouštěč

Dva roky po onom nočním setkání s Ježíšem dojde k události, která Nikodéma donutí, aby zaujal jasné stanovisko a dal se otevřeně poznat jako Pánův učedník. Pilát, naveden velekněžími a farizeji, dá ukřižovat Ježíše Nazaretského. Josef z Arimatie získá povolení sejmut jeho tělo z kříže a pohřbít ho. Svatý Jan píše: „Dostavil se tam i Nikodém, ten, který k němu přišel jednou v noci.“ (Jan 19,39) Pánův kříž, útěk učedníků a možná i příklad věrnosti Josefa z Arimatie jsou pro Nikodéma výzvou, která ho donutí, aby se rozhodl: „Takto se zachovali k Ježíši ostatní; jak se zachovám já?“

Spouštěč neboli rozbuška je malé množství citlivější a slabší výbušné směsi, která se spouští pomocí knotu nebo elektrického výboje, a způsobuje explozi méně citlivé, ale silnější nálož. Při hledání povolání se často stává, že dojde k nějaké události, která zapůsobí na neklid v srdci jako spouštěč, takže ten díky tomu dostane jasný smysl, ukáže člověku cestu a podnítl ho k tomu, aby se po ní vydal. Může jít o události nejrůznějšího druhu s různě velkým emočním nábojem. Důležité je, aby byly, podobně jako neklid srdce, pochopeny a vyloženy v modlitbě.

Spouštěčem může být i nějaké duševní hnutí nebo nečekané setkání s nadpřirozenem, jak se stalo papeži Františkovi, když mu bylo zhruba sedmnáct let. Jednoho zářijového dne se chystal na oslavu s přáteli, ale řekl si, že se předtím ještě zastaví v místním kostele. Tam se náhodou setkal s knězem, kterého neznal. Knězova usebranost na něj hluboce zapůsobila, a tak se rozhodl, že se u něj vyzpovídá. „Při té zpovědi se mi stalo něco divného, nevím, co to bylo, ale změnilo mi to život. Řekl bych, že mě přistihli, když jsem nebyl ve střehu,“ vzpomínal na to o čtvrt století později. A vysvětloval si to takto: „Zažil jsem překvapení, ohromení ze setkání; uvědomil jsem si, že jsem byl očekáván. Od té chvíle je pro mě Bůh tím, kdo se první chápe iniciativy. Hledáš ho, ale On tě hledá jako první.“⁵⁹

Jindy může být spouštěčem příklad blízkého přítele, který se odevzdá Bohu: „Můj přítel se odevzdal Bohu, a co já?“ Nebo laskavé pozvání přítele jít s ním po určité cestě, ono „Pojď a uvidíš“ (Jan 1,46), kterým Filip vyzval Natanaela. Dokonce to může být i nějaká úplně obyčejná událost, která však pro toho, kdo má neklid v srdci, hodně znamená. Bůh ví, jak si posloužit i těmi nejnepatrnějšími věcmi, aby pohnul duší. Tak se to stalo i svatému Josemaríovi, když mu Boží Láska vyšla vstříc uprostřed sněhu.

Spíše než o vzplanutí se však často jedná o rozhodnutí, ke kterému člověk dospěje pozvolným dozráváním víry a lásky v modlitbě. Aniž by si toho byl vědom, dosáhne postupně s Boží pomocí mravní jistoty o tom, že má povolání, a působením milosti se pro ně rozhodne. Blahoslavený John Henry Newman tento proces mistrně popsal, když si připomínal své obrácení: „Jistota je náhlá a objeví se v konkrétním okamžiku; pochybnost je oproti

tomu proces. Já jsem měl k jistotě ještě daleko. Jistota je úkon reflexe: znamená to vědět, že vím. A tu jsem až do doby krátce před svou konverzí neměl. Ale (...) kdo může určit ten přesný okamžik, kdy se jeho představa začne naklánět jako misky vah, a to, co se dříve přiklánělo na jednu stranu, se promění v pochybnost?“⁶⁰ Proces rozhodování, při němž rozhodnutí odevzdat se dozraje pozvolna a ne překotně, je ve skutečnosti mnohem jistější než rozhodnutí vyvolané ohromujícím zábleskem nějakého vnějšího znamení, jež nás může lehce oslnit a zmást.

V momentě, kdy dojde ke zvratu, člověk prozře. A nejen to: i jeho vůle je pobízena zvolit novou cestu. Proto svatý Josemaría napsal: „Zeptáte-li se mě, jak se pozná Boží volání, jak si toho člověk všimne, řeknu vám, že je to nový pohled na svět. Jako by se v nás rozsvítilo světlo; je to tajemný impulz.“⁶¹ Povolání je světlo a impulz. Světlo v naší inteligenci osvícené vírou, abychom pochopili svůj život; impulz v srdci zapáleném láskou k Bohu, abychom odpověděli na Pánovo pozvání, i když se tomu bude dít s onou *nesympatickou sympatií*, jež je pro Boží věci příznačná. Je proto dobré prosit „nejen o světlo, abychom viděli svou cestu, ale také o sílu, abychom se chtěli spojit s Boží vůlí“⁶².

Pomoc v duchovním vedení

Nevíme, zda Nikodém hovořil s ostatními učedníky před anebo poté, co se sešel s Ježíšem. Možná to byl sám Josef z Arimatie, kdo ho přiměl k tomu, aby se beze strachu z farizeů otevřeně přiznal k Ježíši. Možná ho i dovedl k onomu rozhodujícímu setkání s Ježíšem. Právě v tom spočívá duchovní doprovázení či vedení: v možnosti poradit se s někým, kdo jde s námi; s někým, kdo se snaží žít v souladu s Bohem, kdo nás zná a přeje nám dobro.

Je pravda, že povolání je věc, která bude vždy jen mezi mnou a Bohem. Nikdo nemůže vidět mé povolání za mě. Nikdo se nemůže rozhodnout za mě. Bůh se obrací na mě, mě zve, mě nechává svobodně odpovědět a mně k tomu dává svou milost. Přesto nám při tomto rozlišování a rozhodování může velmi pomoci, máme-li vedle sebe nějakého zkušeného vůdce; mimo jiné proto, aby potvrdil, že pro zvolenou cestu máme potřebné schopnosti a aby upevnil čistotu úmyslu našeho rozhodnutí odevzdat se Bohu. *Katechismus* praví, že dobrý duchovní vůdce se může stát

také učitelem modlitby.⁶³ někým, kdo nám pomůže chápat, promýšlet a správně vykládat hnutí srdce, náklonnosti a události v modlitbě. I proto nám jeho činnost může přiblížit povolání. Zkrátka někdo, kdo nám jednoho dne může říci: „To je Pán“ (Jan 21,7), podobně jako řekl svatý Jan svatému Petrovi, když v dálce na břehu spatřil muže, který na ně volal.

Rozlišování povolání je ve značné míře osobním procesem, stejně jako i konečné rozhodnutí. Bůh nám v tom ponechává svobodu - a to i poté, co použil spouštěč. Po odeznění počátečního momentu se proto mohou snadno objevit nové pochybnosti. Bůh je stále s námi, ale drží se zpovzdálí. Je pravda, že všechno udělal a nadále bude dělat On ale nyní chce, abychom ten poslední krok udělali sami, zcela svobodně a z lásky. Nechce otroky, chce děti. Proto se nevnucuje, nechce našemu svědomí nic diktovat. Téměř bychom mohli říci, že se staví do role „pozorovatele“. Pozoruje nás a trpělivě a pokorně čeká, jak se rozhodneme.

„Počneš a porodíš syna.“ (Lk 1, 31–32) Jako by v tichu, které následovalo po zvěstování archanděla Gabriela, celý svět zatajil dech. Boží poselství bylo předáno. Boží hlas se nechával již léta slyšet v srdci Panny. Nyní se však Bůh odmlčel. A čekal. Vše záviselo na odpovědi dívenky z Nazareta. „Maria řekla: Jsem služebnice Páně: ať se mi stane podle tvého slova.“ (Lk 1, 38) Po letech, u paty kříže, přijala svatá Maria z rukou Nikodéma mrtvé tělo svého Syna. Jaký dojem asi muselo na tohoto nově příchozího učedníka učinit, když viděl, jak Ježíšova Matka ponořená do nesmírné bolesti přijímá opět s láskou Boží cesty: „Ať se mi stane podle tvého slova.“ Jak nedat vše pro tak velikou lásku?

José Brage

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (V): Ať hudba zní

Když Ježíš mluvil o Božím království, věděl, že hovoří o něčem, co se značně odlišovalo od představ jeho posluchačů; o něčem, co se značně odlišuje i od našich představ dnes. Užíval proto podobenství: vyprávění a obrazy, které spíše než že by předkládaly nějaké definice, zvou k pohroužení se do tajemství. Ježíš např. srovnává Boží království s „hořčičným zrnkem, které když se zasévá do země, je menší než všechna semena na zemi, ale když je zaseto, vzejde a přerůstá všechny jiné zahradní rostliny; vyžene tak velké větve, že ptáci mohou hnízdit v jeho stínu“ (Mk 4, 31–32). Se zrnkem, které je zahrabáno do země, které zmizí z očí a je zapomenuto; které však nepřestává růst, zatímco dějiny si jdou dál svou cestou a zdánlivě se o ně nezajímají; které roste i v noci, kdy se o ně nikdo nestará, kdy si ho nikdo nevšímá.

2. října 1928 svatý Josemaría objevil ve své duši semínko, které mu tam zasel Bůh: malé hořčičné zrnko, jež se mělo rozrůst na velkém poli církve. Dochoval se nám zápis pořízený o pár měsíců později, v němž svatý Josemaría ve stručnosti shrnuje *genetický kód* tohoto semínka: „Obyčejní křesťané. Kvasící těsto. Naším povoláním je obyčejnost, s přirozeností. Prostředek: profesionální práce. Všichni svatí! Tiché odevzdání.“⁶⁴ Od chvíle, kdy ho Bůh pověřil posláním starat se o toto semínko, nežil již svatý Josemaría pro nic jiného. A to, co tehdy bylo pouhým příslibem a nadějí, je dnes košatým stromem, který poskytuje útočiště mnoha duším a zpřijemňuje mnohé životy.

Normální je chtít být svatý

„Každý světec,“ píše papež František, „je poselstvím, že Duch svatý bere z bohatství Ježíše Krista a dává svému lidu.“⁶⁵ Svatý Josemaría obdržel poselství a ztělesnil ho ve svém životě. On sám se stal poselstvím a jeho život a slova začaly mnoho lidí oslovovat. „Ať tvůj život není neplodný. - Bud' užitečný. - Zanech za sebou stopu. - Vyzařuj plamenem své víry a lásky (...). A zapal všechny cesty země ohněm Kristovým, který nosíš ve svém srdci.“⁶⁶

Že tento oheň v sobě nosil, velmi rychle postřehl José Luis Múzquiz, jeden z prvních věřících Opus Dei, kteří byli vysvěceni na

kněze. Při prvním setkání s ním svatý Josemaría hovořil o něčem, o čem s ním předtím možná ještě nikdo nemluvil: být apoštolem ve své práci. A k tomu dodal: „Není jiná láska než Láska! Ostatní lásky jsou bezvýznamné.“ Na jeho společníka tato slova mocně zapůsobila: „Bylo vidět, že to vycházelo z hloubi jeho duše, z duše zamilované do Boha. Jako by se mi tehdy v hlavě rozsvítilo.“⁶⁷

Při děkovné mši za blahorečení této zamilované duše tehdejší kardinál Ratzinger svým tak typickým způsobem, v němž se mísí jednoduchost s hloubkou, vysvětlil, že „ve významu slova *svatý* došlo během historie k nebezpečnému zúžení, jež nás bezpochyby ovlivňuje i dnes. Nutí nás myslet na světce, jejichž sochy a obrazy vídáme na oltářích, na zázraky a hrdinské ctnosti, a podsouvá nám myšlenku, že svatost je jen pro několik málo vyvolených, mezi něž se nemůžeme počítat. Necháváme tedy svatost pro těch pár lidí, jejichž počet neznáme, a spokojujeme se jednoduše s tím, že jsme jací jsme. Uprostřed této duchovní apatie zapůsobil Josemaría Escrivá jako buditel, který volá: Ne, svatost není nic mimořádného, nýbrž obyčejného, je to něco normálního, určeného pro každého pokřtěného. Svatost nespočívá v nějakém nenapodobitelném hrdinství; má tisíce podob a může jí být dosaženo v kterémkoli místě a v kterémkoli povolání. Svatost je normálnost.“⁶⁸

Pro křesťana je tedy přirozené chtít být svatý. Proto svatý Josemaría velmi záhy napsal: „Svatí nebyli abnormální bytosti; případy pro modernistické lékaře. Byli a jsou normální: z masa a kostí, jako jsi ty. - A zvítězili.“⁶⁹ Povolání do Opus Dei vyžaduje uvědomění si této *normálnosti* svatosti; vyžaduje touhu stát se *interpretem* tohoto jednoduchého poselství, této hudby, jejíž partitury skutečně existují: jsou jimi život a učení svatého Josemaríi; potvrzení všeobecného povolání ke svatosti 2. vatikánským koncilem;⁷⁰ nedávné učení papežů, kteří tuto nauku rozvinuli... a především evangelium.⁷¹ Partitury tedy existují, ale je třeba, aby jejich hudba zazněla ve všech koutech světa, ve všech variacích, které ještě čekají na svůj zdroj, tj. v konkrétních životech mnohých křesťanů.

Tak zblízka, že s ním budeme žít

Když dal Pán vzniknout Opus Dei, daroval své církvi cestu, spiritualitu *navrženou* tak, aby mohla být ztělesňována v jakémkoliv obyčejném prostředí, aby se mohla vtělit do práce a do normálního, běžného života velmi rozdílných lidí. „Kdesi daleko na obzoru - se zdá, jako by se nebe spojovalo se zemí. Nezapomeň, že místo, kde se země a nebe skutečně spojují, je tvé srdce dítěte Božího.“⁷² I když povolání do Opus Dei probouzí v lidech iniciativu a chuť zlepšovat své okolí, nevede je principiálně k tomu, aby něco *dělali*, nebo aby dělali *víc*, než co už dělají. Vede je především k tomu, aby to, co dělají, dělali jinak, aby při tom byli *spojeni s Bohem* a snažili se všechno sdílet s ním. „Děti moje (...) naším povoláním je následovat Krista. Následovat ho tak zblízka, že s ním budeme žít jako prvních dvanáct apoštolů; tak zblízka, až se s ním ztotožníme, až budeme žít jeho život, takže nakonec přijde okamžik, kdy už mu nebudeme klást překážky a budeme moci spolu se svatým Pavlem říci: Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus (Gal 2,20).“⁷³

Jeden z prvních supernumerářů vzpomíná, jak byl překvapen, když mu zakladatel Díla řekl: „Bůh tě volá na cestu kontemplace.“ Pro něho, ženatého člověka, který měl rodinu, o jejíž obživu se musel starat, to byl „skutečný objev“⁷⁴. Při jiné příležitosti svatý Josemaría doporučoval: „Mluv, mluv s Pánem: Pane, jsem unavený, už nemohu dál, tohle mi nejde. Jak bys to udělal ty?“⁷⁵ Přesně to je kontemplace uprostřed světa: hluboký a laskavý pohled na skutečnost živený pohledem Boha a nepřetržitým rozhovorem s ním. Svatý Josemaría shrnul tuto hezkou výzvu do výstižné věty: „Čím více budeme pronikat do světa, tím více musíme být ponořeni v Bohu.“⁷⁶ Z této blízkosti Boha, z tohoto pevného přátelství s Bohem vychází dva rysy, které sice nejsou jedinými rysy povolání do Díla, ale mají pro křesťany, jež Bůh volá na tuto cestu, zvláštní význam: představují výzvu být apoštoly a hlásat Krista, poslání proměňovat a usmiřovat svět s Bohem prostřednictvím práce.

Před tím, než se u těchto rysů zastavíme, si musíme položit logickou otázku: jestliže - jak to svatý Josemaría po celý svůj život kázal, a jak nám to nedávno připomněl i papež - je svatost pro

všechny a jestliže Pán přikazuje všem křesťanům hlásat evangelium, co je potom na povolání do Opus Dei jako odpovědi na výzvu nalézat Boha uprostřed světa tak specifické?

Vysvětlení je poměrně snadné: „Povolání do Opus Dei *obsahuje, přijímá a uskutečňuje* oddanost či službu Bohu a ostatním, kterou vyžaduje křesťanské povolání; jedinou přidanou osobitostí je právě ten *způsob*, jakým se to děje: že totiž tato služba probíhá prostřednictvím členství v konkrétní instituci církve (Opus Dei) s určitou spiritualitou a s nezbytnými formačními a apoštolskými prostředky,⁷⁷ které se zaměřují na službu Bohu a ostatním zejména prostřednictvím práce a každodenních normálních věcí. Řečeno jinak: kdo objeví a přijme své povolání do Opus Dei, rozhoduje se darovat svůj život ostatním (což je podstata křesťanského života), a k uskutečnění této výzvy používá konkrétní cestu veden Bohem a podporován velkou rodinou. Je proto připraven udělat ze své strany vše, co bude v jeho silách, aby toto charizma živilo jeho vnitřní život, osvětlovalo jeho rozum a obohacovalo jeho osobnost... aby mohl najít Boha ve svém životě a podílet se o svůj objev s ostatními.

Všichni, kdo mají velké srdce

Ježíš na cestě z Betánie do Jeruzaléma pocítil hlad. Hledal něco k jídlu, a tak přistoupil k fíkovníku (Mt 21,18). „Přistupuje k fíkovníku, přistupuje k tobě a přistupuje i ke mně. Ježíš lačnicí a žíznící po duších lidí. Z kříže volal: *sitio, žízním!* Žízní po nás, po naší lásce, po našich duších i po všech duších, které bychom měli k němu přivést cestou kříže, která je cestou nesmrtelnosti a nebeské slávy.“⁷⁸

Povolání do Díla je takovou silnou *nákazou* hladem a žízní po Bohu. Když se svatý Josemaría snažil vybudovat první studentskou kolej Díla, doporučovali mu někteří, aby nespěchal. Během jedné duchovní obnovy si poznamenal: „Spěch. Není to spěch. To Ježíš naléhá.“⁷⁹ Podobně jako na svatého Pavla na něj naléhala láska Kristova (srov. 2 Kor 5,14). S podobnou jemností Bůh naléhá i na nás, abychom klepali na dveře lidí a říkali jim: „Ať jsi kdokoli, uvědom si, že jsi milován!“⁸⁰ Normálně, přirozeně, mít druhé rád a nechat se mít rád, pomáhat, sloužit, předávat, co víme,

učit se, společně pracovat a čelit výzvám, problémům a strachu, vytvářet přátelská pouta... Tam, kde jsme se narodili, kde pracujeme, kde odpočíváme, kde nakupujeme, můžeme být kvasem, solí, světlem světa.

Bůh nevolá do svého Díla superhrdiny. Volá normální lidi s velkým a velkodušným srdcem, ve kterém mají všichni místo. Tak to vnímal svatý Josemaría, když se zamýšlel nad tím, jací lidé mohou dostat od Boha povolání do Díla; v jednom textu z prvních let napsal: „Nemají zde místo: ani sobci, ani zbabělci, ani zvědavci, ani pesimisté, ani vražní, ani hlupáci, ani lenoši, ani bojácní, ani frivolní. Mají zde místo: nemocní - milácci Boží - a všichni, kdo mají velké srdce, i kdyby jejich slabosti byly veliké.“⁸¹ Stručně řečeno, kdo zjistí, že ho Bůh volá do Opus Dei, může mít nedostatky, omezení a chyby, hlavně však má mít velké ideály, touhu milovat a předávat druhým lásku Boží.

Milovat svět tak, jak ho miluje Bůh

„Tak Bůh miloval svět,“ čteme v evangeliu svatého Jana, „že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3,16) Bůh *vášnivě* miluje svět, který stvořil; tento svět nejenže není překážkou pro svatost, ale je dokonce místem, kde se svatost rodí. Toto poselství je obsaženo v jádru Opus Dei: můžeme být svatí *ne navzdory* tomu, že žijeme ve světě, ale *právě proto*, že v něm naplno žijeme. Svět, tato tajuplná směsice velikosti a ubohosti, lásky a nenávisti, zášti a odpuštění, válek a míru, „nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě“ (Řím 8,19).

Kniha *Genesis* užívá pro vyjádření našeho vztahu ke světu dvě slovesa: „střežit“ a „obdělávat“ (srov. Gen 2,15). Prvním slovem, které je použito také k vyjádření plnění příkázání, nás Pán činí zodpovědnými za svět; říká nám, že ho nemůžeme despoticky zneužívat. V druhém slově, které znamená jednak „obdělávat“ (obyčejně zemi), jednak „podávat oběť“ (srov. Num 8,11), Bůh spojuje práci s kultem: prací se nejen realizujeme, ale také tím přinášíme Bohu milou oběť, protože milujeme svět tak, jako ho miluje On. Posvěcovat práci tedy nakonec znamená činit svět krásnějším a vytvářet v něm prostor pro Boha.

On sám chtěl svět, který vzešel z jeho stvořitelských rukou, střežit a obdělávat lidskýma rukama, rukama tvora. Po celá staletí se na skryté roky Pánova života v nazaretské dílně nahlíželo jako na temné roky bez jasu, díky duchu Díla jsou však tyto roky „jasné jako sluneční svit (...), osvěcující naše dny a dávající jim jejich skutečný smysl“⁸². Proto svatý Josemaría své děti vybízel, aby o Pánově práci často rozjímali, protože připomíná *skrytý a tichý* růst obilného zrna. Takový byl růst Ježíše - on sám se později přirovnal k obilnému zrnku (srov. Jan 12,24) - v Josefově dílně a v dílně-domácnosti jeho Matky.

Prostý život Svaté rodiny ukazuje, že jsou práce, které se sice přízemnímu pohledu mohou zdát ubohé, ale pro lásku, starostlivost a touhu být užitečný, se kterou jsou vykonávány, mají v Božích očích nesmírnou hodnotu. „Posvěcovat práci proto neznamena *dělat něco svatého*, zatímco se pracuje, ale právě *činit samu práci svatou*.“⁸³ Tak se „z dobře vykonané lidské práce stal oční lék, který pomáhá ve všem objevit Boha. A stalo se to právě v naší době, kdy se materialismus snaží udělat z práce bahno, které lidi zaslepuje a brání jim v pohledu na Boha.“⁸⁴

Aby zrno mohlo přinést plody, musí se skrýt, musí zmizet. Tak viděl svůj život svatý Josemaría: „Skrýt se a zmizet, to je mé poslání, ať září jen Ježíš.“⁸⁵ A tak také Bůh chce, aby svůj život viděli všichni lidé, které volá a bude volat do Díla. Jako první křesťané: normální a obyčejní lidé, kteří pokud vzbuzovali rozruch, tak ne proto, aby sklízeli potlesk, ale aby Bůh mohl zářit. Lidé, kteří především „žili ze síly Krista a Krista hlásali (...): rozsévači pokoje a radosti, které nám přinesl Kristus“⁸⁶.

Eduardo Camino / Carlos Ayxelá

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (VI): Kdo za své přátele položí svůj život

„Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ (Gn 1,27) Tak vypráví první kapitola knihy Genesis o zrození muže a ženy. Bůh je stvořil současně. Mají stejnou důstojnost, protože jsou jeho živým obrazem. Druhá kapitola se k této události (Gn 2,7-25) znovu vrací, ale promítá ji jakoby ve zpomaleném záběru: Bůh tvoří nejprve muže a staví ho do zahrady Edenu. Svět v sobě do nejmenšího detailu odráží krásu. Obloha, mořské vody, řeky protékající horami a rozmanité stromy vytváří neobyčejnou scenérii. Přesto se však Adam při pohledu na ni cítí sám.

Aby ho vyvedl ze samoty, tvoří Pán celou škálu živých tvorů - nebeské ptactvo, ryby plující v moři, pozemská zvířata - která naplní celou zemi. Zdá se však, že člověka nic z toho neuspokojilo. A tak se Bůh rozhodne, že mu dá „pomoc jemu rovnou“ (Gn 2,18), a z jeho žebra stvoří ženu. Konečně Adam pohlédne do očí, které mu jeho pohled opětvují: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla!“ (Gn 2,23) Toto setkání ho naplní radostí, ale především mu ozřejmí jeho identitu a novým způsobem mu vysvětlí, kým je. Člověku chybělo něco, co mu mohla dát pouze druhá osoba.

„Není dobře, aby člověk byl sám“

Tyto stránky *Genese* obsahují základní pravdy o člověku. Spíše než formou teoretické úvahy je vyjadřují pomocí vyprávění a symbolické řeči. Adamova samota má proto hluboký antropologický význam. Sv. Jan Pavel II. řekl, že každý muž a každá žena má účast na této *původní samotě* a v určitém okamžiku svého života se s ní musí střetnout.⁸⁷ Když Bůh říká: „Není dobře, aby člověk byl sám“ (Gn 2,18), má tím na mysli muže i ženu.⁸⁸ Oba potřebují pomoc, aby mohli z té samoty vyjít, cestu, po níž by společně kráčeli k plnosti, již postrádají. A to je manželství.

Když o mnoho staletí později Ježíš připomene farizejům, jaké to bylo „na začátku“, odkáže se právě na tuto biblickou pasáž (srov. Mt 19,1–12). Křesťanské manželství je výzva, kterou se Bůh obrací

na muže a ženu a zve je, aby k němu kráčeli společně. A nejen to, zve je, aby kráčeli *jeden prostřednictvím druhého*. Manželé jsou jeden pro druhého nepostradatelnou cestou k Bohu, na níž se tělo stává dějištěm společenství a sebedarování z lásky, předmětem a prostorem posvěcování. Z manželské lásky se tak stává setkání těl a duší, které zkrášluje a přetváří lidskou lásku a působením svátostné milosti jí dává nadpřirozený rozsah.

Láska mezi mužem a ženou má zároveň nadosobní přesah. Když je opravdová, není cílem, ale vždy cestou k Bohu. Cílem je plnost, kterou lze nalézt jedině v něm. Není proto nic divného na tom, když člověk žijící v manželství onu původní samotu občas pocítí. Neznamená to však, jak to bývá někdy prezentováno, že by jeho láska vyprchala a že musí začít nový příběh, protože ani ten by mu pravděpodobně nestačil. Je to spíše *znamení* toho, že lidské srdce zakouší žízeň, kterou může plně uhasit jedině nekonečná láska Boží.

Psychologie člověka, který ví, že není sám

Poté co v rozhovoru o manželství připomene, co říká kniha *Genesis*, Ježíš jde ještě dál. Vzájemné odevzdání se muže a ženy je krásnou cestou k Bohu. Není to však jediná možná cesta. Pán hovoří o těch, kteří se kvůli zvláštnímu daru zříkají manželství „pro nebeské království“ (Mt 19,12). On sám šel touto cestou a zůstal svobodný, i když sám celibát jako prostředek dosažení Boha nepotřeboval: „Otec a já jedno jsme“ (Jan 10,30), „Já jsem v Otci a Otec ve mně“ (Jan 14,11). Nejenže však Ježíš touto cestou šel, ale sám se chtěl stát *Cestou*, aby mnozí další mohli milovat způsobem, který „může mít smysl pouze tehdy, vychází-li od Boha“⁸⁹.

V dějinách církve je plno příběhů lidí, kteří přijali Ježíšovu výzvu ztotožnit se s ním i v této věci, která je typicky Ježíšova a patří k podstatě jeho života, i když není určena všem křesťanům. Ti, kdo se již v prvních stoletích rozhodovali pro celibát, nepohrdali manželstvím. To je možná lákalo stejně jako cesta, kterou se nakonec vydali. Právě proto, že chápali manželský život jako krásný životní projekt, mohli ho s rozzářenou tváří odevzdat Bohu. „Pouze u těch, kdo chápou a oceňují v celé hloubce (...) lidskou lásku,“ napsal sv. Josemaría, „se může vynořit ono druhé

nepopsatelné pochopení, o němž mluví Ježíš (srov. Mt 19,11), které je čistým darem Božím a podněcuje k odevzdání těla i duše Pánu, k odevzdání nerozděleného, celého srdce, bez prostřednictví pozemské lásky.“⁹⁰

Celibát je tedy cesta, která v sobě odráží zdarma nabízenou lásku Boha, který vždy činí první krok (srov. 1 Jan 4,19). I když se zdá, že lidé žijící v celibátu omezují svou svobodu, protože Bohu obětují možnost založit vlastní rodinu, ve skutečnosti tomu tak není, protože svou svobodu rozšiřují. Jejich odevzdání se do rukou Božích, jejich ochota opustit pro něj „domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole“ (Mt 19,29) je jistým způsobem činí schopnými „svobodně milovat“⁹¹. Jako sezdaný člověk musí i oni střežit své srdce, aby se láska, kterou v něm nosí, neodchýlila od Boha, a mohli ji darovat ostatním. Jejich odevzdání se však nezaměřuje na partnera, ale na Krista, který je vysílá do celého světa, aby lidem kolem sebe předávali „tlukot jeho milujícího Srdce“⁹².

Takový byl Ježíšův život. Necítil se sám, protože věděl, že je s ním neustále jeho Otec: „Otče, děkuji ti, že jsi mě vyslyšel. Já jsem ovšem věděl, že mě vždycky vyslyšíš.“ (Jan 11,41–42) U nás oproti tomu riziko samoty existuje. Když však Kristus doopravdy naplní naše srdce, pak už nejsme sami. Proto sv. Josemaría říkal, že Bůh mu dal „psychologii člověka, který se lidsky ani nadpřirozeně nikdy necítí sám“⁹³. Na řádky, v nichž je patrný nádech osobního prožitku, napsal: „Lidské srdce má neobyčejný koeficient rozpínavosti. Když miluje, tak se rozšiřuje crescendem něžné náklonnosti, která překonává všechny překážky. Miluješ-li Pána, nebude zde žádného tvora, který by nenašel místo v tvém srdci.“⁹⁴

Janovo svobodné srdce

Při Poslední večeři, pár hodin předtím, než odevzdal svůj život, Ježíš otevírá své srdce apoštolům: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ (Jan 15,13) Slova, v nichž je obsažena veškerá jeho láska k lidem, jsou zároveň výzvou. Pán říká apoštolům: „Nazval jsem vás přáteli.“ (Jan 15,15) Jim je, jako všem lidem, určena jeho láska jdoucí „až do krajnosti“ (Jan 13,1). Jsou však také zvláštním způsobem jeho přáteli. „Přítel s velkým

P“ je zve, aby jednali jako on,⁹⁵ a také za své přátele položili život. Tato slova stojí bezpochyby u zrodu každého křesťanského povolání, ale v srdcích těch, kdo Krista následovali a nechali všeho, měla vždy zvláštní zvuk.

Kříž se stane místem největšího projevu Lásky. V tomto vrcholném okamžiku dějin vystupuje důrazně vedle Marie a svatých žen postava apoštola Jana. „V hodině smrti všichni utekli - až na Jana, který opravdu miloval skutky. Jen on, nejmladší z apoštolů, zůstává pod křížem. Ostatní neměli onu lásku, která je silná jako smrt.“⁹⁶ Láska k Ježíši rozechvívala Janovo srdce již v počátcích jeho dospívání. Je známo, že v srdci uchovával vzpomínku na den, kdy se s Pánem setkal: „Janův pohled se setkal s pohledem Kristovým. Šel za ním a zeptal se ho: Mistře, kde bydlíš? Šel s ním a strávil s ním celý den. Po letech to vyprávěl s bezelstnou upřímností mladíka, který se svěruje svému deníku a zaznamenává si dokonce i přesnou hodinu: *hora autem erat quasi decima...* Přesně si pamatuje i chvíli, kdy na něj Kristus pohlédl a kdy ho upoutal, kdy Kristu neodolal a zamiloval se do něj.“⁹⁷

Umíme si asi představit, s jakým dojetím shlížel Ježíš z kříže na mladého učedníka, který „ležel při večeři na jeho prsou“ (Jan 21,20). Setkání s matkou pro něj možná nebylo překvapením, protože mu tím či oním způsobem vždy byla nablízku. Matka je vždy pro své dítě oporou. Ježíšův pohled však vedle ní objevuje přítele: Jana. Jejich oči se v oné hodině muk setkaly. Jakou nesmírnou radost musel Jan způsobit Ježíšovu srdci! Právě tehdy, říká nám evangelium, když ho viděl stát vedle své matky, uvedl ho Pán do jedinečného vztahu mezi Ním a Marií. „Když Ježíš uviděl svou matku, a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: Ženo, to je tvůj syn. Potom řekl učedníkovi: To je tvá matka.“ (Jan 19, 26-27)

Po letech Jan napsal: „My milujeme Boha, protože on napřed miloval nás.“ (1 Jan 4,19) Toto překvapivé tvrzení pochází z jeho osobní zkušenosti. Jan věděl a zažil, že ho Ježíš hluboce miloval. Bylo to něco, co ho naplňovalo a co jeho životu dávalo nový smysl: vnášet tuto lásku do celého světa. „Janovi,“ napsal bl. John Henry Newman, „se dostalo toho nepopsatelného privilegia být *přítelem Krista*. Tak se naučil milovat ostatní. Jeho láska byla nejprve

koncentrovaná jen na Krista, ale pak se začala rozšiřovat. Byl také pověřen slavnostním a potěšujícím úkolem pečovat po Pánově odchodu o Nejsvětější Pannu Marii, Pánovu matku. Nestojíme zde snad před skrytým zdrojem Janovy výjimečné lásky k bratřím? Mohl snad ten, koho Pán obdařil svou náklonností a komu svěřil poslání stát se Mariiným synem, být něčím jiným než připomínkou a vzorem (jak jen jím člověk může být) hluboké, rozjímavé, horoucí, pokojné a bezmezné lásky?⁹⁸

Probouzet srdce

Rozhodnutí odevzdat celé srdce Bohu nepochází jen z osobního rozhodnutí. Je to dar, dar celibátu. To, co ho definuje, není zřeknutí se, ale láska rodící se z odhalení, že „LÁSKA... rozhodně stojí za lásku!“⁹⁹. Srdce tuší bezpodmínečnou Lásku, která na něj čeká a chce se mu bezvýhradně a bezpodmínečně darovat. Nejenom proto, aby ji zakoušel, ale aby ji předával dál jako sv. Jan, který se z Ježíšovy lásky nejen těšil, ale snažil se i o to, aby se rozšířila po celém světě. Pro milovaného učedníka z toho přirozeně vyplývalo, že „když nás Bůh tak miloval, máme se i my navzájem milovat“ (1 Jan 4,11).

Celibát bývá někdy spojován s množstvím věnovaného času, jako by důvodem k němu byla otázka efektivnosti, tj. nemít jiné závazky, aby bylo možné věnovat se apoštolským aktivitám. Takový pohled je však poněkud zjednodušující. Celibát nemá původ v praktických úvahách o připravenosti k evangelizaci, ale v Kristově výzvě žít zvláštním způsobem podle jeho srdce: milovat jako Kristus, odpouštět jako Kristus, pracovat jako Kristus, být dokonce pro všechny samotným Kristem - *ipse Christus*. Proto „důvody pouze pragmatické, odkazující na větší disponibilitu, nestačí: takováto větší možnost disponovat časem by se snadno mohla stát i formou sobectví, který tak ušetří oběti a námahy, jež jsou žádány a snášeny těmi, kteří uzavřeli manželství, a který by mohl vést k duchovnímu vyprázdnění a tvrdosti srdce“¹⁰⁰.

Celibát tedy není samota prožívaná ve věži ze slonové kosti, ale výzva doprovázet a probouzet srdce. Kolik je na světě lidí, kteří se cítí zbyteční, kteří si myslí, že jejich život nemá žádnou cenu a upadají do výstředností, a přitom hluboko uvnitř hledají trochu lásky! Kdo dostal dar celibátu, ví, že je na světě mimo jiné proto,

aby byl všem těmto lidem nablízku, ukazoval jim Boží lásku a připomínal jim jejich obrovskou hodnotu. Srdce člověka žijícího v celibátu se tak stává stejně plodným, jako vykupitelské srdce Ježíšovo, protože se ve všech snaží odhalovat stejné dobro, jaké Pán uměl odhalovat v těch, kdo za ním přicházeli. Pán před sebou neviděl hříšnici, člověka postiženého leprou, opovrženého celníka, ale úžasného cenného tvora, milovaného a vyvolaného Bohem.

I když člověk žijící v celibátu nemá vlastní děti, dokáže prožívat hluboké a opravdové otcovství. Je otcem, matkou mnoha dětí, protože „otcovství znamená dávat život“¹⁰¹. Ví, že je na světě proto, aby se staral o druhé a svým životem a laskavým slovem jim ukazoval, že jedině Bůh může uhasit jejich žízeň. „Náš svět (...), do něhož Bůh vstupuje v lepším případě jako hypotéza, ale ne jako konkrétní skutečnost, se potřebuje o Boha opřít co možná nejkonkrétnějším a nejradikálnějším způsobem. Potřebuje svědectví, které o Bohu vydává ten, kdo se ho rozhodl přijmout jako půdu, z níž vychází jeho život. Proto je dnes v našem současném světě tak důležitý celibát, i když je v dnešní době jeho dodržování neustále ohrožováno a zpochybňováno.“¹⁰²

Dar, který má denně růst

Nadpřirozený dar celibátu nefunguje jako zaříkadlo, které skutečnost rázem a provždy promění. Bůh ho daruje v podobě semínka, které má pozvolna vyrůstat z *dobré půdy*. Celibát je jako každé jiné povolání dar a úkol. Je to cesta. Srdce se nepromění automaticky tím, že se člověk rozhodne zůstat svobodný pro nebeské království. Je třeba vytrvale se snažit vytrhávat plevel a mít se na pozoru před hmyzem a škůdci. Boží milost vždy působí v přirozenosti, aniž by ji potlačovala nebo k ní něco doplňovala. Jinými slovy Bůh počítá s naší svobodou a s naším osobním příběhem. Právě na pozadí tohoto dějiště ubohosti a milosti tiše vyrůstá krásný dar čistého srdce... může však také přijít vniveč.

I ti, kdo jsou voláni k důvěrnějšímu vztahu s Bohem, mohou, podobně jako mladší syn z podobenství, pocítit omrzelost a prázdnotu. Onen mladík se rozhodl odejít do daleké země (srov. Lk 15,13), protože v domě svého otce cítil vnitřní prázdnotu. Bylo třeba, aby klesl až na dno, aby se mu otevřely oči a uvědomil si, do

jakého otroctví se to dostal. Je zajímavé povšimnout si, že důvod, kvůli němuž se vrátil, nebyl příliš nadpřirozený. Měl hlad a stýskalo se mu po měkkém chlebu v otcovském domě. Když se tam nakonec vrátil, otec na něj již čekal a „pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil“ (Lk 15,20). Syn si představoval, že ho čeká odsouzení (srov. Lk 15,18–19), a místo toho se setkal s náručí plnou života. Možná jasněji než kdy jindy objevil do hloubky, kým je: synem tak dobrého otce.

Jindy může mít omrzelost záladnějši podobu. Člověk sice otcův dům neopustí, ale začne si v něm připadat spíš jako sluha než jako syn. Tak tomu bylo v případě staršího syna z podobenství: „Byl doma, ale nebyl svobodný, protože jeho srdce bylo jinde.“¹⁰³ V obou případech je cestou vysvobození ze smutku pohled na otce a na jeho lásku k nám. Bůh sytí hlad duše chlebem eucharistie, v níž nalézáme toho, jenž se stal jedním z nás, abychom ho mohli milovat jako Přítele. V eucharistii můžeme utišit svůj hlad a tak si udržet v srdci oheň lásky, která je „silná jako smrt“.

Jan stál u Ježíšova kříže a byl také u Ježíšova nanebevstoupení „toho dne, kdy zdánlivé loučení bylo ve skutečnosti počátkem nové blízkosti“¹⁰⁴. Mistr musel od svých učedníků, které miloval až do krajnosti, odejít, aby je a všechny, kteří v něho uvěří, mohl milovat ještě více. V tom spočívá tajemství svobodného srdce: vzdát se pozemské lásky, aby svět mohl být naplněn světlem Boží Lásky.

Carlos Villar

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (VII): Povolání k manželství

Když svatý Josemaría před téměř sto lety poprvé začal mluvit o povolání k manželství, spojování těchto dvou pojmů lidí vyvádělo z míry, ne-li je dokonce rozesmávalo; bylo to, jako kdyby se mluvilo o ptáku bez křídel nebo o hranatém kole. „Směješ se, protože ti říkám, že máš ‚povolání k manželství‘? - Ano, máš ho: povolání.“¹⁰⁵ V tehdejší mentalitě, a někdy i dnes, „mít povolání“ znamenalo opustit to, co je v životě běžné, aby bylo možné sloužit Bohu a církvi. A pro většinu lidí je normální mít rodinu, děti, domov, zaměstnání, nákupy, účty, pračky, zbytky v lednici...

Tento výčet, stejně rozmanitý a nepředvídatelný jako život sám, nejenže zapadá do „hranatého kola“ povolání k manželství, ale nachází v něm své nejlepší vyjádření. Pohled na „manželství jako skutečné Boží povolání“¹⁰⁶ vychází přímo z přesvědčení, že Bůh žehná normálnosti rodinného života a chce v něm „přebývat“. „Ty jsi ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele,“ říká žalm, který se Ježíš modlil na kříži (Žl 22,4). Bůh, Svatý, chce žít uprostřed nejnormálnějšího života rodin. Životy, které jsou povolány k tomu, aby se skrze náklonnost v nich projevovanou staly chválou Jemu: aby se staly „nebem“, a to navzdory všem nevyhnutelným nedostatkům tohoto provizorního místa, kterým je náš pozemský život.

Šťastnou cestu

Ten mladý muž se při slovech „povolání k manželství“ zasmál, ale zároveň se zamyslel. A dostal i jednu konkrétní radu: „Svěř se pod ochranu svatého Rafaela, aby tě vedl v čistotě až do konce cesty, tak jako Tobiáše.“¹⁰⁷ Svatý Josemaría zde odkazuje na jediný biblický příběh o tomto archandělovi, k němuž choval zvláštní náklonnost, a to natolik, že velmi brzy svěřil svatému Rafaelovi svůj apoštolát mezi mladými lidmi.¹⁰⁸

„Kniha Tobiáš je okouzující,“ řekl jednou.¹⁰⁹ Ačkoli je celá kniha vyprávěním o cestě, umožňuje nám hluboce se ponořit do života dvou domovů a být svědky zrodu třetího. Atmosféra domova je obsažena i v samotné cestě, a to v drobném detailu, kterého si

umělci v průběhu staletí neopomněli všimnout. Tato kniha je jediným místem v Písmu, kde se setkáváme s domácím psem, který Tobiáše a svatého Rafaela doprovází po celou dobu jejich cesty (srov. Tob 6,1; 11,4).

Když se Tobiáš chystá odejít, otec mu požehná těmito slovy: „Bůh, který je v nebesích, ať vás tam ochrání a přivede vás opět ve zdraví ke mně, jeho anděl ať vás provází svou ochranou.“ (Tob 5,17) Tato slova parafrázoval svatý Josemaría, když uděloval požehnání těm, kteří se chystali na cestu: „Ať tě Bůh doprovází na tvé cestě, ať jeho Anděl jde s Tebou.“¹¹⁰ A pravá cesta, ta nejrozhodnější, je cesta života, kdy se muž a žena vzájemně odevzdávají jeden druhému v manželství a odpovídají tak na Boží sen, který sahá až k počátkům světa.¹¹¹ Je tedy velmi důležité pomáhat mladým lidem objevovat a po mnoha letech putování znovu objevovat „jak krásné je mít povolání k manželství a vytvářet křesťanskou rodinu“¹¹²: povolání ke svatosti, které není druhořadé, ale prvořadé.

Kdy život skutečně začíná

Povolání člověka se rodí z jednoduchého objevu, který s sebou nese mnoho důsledků: z přesvědčení, že smysl, pravdu našeho života nenajdeme v životě pro sebe, pro své vlastní starosti, ale pro druhé. Objevujeme, že jsme ve svém životě obdrželi hodně lásky a že jsme povoláni dělat totéž: dávat lásku. Jedině tak člověk skutečně nalezne sám sebe. Dávat lásku, a to nejen ve volných chvílích, abychom uklidnili své svědomí, ale tak, aby se láska stala ústředním cílem našeho života, těžištěm všech našich ostatních starostí.

Před sňatkem se Sárrou i po něm dostává mladík Tobiáš v tomto ohledu několik rad s apelem na to, co je v něm nejušlechtlejší. Jeho otec Tóbita, který ho posílá na cestu, aby získal peníze pro jejich budoucnost (srov. Tob 4,2), mu chce nejprve předat své nejdůležitější dědictví, to, čeho si ve svém životě nejvíce vážil. „Řádně mě pohřbi! Cti svou matku a neopouštěj ji po všechny dny jejího života. Dělej, co se jí líbí, a ničím nezarmucuj jejího ducha... Po všechny své dny, synu, měj na paměti Hospodina. Nehřeš a nepřestupuj jeho příkázání. Jednej spravedlivě po všechny dny svého života a nechod' po cestách nepravosti... Neodvracej svou

tvář od žádného chudáka, aby se neodvrátila Boží tvář od tebe. Prokazuj milosrdenství podle toho, jak hodně máš; máš-li málo, neboj se prokazovat milosrdenství i z mála.... V každé době dobrořeč Hospodinu, svému Bohu, a vypros si od něho, aby tvé cesty byly přímé a všechny tvé stezky a záměry se zdařily.“ (Tob 4,3-19)

O několik týdnů později se Tobiáš, který se nedávno oženil, chystá na zpáteční cestu do domu svých rodičů a jeho nová tchyně Adna ho při rozloučení žádá: „Chlapče a milovaný bratře, kéž tě Hospodin přivede zpět, abych viděla dítky tvé a své dcery Sáro, dokud jsem živa, dříve než umřu. Před tváří Hospodinovou svěřuji ti do péče svou dceru, nezarmucuj ji po všechny dny svého života.“ (Tob 10,12) Bůh povolává manžele, aby se navzájem chránili, starali se jeden o druhého, sdíleli vzájemně své životy: odtud pramení tajemství jejich osobního naplnění, které proto nikdy nemůže být pouze seberealizací. Nejhlubším smyslem života je dávat život. To vidíme v Ježíšově životě: Já jsem přišel, aby měli život a měli ho v hojnosti (Jan 10,10). Tak žili také svatý Josef a Panna Maria, s nejpokornější, nejněžnější a nejjemnější láskou, jakou kdy tento svět viděl, starali se jeden o druhého, a především se starali o Život, který se stal tělem. A právě tak chce Bůh, aby žili jeho učedníci, abychom všude, kde jsme, vyzařovali jeho radost, jeho dychtivost po životě. To je jádro smyslu našeho křesťanského poslání.

„Nedostatek lásky a úsměvu proměnil naše města v pouště. Tolik zábavy, tolik věcí k trávení času, k rozesmávání, ale chybí láska. Úsměv rodiny může tuto poušť našich měst překonat. To je vítězství rodinné lásky. Žádné ekonomické a politické inženýrství nemůže nahradit tento přínos rodin. Projekt Babel staví mrakodrapy bez života. Duch Boží místo toho činí poušť plodnou (srov. Iz 32,15).“¹¹³

Nejhlubším smyslem života je dávat život. Tento objev, k němuž lze dospět i v dospívání, ale někdy se k němu dospěje až v pozdním věku, znamená skutečný přechod od dětství k lidské zralosti. Mohli bychom říci, že teprve tehdy člověk začíná být skutečně člověkem: že teprve tehdy začíná skutečný život. Neboť „mít velké sny je znakem života; milovat, to je to, co život znamená.

Milovat až do té míry, že je člověk schopen se obětovat pro milovaného. Být schopen zapomenout na sebe, to znamená být sám sebou; být schopen pro něco zemřít, to znamená žít. Člověk, který myslí jen na sebe, je nikým, je prázdný; jen člověk, který dokáže zapomenout na sebe, který se dokáže darovat, který dokáže jedním slovem milovat, je živý.“¹¹⁴

Co vše obsahuje „ano“

V tomto světle vidíme, jak daleko je povolání k manželství od něčeho „pro vlastní uspokojení nebo jako by to byl pouhý prostředek k sobeckému zdokonalení vlastní osobnosti“¹¹⁵. Jistě, naše osobnost se skutečně rozvíjí teprve tehdy, když jsme schopni darovat se druhému člověku. Život v manželství je také zdrojem mnoha uspokojení a radostí; nikdo však nepřehlédne, že s sebou přináší také problémy, nároky, svody. Jak snadné je však hledat únik před touto méně přitažlivou tváří lásky.

Zde si můžeme vzpomenout na to, jak pečlivě se některé svatební oslavy plánují, nešetří se na nich a dělá se vše pro to, aby byly nezapomenutelným zážitkem hodným společenského postavení rodiny. Pak ale přichází realita každodenního života, rozčarování, které může nastat po několika měsících nebo letech, když se setkáme s nedokonalostmi rodinného života: když se objeví problémy, když člověk jasněji vidí nedostatky manžela nebo manželky a je obtížné spolu mluvit, naslouchat jeden druhému, zacelit otevřené rány, projevit si náklonnost. Pak člověk může začít ztrácet ze zřetele, že manželství je „skutečné Boží povolání“, které od manželů žádá, aby se skutečně darovali jako otec, matka, manžel, manželka... s povoláním. A to by bylo skutečně nešťastné: rodina, kterou Bůh chtěl, aby byla šťastná, a to i uprostřed těžkostí a obtíží, a která nakonec sejde z cesty a spokojí se s tím, že se pouze „snášejí“.

V den, kdy muž a žena uzavírají manželství, odpovídají „ano“ na otázku, zda se milují. Ale skutečnou odpověď dává až jejich vlastní život: ukovaný v pomalém ohni „navždy“ jejich vzájemného „ano“. „Na nejdůležitější otázky člověk vždy odpovídá celým svým životem. Nezáleží na tom, co člověk říká, jaká slova používá. Odpověď nakonec vychází z činů, které člověk ve svém životě vykoná. Kdo jsi? Co skutečně chceš? Odpověď vychází pouze

z celého života člověka.¹¹⁶ A toto „ano“ celého života, které se každý den znovu a znovu stává skutečností, je stále hlubší a autentičtější. Nevyhnutelná naivita, která poznamenává začátek manželského života, se mění v nevinnost naplněnou světlem, bez jakéhokoli cynismu: v „ano, drahoušku“, který nyní ví, ale také miluje.

Nesmírná hloubka tohoto „ano“, které je neodvolatelné, má-li být láska opravdová, je také důvodem, proč církve ve svém učení o době zasnoubení a otevřenosti manželů životu stále jde proti proudu. Ačkoli tento postoj vede k obvinění z neosvícenosti a tvrdosti, trpělivě na něm trvá, protože ví, že ji Bůh volá, aby chránila pravdu o lidské lásce, zvláště v jejím „rodném místě“¹¹⁷. Církev přitom nehájí abstraktní pravdu, pravidlo jakoby z příručky. Spíše chrání pravdu konkrétních životů, rodin; chrání lidské vztahy před skutečnou smrtelnou nemocí: před jedem, který se nenápadně propracovává dovnitř, oděn zprvu jako romantika a triumf, až je náhle odhalen, třeba až po řadě let, jako to, čím ve skutečnosti je: sobectvím, které může každého z manželů uvěznit v sobě samém.

Je pravda, že v člověku, který se rozhoduje, je patrná velkorysost a radost ze života: „Budu si užívat všeho, co mi mé tělo může dát, a podělím se o to s kýmkoli, kdo se ke mně chce připojit.“ V tomto přístupu k životu můžeme slyšet jasnou ozvěnu z prvních kapitol knihy Genesis: Mladí je tak chutné ovoce... proč ho neochutnat naplno? Proč mě chce Bůh o tuto sladkost připravit? (srov. Gn 3,2.6) Dnešní mladí lidé, kteří se snaží vést křesťanský život, pociťují stejnou přitažlivost, ale vidí, že je to jen přelud, a chtějí hlouběji uchopit pravdu. Svým úsilím zachovat si čistou lásku nebo znovu získat nevinnost, pokud ji snad ztratili, se připravují na to, aby mohli milovat, aniž by druhého člověka „vlastnili“, aniž by ho „konzumovali“.

Tak či onak se ptají sami sebe: s kým budu sdílet tuto dychtivost po životě, kterou v sobě cítím? Je to opravdu ten pravý člověk? Budeme se skutečně milovat, nebo po sobě budeme pouze toužit? Vědí, že se svým tělem dají také své srdce, svou osobu, svou svobodu. Vědí, že to vše se skutečně vejde jen do „ano navždy“; a vědí, že oni i každý člověk jsou hodni „ano bez podmínek“. Pokud

toto rozhodnutí chybí, nejsou připraveni tento dar učinit, ani druzí jej přijmout; je to dar, který by je zanechal uvnitř prázdné, i když to možná zjistí až s odstupem času.

Stejná „logika“ je základem povolání těch, kdo žijí v celibátu a chtějí milovat Boha i svým tělem, protože mu ho den co den dávají. Ano, manželství a celibát se vzájemně osvětlují a potřebují, protože obojí vyjadřuje bezpodmínečnou lásku, kterou lze pochopit jen v Božím světle, z obrazu sebe sama, který do nás Bůh vložil a díky němuž vidíme sebe jako dar, vidíme druhé jako dar a uvědomujeme si, že jsme povoláni darovat život: svým rodičům, dětem, vnoučatům... všem.

Když Ježíš odhaluje tento hluboký smysl lásky, jsou jeho učedníci tak zmateni, že jim musí říct: „Všichni to nechápou, jenom ti, kterým je to dáno.“ (Mt 19,11) Mladí lidé a rodiče, kteří se snaží vést křesťanský život, by si měli uvědomit, že ačkoli se občas mohou setkat s nepochopením druhých, v hloubi duše je mnoho lidí obdivuje, i když někdy nedokážou přesně vyjádřit proč. Obdivují je proto, že svou upřímnou láskou dávají jasně najevo radost a svobodu Boží lásky, touhu, kterou každý muž a každá žena chová hluboko ve svém srdci, „vzdechy, které nelze vyjádřit“ (Řím 8,26).

Srdce, které nechce trpět

Jméno Rafael znamená „Bůh uzdravuje“. Znamená, že Bůh bdí nad každým člověkem a stará se o něj. Archandělův zásah do života Tóbity, Anny, Tobiáše a Sáry je viditelným vyjádřením skutečnosti, kterou možná často ztrácíme ze zřetele: Boží ochrannou péči o rodiny, důležitost, kterou přikládá jejich úspěchu a štěstí (srov. Tob 12,11-15). Bůh nám chce být nablízku, i když mu to někdy odmítáme dovolit, protože o jeho blízkost ve skutečnosti nestojíme. V příběhu o marnotratném synovi, který odešel do daleké země (Lk 15,13), můžeme vidět nejen konkrétní lidi, ale i celé společnosti a kultury: svět, který se vzdaluje od Boha a stává se tak nepřátelským místem, kde mnohé rodiny trpí a někdy ztroskotávají. Navzdory všemu se Bůh, podobně jako otec v podobenství, nikdy neunaví čekáním a vždy si najde způsob, jak být přítomen v těchto někdy tragických skutečnostech, a vyhledává každého člověka, i když je třeba vyléčit mnohé rány.

Kniha Tobiáš nám také ukazuje, že Boží blízkost a starost o rodiny neznamena, že jsme ušetřeni všech obtíží, ať už vnitřních nebo vnějších. Tóbit je například spravedlivý muž, dokonce hrdina, a přesto Bůh dopustí, aby oslepl (srov. Tob 2,10). Jeho žena se v důsledku toho musí snažit najít příjem pro rodinu a jednoho dne spolu se mzdou dostane i dítě. Tóbit, možná ve špatné náladě kvůli své slepotě, si myslí, že jeho žena dítě ukradla, a neúmyslně způsobí v rodině rozruch. Jak vypráví sám Tóbit: Ale já jsem jí nevěřil a řekl jsem jí, aby ho vrátila majitelům, a zarděl jsem se za ni. Ona mi pak odpověděla: „Kam se poděly tvé skutky milosrdenství? Kam se podělo tvé spravedlivé jednání? Teď se ukázalo, co jsi zač!“ (Tob 2,14) Tváří v tvář této kruté odpovědi je Tóbit naplněn zármutkem, začne plakat a modlit se a prosí Boha, aby si ho vzal k sobě (srov. Tob 3,1-6).

Přesto Tóbit dělá vše pro to, aby jeho žena byla šťastná, i když se mu to ne vždy daří. Například když je Tobiáš již na cestě domů, nyní šťastně ženatý a s penězi, které po něm otec chtěl, aby získal zpět, jeho matka Anna, která byla od samého počátku proti tomu, aby se Tobiáš vydal na cestu, se obává nejhoršího: „Běda mi, mé dítě, že jsem tě, světlo mých očí, nechala jít.“ Tóbit, který je také ustaraný, se jí snaží uklidnit: „Nermuť se kvůli němu, sestro, brzy tu bude!“ Anna mu odpovídá: „Nech mě být a neklamej mě! Mé dítě zahynulo.“ Ale s mateřskou nedůsledností tajně dál doufá v jeho návrat: Vyběhla a pozorovala cestu, po níž odešel její syn. Činila tak denně. Nikomu neuvěřila. Když zapadlo slunce, vcházela do domu, naříkala a plakala celou noc a nemohla spát (Tob 10,1-7).

Je dojemné sledovat, jak se v průběhu staletí každodenní problémy rodin příliš nezměnily. Nedorozumění, selhání v komunikaci, starosti o děti... „Ale kdo si myslí, že všechny tyto potíže znamenají už konec lásky a radosti, má o manželství a o lidské lásce ubohou představu.“¹¹⁸ Počáteční proces zamilovanosti - který dodává sílu potřebnou k tomu, abychom mohli snít o založení rodiny - má tendenci překrýt nedostatky druhé osoby. Stačí však několik týdnů života pod jednou střechou, aby si člověk uvědomil, že nikdo nepřichází do svatebního dne dokonalý, a proto musí být manželský život pro oba manžele cestou neustálého obrácení a týmové spolupráce. Dokud si

manželé budou každý den dávat novou příležitost, jejich srdce budou každým dnem krásnější, i když některá omezení budou stále přetrvávat, a dokonce vykrystalizují.

Jedna stará píseň říká: „Srdce, které nechce trpět, stráví celý život bez lásky.“¹¹⁹ C. S. Lewis v této souvislosti napsal: „Milovat jakýmkoli způsobem znamená být zranitelný. Milujte cokoli a vaše srdce bude jistě pokrouceno a možná i zlomeno. Chcete-li mít jistotu, že si ho zachováte neporušené, nesmíte své srdce dát nikomu, ani zvířeti. Pečlivě ho obalte svými vrtochy a drobným přepychem, vyhýbejte se všem pletkám, bezpečně ho zamkněte do rakve či rakvičky svého sobectví.“¹²⁰ Jistě, novomanželé se nesetkávají se stejným nebezpečím jako Tobiáš a Sára, kteří musí být připraveni čelit nebezpečí smrti o svatební noci, a to zlovůli zlého ducha (srov. Tob 6,14-15; 7,11). Dábel sobectví - smrtelný nepřítel - však neustále ohrožuje všechny rodiny a vyvolává pokušení „dělat hory“ z toho, co není nic jiného než „drobné a nepodstatné třenice“¹²¹.

Proto je důležité, aby manželé mluvili jasně, i když jde o těžká témata, a nestavěli si mezi sebou barikády: musí opakovaně budovat city umožňující lásku. Dle svatého Josemaríi „když se spory nevyskytují příliš často, mohou i ony být projevem lásky a jsou skoro nutné“¹²². Voda musí volně proudit, protože pokud začne stagnovat, začne se pokrývat řasami. Proto je také velmi důležité, aby si rodiče „udělali čas, aby byli se svými dětmi hodně spolu a mluvili s nimi. Děti jsou nejdůležitější; důležitější než obchod, práce, odpočinek. Je dobré, když jim rodiče při těchto rozhovorech pozorně naslouchají, snaží se je pochopit, uznat kus pravdy - nebo celou pravdu - která je obsažena v jejich rebeliích“¹²³.

Nejdůležitější je, aby manželé mluvili s Bohem a prosili ho, aby jim dal své světlo: „Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.“ (Žl 119,105). Ačkoli se v knize Tobiáš nikdy nedozvídáme o neshodách mezi Tobiášem a Sárrou, můžeme si je snadno představit stejně jako mezi Tóbitem a Annou a jako ve všech rodinách. Můžeme si je však také představit úzce spojené až do konce jejich života, protože vidíme, jak jejich manželství posiluje

důvěrné spojení s Bohem: „Požehnaný jsi, Bože našich otců, a požehnané tvé jméno po všechny věky a pokolení. Ať ti dobrořečí nebesa a všechno tvé stvoření po všechny věky,“ modlí se Tobiáš o svatební noci. „Přikaz, abych došel smilování, já i ona, a abychom se společně dožili stáří.“ (Tob 8,5.7)

Svatý Jan Pavel II., „papež rodiny“¹²⁴, jednou přirovnal manželskou lásku v Písni písni k lásce mezi Tobiášem a Sárrou. „Manželé v Písni písni si vroucími slovy vyznávají svou lidskou lásku. Novomanželé v knize Tóbita prosí Boha, aby byli schopni odpovědět na lásku.“¹²⁵ Spojením těchto dvou popisů manželské lásky chtěl nastolit otázku: Který z nich ji lépe odráží? Odpověď je snadná: oba. V den, kdy dvě srdce najdou jedno druhé, jejich povolání získává svěží a mladistvou tvář, podobně jako manželé v Písni. Tato tvář však znovu získává svou mladistvost pokaždé, když po celý život oba dva znovu přijímají své povolání odpovídat na lásku. A pak, ano, se tato láska stává silnou jako smrt.¹²⁶

Carlos Aixelà

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (VIII): Otcem a matkou víc než kdy jindy

K Ježíšovi přistoupila matka Jakuba a Jana. Má v Ježíše velkou důvěru. Pán z jejího výrazu vytuší, že ho chce o něco požádat, a tak se jí přímo zeptá: „Co si přeješ?“ Ona se nezdržuje zbytečnými okolky a říká: „Poruč, aby tito dva moji synové zasedli jeden po tvé pravici a druhý po tvé levici v tvém království.“ (Mt 20, 21) Ježíš se nad bouřlivým výlevem této matky možná pousmál. Její prosbu později vyslyší způsobem, který zdaleka předčí její smělé sny. Poskytne jejím synům příbytek ve svém srdci a svěří jim nadčasové a celosvětové poslání.

Církev, která se tehdy teprve rodila, dnes zažívá nový apoštolský impuls. Pán ji prostřednictvím posledních papežů vede cestou „stále obnovované evangelizace“¹²⁷, která je jedním z hlavních rysů přechodu od druhého k třetímu tisíciletí. Rodina v tomto dobrodružství není pasivním subjektem. Právě naopak. Rodiče a prarodiče v něm hrají ústřední roli: stojí v první linii evangelizace. Rodina je „prvním místem, kde do našeho života vstupuje Boží Láska, která zdaleka přesahuje hranice toho, co my můžeme udělat nebo neudělat“¹²⁸. V rodině se učíme modlitby, jejichž slova pak celý život používáme; v rodině si děti osvojují způsob, jak pohlížet na svět, na lidi a na věci.¹²⁹ Domov má vytvářet vhodné prostředí a dobrou půdu pro to, aby do ní Bůh mohl zasít své semeno. Ten pak, kdo uslyší (Boží) slovo a pochopí ho, přinese plody a vydá stonásobný, šedesátinásobný nebo třicetinásobný užitek (srov. Mt 13, 23).

Rodiče svatých

Svatý Josemaría byl mladý kněz, když mu Pán ukázal nesmírné panoráma svatosti, kterou mělo Opus Dei šířit po celém světě. Své poslání chápal jako úkol, který nestrpěl odklad, a proto svého duchovního vůdce žádal, aby mu dovolil zintenzivnit modlitbu a umrtvování. Aby svou prosbu obhájil, napsal mu: „Podívejte, Bůh mne o to žádá a navíc je třeba, abych byl svatý a také otcem, učitelem a vůdcem svatých.“¹³⁰ Tato slova lze jistým způsobem aplikovat i na každou matku a otce, protože svatost je opravdová

jen tehdy, když je sdílená a když ozařuje své okolí. Chceme-li tedy být doopravdy svatí, pak je třeba, abychom se stali „svatými a také otci, učiteli a vůdci svatých“.

Svatý Josemaría začal velmi záhy hovořit o „povolání k manželství“¹³¹. Věděl, že je to překvapivé slovní spojení, byl však přesvědčen, že manželství je skutečnou cestou ke svatosti a že manželská láska pochází přímo od Boha. Nebál se také říkat: „Žehnám této lásce oběma rukama, a když se mě někdo zeptá, proč říkám oběma rukama, hned odpovím: protože nemám čtyři!“¹³²

Poslání rodičů nespočívá jen v přijetí dětí, které jim Bůh pošle: trvá po celý život a jeho horizontem je nebe. I když se láska rodičů může někdy zdát křehká a nedokonalá, je v rodičích tak hluboce zakořeněná, že jsou schopni obrovských obětí: kterákoli matka by si ihned a bez váhání vyměnila místo se svým trpícím dítětem, upoutaným na nemocniční lůžko.

Písmo svaté je plné otců a matek, kteří byli hrdí na své děti, a považovali za zvláštní výsadu, že je jimi Bůh obdaroval. Abrahám a Sára; matka Mojžíše; Anna, matka Samuela; matka sedmi bratří Makabejských; kananejská žena, která se u Ježíše přimlouvala za svou dceru; vdova z Naimu; Alžběta a Zachariáš; a především Panna Maria a svatý Josef. Jsou to přímluvci, pod jejichž ochranu můžeme svěřit své rodiny, aby se staly protagonisty zrodu nové generace svatých.

Je zjevné, že rodičovství je úzce spojeno s křížem a bolestí. Dospívání a růst dětí je zdrojem velké radosti a potěšení, zároveň však nešetří (malými a někdy ne tak malými) problémy: bezesné noci, vzdor v pubertě, problémy při shánění práce, volba životního partnera atd.

Zvlášť bolestné je dívat se, jak se děti vzdalují od církve, nebo dělají chybná rozhodnutí. Rodiče se je snažili vychovat ve víře a pokoušeli se jim ukázat přitažlivost křesťanského života. Nyní si možná kladou otázku: Co jsme udělali špatně? To, že je taková otázka napadne, je normální, ale neměli by se jí příliš trápit. Rodiče nesou sice hlavní odpovědnost za výchovu svých dětí, nejsou však jediní, kdo na ně působí. Okolní prostředí může dětem nabízet jiný

způsob chápání života jako přitažlivější a přesvědčivější, a také jim může odcizit svět víry. A pak, děti mají svou vlastní svobodu. O tom, jakou cestou půjdou, tedy rozhodují sami.

Někdy se prostě může stát, že se děti potřebují od všeho trochu distancovat, aby mohly novými očima znovu objevit, co dostaly. Mezitím je zapotřebí trpělivost: přijmout je, i když se zmýlily, ujistit se, že vnímají naši lásku, a netlačit na ně, aby se nevzdálily ještě víc. „Častokrát nelze dělat nic jiného než čekat, modlit se a čekat trpělivě, něžně, velkodušně a milosrdně.“¹³³ Velmi výmluvně v tomto smyslu působí postava otce z podobenství o marnotratném synu (srov. Lk 15,11-32): otec viděl mnohem dál než syn, a proto věděl, že musí čekat, i když si byl synovy chyby vědom.

Přijmout svobodu dospívajících dětí není pro rodiče v žádném případě jednoduché, natož samozřejmé. I některá sama o sobě dobrá rozhodnutí dětí se totiž mohou od rozhodnutí, která by udělali oni, lišit. Doposud děti své rodiče pro všechno potřebovaly, nyní se však zdá, že se z rodičů stali jen jejich vnější pozorovatelé. A přece je děti právě teď potřebují víc než kdy jindy, jakkoli se to může zdát paradoxní. Zatímco si děti sami vyšlapávají svou cestu životem, mohou je rodiče, kteří je naučili jít a chodit, doprovázet v růstu ve svobodě; mohou se stát jejich učiteli a vůdci.

Učitelé svatých

Učitel je někdo, kdo vyučuje nějakou vědu, umění nebo řemeslo. Rodiče jsou mnohdy učiteli, aniž by si toho byli vědomi. Jakoby osmózou předávají dětem mnoho věcí, které je pak provázejí po celý život. Poslání rodičů spočívá především v tom, že mají své děti naučit tomu nejdůležitějšímu umění vůbec: milovat a být milován. A jednou z nejtěžších lekcí na této cestě je lekce svobody.

Rodiče musí dětem nejdříve pomoci překonat předsudky, které jsou dnes brány jako samozřejmost. Jedním z nich je představa, že svoboda znamená „jednat podle vlastní libovůle a proti jakýmkoliv pravidlům“¹³⁴. Avšak skutečnou výzvou pro rodiče je probudit v dětech - a trpělivě je přitom vést jako po nakloněné rovině - zálibu v dobru: aby v konání dobra neviděly jen to, co je náročné, ale aby byly „schopné mít z konání dobra radost“¹³⁵. Děti

během této fáze dospívání ne vždy ocení vše, čemu je rodiče učí. Je pravda, že i rodiče se často musí učit vychovávat své děti lépe; nikdo se nerodí s tím, že umí být otcem či matkou. Ale i přes možné nedostatky ve výchově si děti časem začnou více vážit toho, co dostaly, jako se stalo i svatému Josemaríovi s radou, kterou mu dávala jeho matka: „O mnoho let později mi došlo, že v jejích slovech byla hluboká pravda.“¹³⁶

Děti si dříve či později uvědomí, jak moc je měli rodiče rádi a až do jaké míry byli jejich učiteli života. Velice moudře to vyjadřuje jeden z velkých spisovatelů 19. století: „Není nic vznešenějšího a mocnějšího, zdravějšího a užitečnějšího pro další život než nějaká krásná vzpomínka, zejména vzpomínka z dětských let, z otcovského domu (...) Nashromáždí-li si člověk mnoho takových vzpomínek pro svůj další život, bude spasen na celý život. A i když jen jediná taková krásná vzpomínka nám zůstane v srdci, i ta nám může někdy posloužit k spasení.“¹³⁷ Rodiče ví, že jejich posláním je zasévat, a proto trpělivě čekají, až jejich starostlivá péče přinese plody, i přesto, že se jich třeba nikdy nedožijí.

Vůdci svatých

Vůdce je někdo, kdo druhé vede, učí je hledat si cestu a kráčet po ní. Na to, aby mohl druhé vést, musí sám znát terén. Dobří učitelé dokážou *vybavit* hlavu vším potřebným a rozpálit srdce.

Zebedeova žena Salome doprovázela své syny na cestě za Kristem. Postavila je před toho, kdo mohl dát jejich životu smysl a radost, a stála u paty kříže. Tam se jí podařilo přivést pouze Jana. Jakub se však později stal prvním z apoštolů, kdo pro Ježíše položil svůj život. Salome byla také v neděli časně zrána s Magdalénou u hrobu, kam za ní krátce poté přišel i Jan.

Každý vůdce občas stojí před složitými a náročnými kroky. Na cestě životem to bývá odpověď na Boží volání. Důležitou součástí poslání rodičů je doprovázet děti při rozlišování povolání. Je pochopitelné, že v nich tento krok vyvolává obavy, ale správný vůdce by se jimi neměl nechat zastrašit. „Strach? Do duše se mi vryla slova ze čtvrté kapitoly prvního listu sv. Jana: *Qui autem timet, non est perfectus in caritate* (1 Jan 4,18). Kdo má strach, neumí milovat. Vy všichni milovat umíte, proto nemějte strach.

Ceho byste se měli bát? Umíš milovat, proto neměj strach. Jen do toho!“¹³⁸

Rodičům pochopitelně na ničem nezáleží tolik, jako na štěstí dětí. Jenže o tom, jak by to štěstí mělo vypadat, mívají leckdy svou vlastní představu. Občas si pro své děti malují profesionální budoucnost, která toho se skutečnými vlohami dětí příliš společného nemá. Jindy si přejí, aby jejich děti byly dobré, ale aby to „nepřeháněly“. Uniká jim tak znepokojující, avšak zásadní radikálnost evangelia. Je nevyhnutelné (zvláště, pokud se mu dostalo kvalitní křesťanské výchovy), aby „nás každé dítě překvapovalo plány, které proudí z této svobody, jež rozbíjí naše schémata, a je dobře, že se tak děje“¹³⁹.

Rodiče své děti znají velmi dobře: lépe než kdokoli jiný. Protože pro ně chtějí jen to nejlepší, kladou si pochopitelně otázku - a to je dobře - zda je jejich životní rozhodnutí učiní šťastnými, a na jejich budoucnost hledí s přáním ochraňovat je a pomáhat jim. Když děti začnou tušit Boží volání, dostanou rodiče krásný úkol být prozíravými vůdci. Když svatý Josemaría mluvil se svým otcem o svém povolání, řekl mu otec: „Pořádně si to rozmysli.“ Vzápětí však dodal: „Já ti v tom bránit nebudu.“¹⁴⁰ Rodiče se mají snažit svým dětem pomáhat, aby si ve svých duchovních rozhodnutích počínaly realisticky a uvážlivě, zároveň se však musí naučit respektovat jejich svobodu a vnímat působení Boží milosti v jejich srdcích, aby, ať už úmyslně či neúmyslně, nestáli Božím plánům v cestě.

Děti si zase často neuvědomují, jakým otřesem může pro rodiče jejich povolání být. Svatý Josemaría vyprávěl, že svého otce viděl plakat jen jedinkrát, a to ve chvíli, kdy mu oznámil, že se chce stát knězem.¹⁴¹ Rodiče potřebují značnou dávku velkorysosti na to, aby mohli své děti doprovázet po cestě, která vede jinudy, než si původně představovali. Není proto divu, že se svých plánů těžko zříkají. Bůh nežádá rodiče o žádnou maličkost: jejich velmi přirozené utrpení se však může s pomocí Boží stát velmi nadpřirozeným.

Ostatně v okamžiku takového otřesu mohou rodiče myslet na to, že (jak říkal svatý Josemaría) jejich děti za své povolání milovat

celým srdcem Boha vděčí z devadesáti procent jim.¹⁴² Bůh dobře ví, jakou oběť musí někdy rodiče přinést, aby rozhodnutí svého dítěte s láskou a otevřeně přijali. Nikdo to nedokáže pochopit lépe než On sám, který obětoval svého Syna, aby nás spasil.

Přijmou-li rodiče povolání svých dětí velkoryse, aniž by si je nárokovali pro sebe, přivolávají tím na mnohé lidi bohaté požehnání z nebe. Ve skutečnosti se tento příběh po staletí neustále opakuje. Když Ježíš povolal Jakuba a Jana a vyzval je, aby všeho nechali, spravovali zrovna se svým otcem sítě. Zebedeus jim, ač možná nerad, dovolil odejít a dál pokračoval v práci. Je možné, že mu nějakou dobu trvalo, než pochopil, že do jeho rodiny vstoupil sám Bůh. Nakonec se jistě velmi radoval, když viděl, jak se jeho synové šťastně pouštějí do *nového rybolovu* na apoštolském moři bez břehů.

Potřební víc než kdy jindy

Když dítě činí ve svém životě nějaké důležité rozhodnutí, potřebuje své rodiče víc než kdy jindy. Rodiče dokážou u svých dětí mnohdy i na dálku zachytit náznaky smutku nebo vycítit skutečnou radost. Mohou jim proto poskytnout nenahraditelnou pomoc v tom, aby byly šťastné a věrné.

Aby se mohli svého nového úkolu správně zhostit, měli by nejprve přijmout dar, který děti dostaly. V Boží přítomnosti mohou přijít na to, že „není obětí pro rodiče, když po nich Bůh žádá jejich děti; ani pro ty, které Pán povolává, aby ho následovali. Je to naopak nesmírná čest, velká a svatá hrdost, důkaz oblíbenosti a mimořádné lásky, kterou Bůh projevil v určitém okamžiku, na niž ale pomýšlel už po celou věčnost“¹⁴³. To oni umožnili svým dětem objevit povolání, které je jakýmsi pokračováním daru života. Proto jim svatý Josemaría říkal: „Blahopřeji vám. Ježíš si pro sebe (a jen pro sebe) vzal kus, velký kus, vašeho srdce!“¹⁴⁴

Také přímluva rodičů u Pána má velký význam. Vždyť jen kolik příkladů tohoto orodování nalezneme v Bibli a v historii! Nejznámějším příkladem je nespíš svatá Monika, která se vytrvale a s důvěrou modlila za obrácení svého syna Augustina. Podobných případů je nespočetně. Za každým povoláním „je vždycky něčí mocná a intenzivní modlitba: babičky, dědečka,

matky, otce, společenství... Povolání se rodí v modlitbě a z modlitby, a pouze v modlitbě se mohou uchovat a nést plody“¹⁴⁵. To, jestli dotyčná osoba vytrvá na započaté cestě až do konce, závisí ve značné míře i na modlitbách těch, kteří ji mají nejraději.

Vedle modlitby je zapotřebí blízkost. Když děti vidí, že se rodiče zapojují do jejich nového poslání, jsou tím posilovány ve věrnosti. Mnohdy se rodiče hlasitě (i když beze slov) dožadují toho, aby jim mohli pomáhat. Chtějí okusit štěstí svého dítěte krácejícího cestou odevzdanosti, potřebují hmatatelně cítit plodnost jeho života. Jindy to budou samy děti, kdo rodiče s láskou, formou rady, pomoci či modlitby poprosí, aby odevzdali (Pánu) svůj život. Existuje mnoho případů, kdy otec nebo matka zaslechli volání ke svatosti díky povolání svých dětí.

Nelze říci, kolik plodů vydal život a odevzdanost apoštolů Jakuba a Jana. Je však možné říci, že tyto dva sloupy církve vděčí za své povolání z velké části svým rodičům. Svatý Jakub donesl Boží Lásku až na kraj světa a Jan ji hlásal slovy, která tvoří snad nejkrásnější stránky, jaké kdy o ní byly napsány. My všichni, kdo jsme dostali víru díky jejich odevzdanosti, můžeme být hluboce vděční Zebedeovi a Salomé, manželskému páru od Galilejského moře. Na jejich jména a na jména obou apoštolů se nikdy nezapomene.

„Vezměte a jezte z toho všichni: toto je moje tělo, které se za vás vydává.“¹⁴⁶ Rodiče, kteří milují Boha a kteří viděli, jak se mu jejich dítě zcela odevzdalo, výjimečným způsobem rozumí Pánovým slovům při proměňování během mše. Jistým způsobem je prožívají i ve svém životě. Odevzdali své dítě, aby ostatní měli pokrm, aby ostatní žili. Jejich děti tak určitým způsobem znásobují jejich mateřství a otcovství. Svým novým *ano* se rodiče připojují k dílu spásy, které začalo v jednom prostém příbytku v Mariině *ano*, a bylo dovršeno v Ježíšově *ano* v jeho umučení.

Diego Zalbidea

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (IX): Je mé rozhodnutí správné?

Apoštolové důkladně přemýšlejí, když reflektují Ježíšovo setkání s mladým bohatým mužem a to, jak skončilo: tento mladý muž „odešel zarmoucen“ (Mt 19,22nn.). Možná jsou znepokojeni z toho, jak se na něj Ježíš díval, ne smutně, ale přeci jen s bolestí v očích: „Bohatý jen těžko vejde do nebeského království“. Petr pak vyjádří jejich společnou obavu: „My jsme opustili všechno a šli jsme za tebou. Co tedy budeme mít?“ S připomínkou těchto slov a se stejnou blízkostí blízkého přítele se sv. Josemaría obrátil na našeho Pána ve chvíli obtížné pro Dílo: „Co s námi bude? ... Co teď s námi uděláš? Nemůžeš opustit ty, kteří Ti důvěřovali!“¹⁴⁷

Co se se mnou stane?

Na začátku našeho povolání, stejně jako na začátku jakékoli cesty, na kterou se vydáme, pociťujeme určitou nejistotu. Když Bůh dovolí, aby do našeho srdce vešel neklid a my zároveň začínáme vnímat, že určitá cesta může být pro nás tou pravou, je pouze přirozené, že se sami sebe ptáme: je to ta správná cesta?

Co se skrývá za touto pochybností? Především tento strach je zcela normální. Je to strach z našich vlastních rozhodnutí týkajících se našich životů: nevíme, co nám budoucnost přinese, kam nás tato cesta povede, protože jsme po ní ještě nešli. Tato pochybnost je také známkou naší touhy udělat správné rozhodnutí, chceme, aby náš život měl hodnotu, abychom zde zanechali nějakou stopu. Navíc jakákoliv velká a krásná snaha od nás vyžaduje to nejlepší, a proto nechceme spěchat. Ale nejhlubší důvod je mnohem mysterióznější a zároveň jednoduchý: Bůh nás hledá a my chceme žít s Ním. Obvykle to není Bůh, koho se bojíme, ale my samotní. Naše křehkost tváří v tvář takové nesmírné Láске nás rozrušuje, domníváme se, že se jí nikdy nevyrovnáme.

Když se Petr ptá Ježíše „co tedy budeme mít“, když se sv. Josemaría ptá Ježíše „co se s námi stane“, když se křesťan ptá Ježíše „co se se mnou stane“, jestliže se vydám touto cestou, jak odpovídá Kristus? Ježíš promlouvá přímo k našemu srdci a jeho

hlas přetéká radostí a láskou. Říká nám, že Bůh vsází na každého z nás a Bůh své sázky neprohrává. Život s sebou přináší dobrodružství, risk, omezení, výzvy, snahu; vyžaduje opustit omezení našeho malého světa, který můžeme řídit, a objevit krásu zasvěcení našeho života něčemu většímu, než jsme my, což plně uspokojí náš hlad po štěstí.

Umíme si představit laskavý pohled v Ježíšových očích, když pronesl slova, která nalezla a stále nalézají odezvu v mnoha srdcích: *A „každý, kdo opustil domy nebo bratry nebo sestry nebo otce nebo matku nebo děti nebo pole kvůli mně, dostane stokrát víc a za podíl bude mít život věčný“ (Mt 19,29).* Bůh nikdy nenaděluje polovičatou mírou.

Nicméně nesmíme očekávat, že před sebou uvidíme zcela jasnou cestu nebo detailní plán. Bůh má pro nás plán, ale také počítá s naší vlastní iniciativou. „Když si člověk není jist, k čemu ho Bůh povolává, musí prosit Ducha svatého o světlo, jež mu umožní nahlédnout své povolání. Ale pokud člověk, kterého se to týká, a ti, jejichž rolí je pomoci mu v rozlišování svého povolání (například cestou duchovního vedení), nevidí žádné objektivní překážky a jestliže Prozřetelnost (obvykle obyčejným lidským způsobem) vede onoho člověka směrem k této zkušenosti, pak je zapotřebí kromě prosby o světlo Ducha svatého i to, abych ‚chtěl‘, prosit také o to, aby v tomto věčném povolání samotném našel sílu pozvednout se ke své svobodě právě v tomto čase rozhodnutí.“¹⁴⁸

Nejsme sami, Církev nás doprovází

V procesu rozlišování našeho vlastního povolání nejsme nikdy sami, jelikož každé povolání se rodí a formuje v Církvi. Prostřednictvím naší matky Církve nás Bůh k sobě přitahuje a povolává a Církev nás na naší cestě k Bohu radostně doprovází.

Církev přitahuje. V průběhu dějin Bůh používá lidi, kteří zanechávají hlubokou brázdou svým životem, kteří otevrou cesty sebeobdarování ostatním. Jejich životy, jejich ideály, jejich učení nás inspirují a zneklidňují zároveň, vytahují nás z nástrah našeho sobectví a povolávají nás k plnějšímu životu, k životu lásky. Toto volání je součástí Božího plánu - je to Duch svatý, který pro nás připravuje cestu.

Církev povolává. Bůh „nás nežádá o povolení ke ‚zkomplikování našeho života‘. Vstoupí do něho... a je to”¹⁴⁹. Aby tak učinil, spoléhá na odvahu svých dětí zvát ostatní k vážnému rozvažování nad možností zasvěcení svých životů Jemu. Ježíš přirovnává nebeské království k velké hostině, na které Bůh chce, aby se jí účastnili všichni, muži a ženy, včetně těch, kdo nebyli původně mezi pozvanými. A popravdě, Bůh obvykle spoléhá na *pozvání zvnějšku*, aby se jeho hlas mohl rozeznít v srdci člověka.

Každé povolání v Církvi, pokud se setká s láskyplnou odpovědí, vede ke svatosti. Proto nejlepším povoláním pro člověka je právě to, které je mu vlastní. Ale žádná z cest není „apriori“ uzavřená. Život vedoucí k Bohu v manželství nebo v celibátu je v zásadě otevřen pro všechny. Naš životní příběh postupně formuje naši vlastní cestu a staví před nás specifické volby. Tato volba je spjatá s naší osobní svobodou, je to prostě jenom volba, nic víc. Kristus chce, abychom byli svobodní: *Kdo chce jít za mnou... (Mt 16,24); když chceš být dokonalý... (Mt 19,21).*

Ale co vede člověka k tomu vybrat si specifické povolání? Naše svoboda si žádá velké horizonty, božské horizonty lásky. Sv. Ignác Antiochijský řekl: „Křesťanství není záležitostí přesvědčivých slov, ale velikosti,¹⁵⁰ velikosti, kterou je Boží láska. Postačuje svým životem a slovy nastolit konkrétní cestu v církvi v celé její kráse a prostotě, aby k ní byly duše přitahovány její vlastní silou, pokud se nechají vyzvat Kristem (srov. *Mk 10,21*). Něco v srdci onoho člověka - velmi intimní a hluboké, a dokonce i pro něj tajemné - souzní s tímto návrhem cesty v církvi. Jak řekl řecký filozof: „Podobné se poznává podle podobného.“¹⁵¹ Autentický život ostatních křesťanů nás vyzývá, abychom se přiblížili Ježíši a darovali mu své srdce. Vidíme příklad svatosti u lidí, kteří jsou nám blízcí, a říkáme si: „Možná i já...“ Je to „pojdte a uvidíte“ evangelia, které nás vyzývá tady a teď (*Jan 1,46*).

Církev vítá a doprovází. Každý normální člověk, i bez zvláštního povolání, se může vydat na cestu služby a sebedarování: v celibátu nebo v manželství, v kněžství, v řeholním stavu. Rozpoznání povolání každého člověka zahrnuje pohled na správný úmysl a schopnosti daného člověka, na jeho vhodnost pro konkrétní cestu.

Toto rozlišování vyžaduje pomoc druhých lidí, zejména prostřednictvím duchovního vedení. Kromě toho vyžaduje také rozvahu těch, kteří řídí konkrétní církevní instituci, o níž se uvažuje jako o možné životní cestě. Poslání přijetí ze strany církve zahrnuje také ujištění, že každý člověk najde své správné místo. Pokud se nad tím zamyslíme, je zjevně Božím požehnáním, že při snaze rozhodnout se o plánu svého života nacházíme lidi, kterým můžeme důvěřovat a kteří zase důvěřují nám. Tito tak mohou s hlubokou znalostí naší osobní situace s klidným svědomím konstatovat: „Měj odvalu, ty to zvládneš. Máš potřebné předpoklady a talent pro toto poslání, které je možná určeno právě tobě a které můžeš přijmout, pokud o to opravdu stojíš;“ nebo kteří nám mohou říci, také na základě svého svědomí: „možná to není tvoje cesta“.

Povolání je vždy výhodné pro obě strany. Je tím nejlepším pro každou ze dvou stran vztahu: pro dotyčnou osobu i pro církevní instituci, které se týká. Náš Otec Bůh sleduje každý z těchto osobních příběhů velmi pozorně svou láskyplnou prozřetelností. Duch svatý vychovává v církvi instituce a cesty svatosti, které mohou být kanálem a pomocí pro konkrétní lidi. A je to také Duch svatý, kdo vybízí jednotlivce, aby v určitém okamžiku svého života obohatili svým vlastním sebedarováním tyto kanály v církvi.

Skok víry: důvěra v Boha

Když Ježíš vidí, že za ním jde množství lidí, ptá se Filipa: „Kde nakoupíme chleba, aby se všichni najedli?“ (Jan 6,5) Apoštolové si velmi jasně uvědomují, že nemohou udělat nic pro to, aby nasýtili hlad tolika lidí. Mají k dispozici pouze pět ječných chlebů a dvě ryby, které přinesl mladý chlapec. Ježíš vezme chleby, dá najíst všem a zbude toho tolik, že učedníkům řekne: „Seberte zbylé nalámané chleby, aby nic nepřišlo nazmar!“ (v. 12) Jedině Ježíš může zajistit, aby se v našem životě nic neztratilo, aby to bylo službou celému lidstvu. Musíme mu však svěřit vše, co máme. On pak koná zázraky a prvními, kdo z nich má prospěch, jsme my sami.

Důvěra v Boha, která mu otevírá dveře našeho života, nás vede k tomu, abychom měli soucit se zástupem, který po něm hladoví jako ovce bez pastýře. A uvědomit si, že On spoléhá na nás, že

všem těmto lidem přineseme jeho Lásku. A pak se vydat na cestu, protože je to úsilí, které bychom si sami nikdy nedokázali představit. Vydat se na cestu s vědomím, že s Boží pomocí půjdeme vpřed: svěřit se do jeho rukou a zcela na něj spoléhat. A protože Bůh se nám nevnučuje, je zapotřebí „skok víry“: „Proč se jednou provždy nevydáš Bohu... opravdu... hned!“¹⁵² Jistě je třeba vše pečlivě zvážit. Církev tomu říká období rozlišování. Je však dobré mít na paměti, že „rozlišování není domýšlivá sebeanalýza, sobecká introspekce, nýbrž pravé východisko z nás samotných vstříc tajemství Boha, který nám pomáhá plnit poslání, které nám svěřil pro dobro bratří“¹⁵³. Povolání znamená vyjít ze sebe, opustit svou zónu pohodlí a osobní jistoty.

Pokud se rozhodneme pro seskok padákem, musí se padák správně otevřít, abychom mohli šetrně přistát. Nejprve však musíme vyskočit z letadla se stále zavřeným padákem. Podobně i povolání vyžaduje důvěru v Boha a opuštění našich osobních opor. Svätý Jan Zlatoústý řekl s odkazem na Tři mudrce: „Když byli mudrci v Persii, viděli jen hvězdu. Když však opustili své domovy, spatřili Slunce spravedlnosti. Můžeme říci, že kdyby zůstali ve své vlasti, hvězdu by nadále neviděli.“¹⁵⁴

„Víš, že tvoje cesta není jasná. - A není jasná proto, že nenásleduješ Ježíše zblízka, a tak zůstáváš v temnotách. - Na co čekáš, aby ses rozhodl?“¹⁵⁵ Cestu mohu následovat jen tehdy, když si ji zvolím a žiji to, co jsem si zvolil. Abychom i nadále viděli hvězdu, musíme se vydat na cestu, protože Boží plány vždy přesahují naše vlastní možnosti. Schopnými se stáváme jen díky důvěře v Něho. Na začátku to nedokážeme a potřebujeme růst. Ale abychom mohli růst, musíme věřit: Beze mne nemůžete činit nic (Jan 15,5) - ale se mnou můžete dělat všechno.

Proto se mýlí ti, kteří stráví mládí čekáním na definitivní osvětlení své životní cesty a nedokáží se rozhodnout. V dnešní době existuje také zvláštní překážka: pořizuje se tolik selfie, mladí lidé se vidí na tolika fotografiích, že by si dokonce mohli začít myslet, že už se dokonale znají. Nicméně k opravdovému nalezení vlastní identity je třeba znovu objevit to, co člověk ve svém životě ještě nevidí: prvek „tajemství“, Boží přítomnost a jeho lásku ke každému

člověku. Žít naplno znamená objevit a s důvěrou se odevzdat tomuto tajemství, přijmout logiku a způsob uvažování, které nemůžeme plně pochopit.

Dějiny psané Bohem začínají opatrnými krůčky. Ale důvěra, která riskuje vše, je cestou k dosažení našich největších snů, snů Božích. Když se jako dobré Boží děti necháme vést Duchem svatým (srov. Řím 8,14), náš život dosáhne výšin, o jakých se nám ani nesnilo. To je cesta Mudrců, Marie, mladé dívky, která se stane Matkou Boží, Josefa, tesaře, kterého Bůh přijme za svého otce, apoštolů, kteří se povznesou nad své počáteční omyly a pochybnosti, aby se stali sloupy, na nichž je postavena církev, a tolika křesťanů, kteří nás předcházejí a provázejí. Kdo by kdy mohl snít o tomto tajemství na začátku svého života? Jasně je to vidět až na konci. Ale konec je možný jen proto, že na začátku se každý rozhodl opustit svou falešnou jistotu a „skočit“ do silné náruče svého Boha Otce.¹⁵⁶

Když tedy proběhne rozlišování a konkrétní povolání se vyjasní s určitými rysy, je pro další postup jasné, že je třeba udělat počáteční skok víry: říci „ano“. Proces rozlišování ještě vyžaduje závěrečnou fázi, a proto církev s moudrostí utvářenou mnoha staletími zkušeností předvídá potřebu řady postupných kroků, aby si byla co nejvíce jistá vhodností těch, kdo chtějí nastoupit konkrétní cestu povolání. Tento způsob jednání přináší do srdce člověka mnoho pokoje a posiluje rozhodnutí důvěřovat Bohu, který člověka přivedl na cestu sebedarování. Nejde o to, že bychom pochybovali o Bohu, ale o sobě, a proto důvěřujeme jemu a církvi.

Z naší strany musíme zvážit, co všechno jsme a co máme, abychom byli schopni nabídnout všechno, jak vidíme v podobenství o hřivnách (srov. Mt 25,14-30). Nemůžeme si nic nechat pro sebe a nedokázat to investovat, podělit se o to. To je klíč ke zralému a upřímnému rozhodnutí: ochota dát všechno, zcela se odevzdat do Božích rukou, aniž bychom si cokoli nechávali pro sebe, spolu s vědomím, že toto naše sebedarování přináší pokoj a radost, které nevycházejí z nás samých. A pak se začne utvářet silné přesvědčení, že jsme skutečně našli svou cestu.

Když Maria rozpoznává své povolání, ptá se anděla: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ (Lk 1,34 a dále) Anděl je poslem, prostředníkem, jehož volání je ozvěnou Božího hlasu. Maria si neklade žádné podmínky, ale klade otázku, aby si byla jistá. A anděl ji ujišťuje: Duch svatý bude působit, protože to, co jsem ti řekl, přesahuje tvůj rozum, ale „u Boha nebude nic nemožného“ (v. 37). Jestliže se i naše Matka Maria potřebuje ptát, není divu, že každý z nás potřebuje požádat o radu, když začne ve svém srdci vnímat Boží lásku. Co mám dělat, abych mu daroval svůj život? Jaká je podle vás nejlepší cesta, abych našel štěstí? Jak skvělé je požádat o radu, abychom mohli říci „ano“ se zářící svobodou a naplnění důvěrou v Boha. Do jeho rukou vkládáme celou svou bytost: „Ať se mi stane podle Tvého slova.“

Pablo Marti

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (X): Jsme apoštolové!

Dobrodružství apoštolátu, které světu představil Ježíš, začíná v Kafarnaum. Víme, že nejméně čtyři z dvanácti Apoštolů byli rybáři z tohoto města. „První apoštolové byli u staré loďky a spravovali rozbité sítě, když je Pán povolal. Řekl jim, aby ho následovali a oni *statim* - okamžitě, *relictis omnibus* - opustili všechno, všechno! a šli za ním.“¹⁵⁷

¹⁵⁸Ježíšova slova, kterými povolal první apoštoly, vytyčila cestu, která navždy změnila běh dějin. „Pojďte za mnou a udělám z Vás rybáře lidí.“ (Mk 1,17) Ježíš nezacházel do detailů. Apoštolové zůstali i nadále rybáři, ale chytali už jiný typ „ryb“. Poznali také jiná „moře“, ale dovednosti, které získali ve své práci, byly pro ně stále užitečné. Věděli, že přijdou dny příznivého větru a bohatého úlovku, ale také dny bezvětrí bez jakékoli ryby anebo s malým úlovkem, kdy se vrátí na pobřeží s prázdnýma rukama. Tou rozhodující věcí ovšem není množství ryb nebo to, co člověk považuje za úspěch či prohru, důležité je to, kým se apoštolové měli stát. Už od začátku Ježíš po nich vyžadoval, aby si byli vědomi své nové identity. Nepovolal je pouze *něco dělat* - překrásný a výjimečný závazek - ale *být někým*, kdo je na misii: být „rybáři lidí“.

„Vše pro evangelium“

V odpovědi na Boží volání se proměňuje také naše identita. „Je to nový náhled na život,“ řekl sv. Josemaría. Uvědomění si toho, že Ježíš sám nás zve k podílu na svém poslání, zapaluje v každém člověku touhu „věnovat svoji nejušlechtlejší energii aktivitě, která se po čase promění ve způsob života“. Takto, krůček po krůčku, „nás naše povolání vede, aniž bychom si to uvědomovali, k zaujetí životního postoje, který dychtivě a radostně uchováváme až do okamžiku smrti. A dělá z naší práce poslání.“¹⁵⁹ V průběhu času utváří náš způsob bytí a konání a náš náhled na svět a činí nás šťastnými.

Jak přesvědčivě řekl Mons. Ocáriz: „My neděláme apoštolát, my jsme apoštolové!“¹⁶⁰ Apoštolské poslání nezabírá specifické místo nebo čas v našem osobním životě, ale ovlivňuje vše, co děláme, a

zasahuje každé místo našeho života. Sv. Josemaría naléhal již od jeho vzniku na lidi v Díle: „Nezapomínejte, mí synové, že nejsme duše, které se spojují s jinými dušemi, aby konali dobro. Je to hodně... a přesto, je to málo. Jsme apoštolové, kteří *naplňují naléhavý Kristův příkaz.*”¹⁶¹

„Běda mně, kdybych nekázal evangelium!” pronesl sv. Pavel (srov. 1 Kor 9,16-23). Bylo to přesvědčení, které se zrodilo hluboko v jeho duši. Tento láskyplný impulz byl pro něj pozváním a zároveň povinností. „Nemohu se chlubit tím, že kážu evangelium, nemohu jinak.“ A proto jedinou odměnou, kterou hledal, bylo „hlásat evangelium a nic za to nechtít”, protože na sebe nahlížel jako na „otroka všech, aby mnohé získal“. Pavel nám otvírá své srdce: je posledním z apoštolů, nehodným a bez zásluh, ale je apoštolem. A proto pro něj není životní okolnost, která by nebyla apoštolátem. „Všechno to dělám pro evangelium.“ Těmito slovy se představuje a tímto způsobem chce, aby se na něj nahlíželo. „Pavel, služebník Krista Ježíše, povoláný za apoštola, určený k hlásání radostné zvěsti.“ (Řím 1,1)

A rovněž pro každého křesťana není apoštolát pouze „úkolem“ nebo aktivitou, která mu zabírá určitý počet hodin denně, ale ani něčím důležitým, co musí být uděláno. Je to potřeba, která tryská ze srdce a stává se „jedním tělem, jednou duší v Kristu”¹⁶² ve spojení s celou církví.

Být apoštolem „není a nemůže být čestným titulem. Dotýká se konkrétně, ba dramaticky, celé existence zainteresovaného jedince”¹⁶³. V naší snaze přiblížit Krista ostatním budeme občas potřebovat pomoc od ostatních lidí. Ale protože víme, že naše povolání je Božím darem, měli bychom požádat Boha, aby apoštolát tryskal z našeho srdce tak přirozeně jako voda z fontány (srov. Jn 4,14).

Sůl, světlo a kvas světa

Náš Pán často používal podobenství, když vysvětloval apoštolům jejich roli ve světě. „Vy jste sůl země... světlo světa.” (srov. Mt 5,13-14) Při jiné příležitosti Ježíš mluvil o kvasu - jak jeho malé množství prokvasí i tři měřice mouky (srov. Mt 13,33). A takové chtěl Ježíš apoštoly mít: solí, která přináší radost, světlem, které

pomáhá vést ostatní, kvasem, který přiměje velkou masu pozvednout se. A takto si sv. Josemaría představoval apoštolát svých dcer a synů: „Máte povolání od Boha k jedinečné cestě: postavit se na křižovatky světa se srdcem ukotveným v Bohu. Být kvasem, solí, světlem světa. Abyste osvětlovali, ochucovali, kvasili, pozvedávali.“¹⁶⁴

Věřící Opus Dei, podobně jako mnozí ostatní křesťané, uskutečňují svůj apoštolát uprostřed světa, s přirozeností a diskrétností. Ačkoli z toho mnohdy povstávají nedorozumění, to, co se snaží dělat, je přenést tato Ježíšova podobenství do reality svých vlastních životů. Sůl není vidět, když je dobře promíchaná s jídlem, ale dává mu chuť, protože jinak by jídlo bylo nevýrazné, dokonce by se mohlo zkazit. To samé platí o kvasu, způsobí, že těsto vykyne, ale sám není vidět. Naopak svítilna, když je postavena na podstavec „svítí všem, kteří jsou v domě“ a vždy je „před lidmi“ (Mt 5,15-16). Nepřivolává pozornost sama k sobě, ale je tím, co ozařuje. Křesťané by měli mít radost z pobývání s ostatními, ze sdílení svých snů a plánů. „My, kteří jsme solí a světlem Kristovým, bychom se měli cítit nepříjemně, pokud nejsme obklopeni lidmi.“¹⁶⁵ A navíc tato otevřenost znamená jednat s těmi, kteří nesmýšlejí jako my s hlubokou touhou zanechat v jejich srdcích „Boží znamení“¹⁶⁶. Budeme tak činit způsobem, který nám napovídá Duch svatý: někdy tím, že se za ně krátce pomodlíme, jindy přátelským slovem nebo gestem...

Efektivita našeho apoštolátu nemůže být zredukovaná na čísla. Mnoho plodů apoštolátu zůstává skrytých a my se v tomto životě o nich nedozvíme. Přesto však musíme pečovat a obnovovat naši touhu žít v blízkém spojení s naším Pánem.

„My katolíci musíme kráčet životem jako apoštolové - se světlem a solí Boží. Krácejme beze strachu, přirozeně, ale s takovým vnitřním životem a v takovém sepětí s Pánem, abychom mohli osvěcovat ostatní, předcházet stínům i zkaženosti a šířit plody míru i působivosti křesťanské nauky.“¹⁶⁷ Bůh učiní naši snahu plodnou a nemusíme se trápit našimi nedostatky nebo vnějšími obtížemi: zdá se, že nám lidé nerozumí, že nás začínají kritizovat, že tato cesta je únavná, toto jezero příliš velké, že neumíme najít cestu v bouři...

Začít sám od sebe

Když uvažujeme o dvanácti apoštolech, uvědomíme si, jak rozdílní byli, jak odlišné byly jejich povahy. To samé platí o mužích a ženách, kteří byli církví kanonizováni. To samé platí o životech mnoha běžných lidí, kteří následují Pána s diskrétním, ale odhodlaným sebeobětováním. Vše na nich je odlišné, ale všichni jsou apoštolové, plní lásky k Pánu.

Když dáváme sebe Bohu, neztrácíme naše osobní dary a kvality, ale naopak, protože „když Pán myslí na každého jednotlivého člověka, na to, co by mu chtěl dát, myslí na něj jako na svého osobního přítele. A jestliže se rozhodl dát Ti nějakou milost... bude to určitě něco, co tě hluboko v nitru učiní šťastným a naplní tě nadšením víc, než cokoli jiného na tomto světě. Ne proto, že to, co ti chce dát, je nějaké mimořádné nebo málo časté charisma, ale protože ti bude přesně šité na míru, na míru celého tvého života”¹⁶⁸. Proto ti, kdo se rozhodnou následovat Pána, si v průběhu let uvědomují, že Boží milosrdenství doprovázené jejich vlastní snahou proměňuje i jejich vlastní charakter. Je pro ně čím dál snazší milovat a sloužit všem mužům a ženám. Není to důsledek silné vůle ani perfekcionismu. Je to důsledek Kristovy lásky projevující se v životě každého apoštola.

Brzy po jeho zvolení prelátem se Mons. Javiera Echevarría zeptali, zda měl svůj osobní život vedle zakladatele a jeho prvního nástupce. „Měl jste možnost být sám sebou?” Jeho odpověď je docela dojemná, reflektující pohled někoho, kdo se ohlíží zpátky na svůj život a vidí vše, co Bůh vykonal. „Ano, samozřejmě jsem žil svůj vlastní život. Nikdy by se mi ani nesnilo o tak naplněném životě, jaký jsem měl. Kdybych dělal věci po svém, mé horizonty a cíle by bývaly byly mnohem užší... Jako muž své doby, jako křesťan a kněz, jsem měl velmi bohatý osobní život. A mé srdce je otevřené celému světu díky tomu, že jsem žil vedle dvou mužů (svatého Josemaríi a blahoslaveného Álvara del Portillo) s tak velkým křesťanským srdcem.”¹⁶⁹

Člověk, který je vyslán Kristem, a který Mu dovolí nastavit kurz pro svůj vlastní život, by neměl nikdy zapomenout, že On očekává odpověď, která *bude hluboce svobodná*. Jde především o svobodu od sobectví, pýchy a touhy vyčnívat. Ale také o svobodu vložit do

služby Kristovy všechn náš talent, iniciativu a kreativitu. Jak řekl sv. Josemaría, „jedním z nejzřetelnějších rysů ducha Opus Dei je láska ke svobodě a k potřebě porozumět ostatním“¹⁷⁰.

Ale tento duch svobody neznamená „jednat podle vlastní libovůle a proti jakýmkoli pravidlům“¹⁷¹, ačkoli ne od všeho, co vychází z nás samotných, se máme osvobodit. Spíše to znamená konat se stejným Duchem jako Ježíš. „Protože jsem sestoupil z nebe, ne abych konal svou vůli, ale vůli toho, který mě poslal.“ (Jan 6,38) Kdybychom na apoštolát nahlíželi pouze jako na další z našich „aktivit“, riskovali bychom, že se budeme cítit omezováni pokyny těch, kteří koordinují apoštolské iniciativy. Naopak člověk, který si uvědomí, že byl poslán Kristem, je vděčný za pomoc a impulzy, které mu Bůh sesílá pomocí mnoha svých nástrojů. Žít se svobodou ducha znamená, že dovolíme Duchu svatému být tím, kdo nás tvaruje a vede a kdo taky umísťuje po našem boku ty, kteří nám mohou být užiteční.

Svoboda ducha nás vede „začínat sami od sebe“, když čelíme různým výzvám na apoštolském poslání: nejde o pasivní přístup, ale o přesvědčení, že právě tyto výzvy jsou tím, co od nás Bůh zrovna žádá a co koresponduje s naším apoštolátem. Tak postupně v malých událostech našich běžných životů cítíme „živý dech“ Ducha, který nás žene „na hlubinu“ (Lk 5,4), abychom s Ním pokračovali v podivuhodné historii Boží lásky k nám.

Kdyby naším posláním bylo „dělat apoštolát“, mohli bychom být sváděni k tomu jej nechat stranou v obdobích, kdy čelíme náročným pracovním projektům nebo nemoci, anebo bychom si také mohli vzít apoštolskou „dovolenou“. Ale „my jsme apoštolové!“ - to je náš život! Proto nemá význam vyrazit do ulic a opustit své domovy ve snaze evangelizovat. Naše apoštolské poslání bude určitě často vyžadovat snahu a odvahu překonat strach a obavy. Nicméně tento vnitřní odpor by nás neměl zastavit, protože Duch svatý posiluje v srdcích těch, jež mu naslouchají, autentickou spontánnost a kreativitu apoštola, který se tím ztotožňuje se svým posláním, v němž je všechno příležitostí k apoštolátu.

Uvědomujeme si, „že jsme na hřídce na předsunutém stanovišti“¹⁷², nepřetržité „bdění lásky plné napětí, bez spánku a v usilovné práci“¹⁷³. *Bdění*, které je *láskou*, a které se proto nijak nepodobá úzkosti či nervozitě. Ve svých rukou máme úžasné poslání, jež nás činí šťastnými a přináší štěstí lidem kolem nás. Pracujeme na Pánově vinici a víme, že je to jeho dílo. Pocítíme-li někdy nedostatek pokoje ve své duši, vzrůstající neklid, je čas se k Němu přiblížit a říci mu: dělám to pro Tebe, pomoz mi, abych pracoval/a s klidem a s přesvědčením, že je to všechno Tvoje práce.

Božské světlo, které přináší teplo

V podobenství o hostech pozvaných na svatební hostinu, když se otec dozví, že někteří pozvaní hosté se omluvili, přikáže svému služebníkovi pozvat „žebráky a mrzáky, slepé a chromé“ (Lk 14,21). Slavnostní síň se začala plnit, ale stále bylo místo pro další hosty. Proto řekl služebníkovi: „Jdi ven na cesty a k plotům a přinuť lidi, ať přijdou, aby se můj dům naplnil.“ (Lk 14,23) Přinuť je, ať přijdou. *Compelle intrare*: až tak naléhavé bylo jeho přání.

Rozkaz je rázný, protože povolání ke spáse je univerzální. Sv. Josemaría řekl: „Není to fyzický nátlak, ale přemíra světla a nauky; duchovní stimul naší modlitby a práce podávající autentické svědectví o této nauce. Jsou to všechny oběti, které přinášíš. Je to úsměv, který se ti objeví na rtech, protože jste děti Boží: vaše synovství, které vás naplňuje hlubokým štěstím (třebaže někdy pocítíte ve svém životě i nezdary), které ostatní vidí a vám závidí. Přidejte k tomu lidské sympatie a šarm a hned tu máme naplnění *compelle intrare*.“¹⁷⁴ Nejde o to někoho nutit, ale je to pokaždé nevídaná kombinace modlitby a přátelství, svědectví a velkorysé oběti - sdílená radost, která ostatní přitahuje, aniž by se upírala svoboda.

Bůh působí „přitažlivostí“¹⁷⁵ a dotýká se duší prostřednictvím radosti a odhodlání v životě křesťanů. Proto je apoštolát láskou, která přetéká. Srdce, které umí milovat, umí také přitáhnout ostatní: „naše srdce musí přitáhnout ostatní,“ říkal sv. Josemaría. „Proto vás žádám, aby vaše srdce bylo opravdu velké: milujeme-li duše, přitáhneme je.“¹⁷⁶ Vskutku, nic nepřitahuje tak silně jako

autentická láska, zvláště v dobách, kdy mnozí nikdy nepoznali teplo Boží lásky. Pravé přátelství je „jádrem apoštolské činnosti, které sv. Josemaría našel v evangeliu“¹⁷⁷. Filip přivedl Bartoloměje, Ondřej přivedl Petra a muži, kteří přinesli ochrnutého k Ježíši v Kafarnaum, určitě byli jeho dobrými přáteli.

„V každém křesťanovi, dítěti Božím, přátelství a láska jedno jsou: božské světlo, které zahřívá.“¹⁷⁸ Mít přátele vyžaduje intenzivní osobní kontakt: příklad a upřímnou loajalitu, připravenost pomoci druhému, vzájemnou pomoc, empatii a naslouchání, schopnost vzít na sebe potřeby druhých. Přátelství není prostředkem apoštolátu, ale spíše apoštolátem samotným, přátelstvím od srdce: velkorysou touhou sdílet svůj život s ostatními. Samozřejmě, chtěli bychom přivést naše přátele blíže k Bohu, ale jsme připraveni přijmout to, kdy a jakým způsobem to Bůh chce. Ačkoli je přirozené, že apoštol chce vidět dobré výsledky svého působení na ostatní, nikdy bychom neměli zapomínat na to, že apoštolové následovali Ježíše, i když téměř všichni ostatní odešli (srov. Jn 6,66-69). Výsledky přijdou časem (srov. Sk 2,37-41).

Jeden mladík se zeptal sv. Josemaríi: „Otče, co můžeme udělat, aby hodně lidí „zapískalo?“¹⁷⁹ Sv. Josemaría ihned odpověděl: „Hodně modlitby, věrné přátelství a respekt ke svobodě.“ Mladíka však odpověď neuspokojila, a tak řekl: „Ale neznamena to, že budeme postupovat moc pomalu, Otče?“ „Ne, protože povolání je nad-při-ro-ze-né.“ Odpověděl s důrazem na každé slabice. „Trvalo vteřinu obrátit Saula v Pavla. Ovšem bylo zapotřebí tří dnů modliteb, aby se stal horlivým apoštolem Ježíše Krista.“¹⁸⁰

Je to Bůh, který povolává, a Duch svatý, který hýbe srdcem člověka. Úkolem apoštola je doprovázet své přátele modlitbou a obětí, ovšem nebýt netrpělivý, pokud na jeho návrhy odpovídají „ne“, nezlobit se, když někdo jeho pomoc odmítne. Pravý přítel spoléhá na přednosti druhého, pomáhá je rozvíjet a snaží se nekritizovat. On nebo ona ví, kdy je nejlepší zůstat potichu a kdy je třeba zkusit jiný způsob, nelpět na negativech, ale snažit odhalit to nejlepší v druhých.

Aniž bychom se stali otravnými, a vždy s úsměvem, nabízejme tiše a zdvořile naše rady tak, jak to dělal náš Pán. A pěstujme v našem

srdci horlivou touhu po tom, aby HO mnoho lidí lépe poznalo. „Vy a já, děti Boží, když vidíme člověka, musíme vidět duše: tady je duše, měli bychom si říct, duše, které je nutno pomoci, duše, která musí být pochopena, duše, které musíme porozumět, a duše, se kterou musíme spolunažívat, a duše, která musí být spasena.“¹⁸¹

José Manuel Antuña

Zpět na Obsah

Něco velkého, a at' je to láska (XI): S Kristem na cestě k plnosti lásky

„Protože miloval ty své, kteří byli ve světě, miloval je až do krajnosti.“ (Jan 13,1) Takto sv. Jan ve svém evangeliu zaznamenává neslýchané gesto, které Ježíš vykonal před začátkem velikonoční hostiny. Když se všichni posadili ke stolu, „vstává od stolu, odkládá svůj šat, a když vzal plátno, přepásal se jím“ (Jan 13, 4-5).

Ježíš myje nohy apoštolům, těmto slabým lidem, které si vybral jako základy církve. Všichni se báli bouře na jezeře, pochybovali o schopnosti svého Mistra nasytit obrovský dav a vášnivě debatovali, kdo z nich bude největší v království nebeském. Ale také už zjistili, jaké obtíže je mohou čekat, když Krista následují. Po jeho slovech o chlebu života v synagoze v Kafarnaum neodešli jako mnozí jiní, doprovázeli ho na jeho dlouhých cestách Izraelem a z okolností si všimli, že existují i lidé, kteří si přejí jeho smrt.

Petr s úžasem sleduje, co Ježíš dělá. Nedokáže to pochopit a bouří se. „Pane, Ty mi budeš umývat nohy?“ Ježíš odpovídá: „Co dělám, nyní nevíš; pochopíš to později.“ (Jan 13,5-8) Radikalita Šimonovy otázky nás může překvapit. Ale ona nechce Ježíše odmítnout, je výrazem Petrovy lásky ke Kristu. Nicméně mu Pán ukazuje, že se mýlí: „Neumyji-li tě, nemáš se mnou podíl.“ (Jan 13,8)

Později pochopíte

Od svého prvního setkání s Pánem se Petr vydal na cestu vnitřního růstu, protože postupně odhaloval, kdo Ježíš je: Syn živého Boha. Nyní se však blíží Pánovo umučení a Petr má před sebou ještě velký kus cesty. Ve večeradle se odehrává drama o dvou dějstvích: mytí nohou a ustanovení eucharistie. Petr zde začíná zjišťovat, do jakých extrémů může Boží láska zajít a jak moc se ho tato láska osobně dotýká. Až doteď bylo toto přikázání milovat bližního i sebe samého pouze přikázáním, které nenalezlo dosud v jeho srdci hlubokou odezvu, po níž Ježíš touží. Proto Petr oponuje. Neakceptuje, že Boží vůle pro jeho Mistra a pro něho samého je život lásky a pokorné služby každé lidské bytosti.

Tato Petrova zkušenost může být někdy i naše vlastní. I my jsme občas nechápaví. Často potřebujeme čas, abychom pochopili ty nejzákladnější pravdy. V našich srdcích se mísí velké touhy s méně ušlechtilými úmysly. Jak často nás strach ochromuje nebo říkáme věci, které nejsou ztvrzovány našimi činy! Milujeme Pána a víme, že naše povolání je tím největším pokladem. Ano, prodali jsme všechno, abychom ho získali. Ale ubíhající roky, měnící se okolnosti, nepříjemné situace nebo únava, kterou přináší každodenní práce, nám mohou zatemnit cestu.

Může se také stát, že člověk ještě nedosáhl stupně lidské a nadpřirozené zralosti, který nám umožňuje žít povolání jako cestu lásky. Naše láska k bližnímu může být zatížena zkreslením, které zakrývá naše osobní tajemství silnými osobními pocity, které nás vedou k tomu, abychom se soustředili více na své momentální pocity než na náš hluboký vztah k Bohu a k druhým. Nebo nám voluntarismus dává zapomenout, že křesťanský život spočívá především v tom, že se necháme milovat Bohem a přinášíme jeho lásku druhým. Perfekcionismus nás může vést k tomu, že lidské slabosti, s nimiž se setkáváme, vnímáme jako něco, co je Božím plánům vzdáleno.

Ale protože Bůh počítá s našimi omezeními, není překvapen a není námi unaven, když vidí, že máme problémy a nežijeme své povolání tak, jak bychom měli. Stejně jako Petra, tak také nás povolal jako hříšníky a trvá na tomto: „Neumyji-li Tě, nemáš se mnou podíl.“ (Jan 13,8-9) Ježíš ví, že Petr mluvil z lásky, a proto mu odpovídá se stejnou radikálností. Srdce apoštola odpovídá s jeho charakteristickou náruživostí: „Tak nejen nohy, ale i ruce a hlavu.“ Mluví velmi rychle. Věděl Petr, co říká? Zdá se, že to, co se stalo té samé noci, dokazuje, že to nevěděl. Pochopí to později, krok za krokem skrze utrpení umučení, skrze radost vzkříšení a působení Ducha svatého. V každém případě nám jeho rozhovor s Ježíšem ukazuje, že prvním krokem na cestě k plnosti lásky je osobně objevit Ježíšovu lásku a něhu ke každému z nás a uvědomit si, že když litujeme svých ubohostí, stáváme se mu podobnějšími.

Stupně svobody

Následovat Ježíše znamená: naučit se milovat jako on. Je to cesta do kopce, není snadné ji urazit, ale je to cesta svobody. „Čím silnější je naše láska, tím jsme svobodnější. Láska vyžaduje: ‚Všemu věří, ve vše doufá, všechno snáší‘.“¹⁸² Když byl ještě mladým knězem, popisuje svatý Josemaría tento výstup ve svobodě a věrnosti takto: „Stupně: vzdát se Boží vůli, přijmout Boží vůli, chtít Boží vůli, milovat Boží vůli.“¹⁸³

Rezignace je nejnižším stupněm svobody, nejméně šlechetná ze všech čtyř. Snadno se stává základem duchovní vlažnosti. Dalo by se to také popsat jako semeno bez vyhlídky na růst, snášení samo o sobě ve smyslu „nic jiného mi nezbyvá“. Je pravda, že kardinální ctnost statečnosti pomáhá vydržet, odolat. Svoboda se tak skutečně zvětšuje, protože člověk chápe dobro, pro které snáší protivenství, a po tomto dobru touží. Rezignace však nesleduje dobro nebo jej chápe jen vágně, takže z toho nevyplývá žádná radost. Mohou nastat chvíle, kdy se nám jen stěží daří takový postoj překonat. Ale když se člověk poddá rezignaci definitivně, postupně ho přemůže smutek.

Přijetí Boží vůle je výrazem jiného postoje: člověk přitakává skutečnosti. Tento souhlas nelze zaměňovat se souhlasem průměrného člověka, který nemá žádné sny nebo nadšené projekty, pro které by stálo za to žít. Je to spíše realistický postoj toho, kdo ví, že Bůh miluje velké touhy. Ti, kteří s tímto souhlasí, se vstupující do Boží logiky pomalu přesvědčují, že těm, kdo milují Boha, vše napomáhá k dobrému (srov. Řím 8,28). Svatý Josemaría tuto ochotu přijmout Otcovu vůli formuloval takto: „Pomoz mi, Pane, abych ti byl věrný a poslušný (...) jako hlína v rukou hrnčíře. A pak už nebudu žít já, ale budeš ve mně žít i působit ty, má Lásko.“¹⁸⁴

Člověk cítí, jak tento proces přijetí Boží vůle vede ke vzletu, jakmile začneme Boží vůli milovat: „Ty, má lásko, budeš ve mne žít a působit.“ Okolnosti a lidé, které jsme si dříve nevybrali, začínáme mít rádi pro ně samotné. Rozhodli jsme se „pro ně“. „Můj Bože, volím si všechno,“¹⁸⁵ řekla sv. Terezie z Lisieux. Jako sv. Pavel i

ona věděla: „Ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížata, ani přítomnost, ani budoucnost, ani mocnosti, ani výšina, ani hlubina, ani žádné jiné stvoření nás nedokáže odloučit od Boží lásky projevené v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Řím 8,38-39) Tak uprostřed nedokonalosti věcí objevujeme toto „Boží“, co v sobě tyto situace ukrývájí¹⁸⁶, a obraz Boha v druhých se nám stává zřetelnějším.

Zkropení Kristovou krví

Poslední krok na cestě tohoto osobního růstu nám staví před oči lásku. Tak vstupujeme do jádra křesťanského zjevení, jak nás učí svatý Jan: „A my jsme poznali lásku, kterou k nám chová Bůh, a my jsme v ni uvěřili.“ (1 Jan 4,16) Poté, co Pán umyl nohy svým učedníkům, vysvětluje jim, proč to udělal: „Dal jsem vám totiž příklad.“ (Jan 13,15) Nyní jsou připraveni přijmout nové přikázání: „Jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“ (Jan 13,34) Měli by se naučit milovat tou největší láskou, dokonce i za ni položit vlastní život jako on. „Proto mě Otec miluje, že dávám svůj život, abych jej opět přijal. Nikdo mi jej neodnímá, ale dávám jej sám od sebe.“ (Jan 10,17-18) Charakteristickým rysem křesťanské lásky je dávat se, vycházet ze sebe ven, zaníceně se nasazovat pro to, co Bůh chce pro každého jednoho z nás. Znamená to milovat Boží vůli s radostným a tvůrčím souhlasem, který nás zevnitř podněcuje vyjít ze sebe ven. Toto je volba, která je paradoxně jedinou cestou, jak najít sami sebe: „Kdo si totiž chce zachránit život, ztratí jej, kdo však svůj život kvůli mně ztratí, nalezne jej.“ (Mt 16,25)

Tato láska však nespočívá v „jakémisi extrémním mravním úsilí (...), vyšším stupni humanismu“¹⁸⁷. Novost Nového přikázání „může pocházet pouze z daru spojení s Kristem, ze života v NĚm“¹⁸⁸. Proto Pán dává svým apoštolům spolu s novým přikázáním zároveň i svátost lásky. Od této chvíle je eucharistie středobodem křesťanského života. Nestojíme před teoretickou pravdou, ale před životní nutností.¹⁸⁹

„Z pšeničného pole nás vybrala Kristova ruka: Rozsévač vzal pšeničná zrnka do své probodené ruky. Kristova krev je zkropila. Potom hodil Pán zkropenou pšenici do vzduchu, aby tím, že

odumře, přinesla život, a poté, co byla vložena do země, se rozmnožila v zlaté klasy.“¹⁹⁰ Jsme schopni darovat se, protože jsme z kropeni Kristovou krví, která nám pomáhá umírat sami sobě, abychom ve svém okolí nesli bohaté plody radosti a pokoje. Naše účast na Ježíšově oběti a naše uctívání Jeho skutečné přítomnosti v eucharistii nás neustále vede k lásce k bližnímu. Proto „ten, kdo není věrný Božímu poslání a neslouží ostatním, nepomáhá jim poznávat Krista, ten sotva pochopí, co je to eucharistický chléb“. A naopak: „Abychom dovedli ocenit a milovat eucharistii, musíme projít Ježíšovou cestou, jeho postupem: být obilím, odumřít pro sebe sama, vstát k novému životu a vydat hojný užitek: stonásobný.“¹⁹¹

Eucharistický důsledek

„Ježíš kráčí mezi námi, jako to činil v Galileji. Chodí po našich ulicích, zastaví se a hledí na nás svými očima, beze spěchu. Jeho volání přitahuje, okouzluje.“¹⁹² Když se člověk rozhodne jít po jeho boku, žít s ním, život se rozjasní a vyvolává „eucharistický následek“¹⁹³. Láska a blízkost, kterou nám dává, nám pomáhá darovat se druhým tak, jako se daroval on sám. Tímto způsobem člověk objevuje překážky, které znesnadňují růst Kristovy lásky v našem srdci, a bojuje s nimi: tendence vynakládat jen malé úsilí při plnění našich povinností, strach z vyčerpání se v lásce a službě druhým, nedostatek pochopení pro nedostatky druhých nebo dokonce pýcha, která vyžaduje uznání ostatních za naše dobré skutky a zatemňuje naše dobré úmysly.

Svatý Josemaría mluvil s dojetím o radostném životě těch, kdo se oddávají Kristu a věrně ho následují. „Tuto cestu lze shrnout do jednoho slova: milovat. Milovat znamená mít velké srdce, spoluprožívat starosti lidí z našeho okolí, umět odpouštět a mít pochopení: obětovat se s Kristem za duše bližních.“¹⁹⁴ Víme, že to přesahuje naše schopnosti. Proto znovu a znovu potřebujeme Pána, aby nám dal srdce podobné tomu jeho. „Budeme-li milovat jako Kristus, naučíme se sloužit a budeme ochotni odhodlaně a s láskou hájit pravdu (...). Jen když v sobě budeme prožívat Ježíšův život, budeme ho i moci předávat druhým, jen tehdy, když na sobě zakusíme odumření obilného zrna, když budeme pracovat v hlubinách země a přeměňovat ji zevnitř, budeme schopni ji

zúrodňovat.¹⁹⁵ Toto je cesta věrnosti, která, protože je to cesta lásky, je také cestou štěstí.

Paul Müller

Zpět na [Obsah](#)

Něco velkého, a ať je to láska (XII): Plody rodící se z věrnosti

Kniha žalmů začíná chválou plodnosti těch, kteří jsou věrní Bohu a jeho zákonu a kteří se nenechají strhnout zmatkem šířeným pachateli nepravosti: „Je jako strom zasazený u tekoucí vody, který dává své ovoce v pravý čas, jemuž listí neuvadá. Vše, co podnikne, se zdaří.“ (Žl 1,1-3) Toto učení můžeme v Bibli najít opakovaně: „Věrný muž má mnoho požehnání.“ (Př 28,20) „Kdo seje spravedlnost, má mzdu trvalou.“ (Př 11,18) Všechna Boží díla jsou úrodná, stejně jako životy těch, kteří k povolání Bohem nejsou lhostejní. Pán to připomněl apoštolům při poslední večeři: „Já jsem vyvolil vás a ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a aby vaše ovoce zůstávalo.“ (Jan 15,16) Jedinou věc, kterou Pán žádá, je, abychom s ním zůstávali spojeni jako ratolesti na vinném kmenu, protože „kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce“ (Jan 15,5).

V průběhu staletí se světcí mohli opakovaně těšit důkazy o Boží štědrosti. Například sv. Terezie napsala: „Jeho Veličenstvo nemá jistě ve zvyku špatně platit za ubytování, jestliže ti, kteří ho přijímají, jsou pohostinní.“¹⁹⁶ Těm, kteří jsou mu věrní, vřelými slovy slíbil, že je přivítá ve svém království: „Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána.“ (Mt 25,21) Avšak Bůh nečeká na to, až jeho děti přijdou do ráje, aby je odměnil, ale už v tomto životě je zahrnuje požehnáním a uvádí je do božské radosti, dá z nich vzejít plody svatosti a ctností a také dá, aby člověk vydal ze sebe to nejlepší na základě toho, čím byl Bohem obdarován. Přitom nám pomáhá příliš se neznepokojoval vlastní křehkostí a stále více důvěřovat v Jeho všemohoucnost. A také prostřednictvím svých synů Pán žehná i těm, kteří jsou jim nablízku. Bůh se z takových věcí těší: „Tím bude oslaven můj Otec, když ponese hojné ovoce.“ (Jan 15,8)

Nyní si pojdme připomenout, jaké plody vydává naše věrnost, jak v životě našem, tak v životě druhých. Kéž tyto plody, které jsou důsledkem naší věrnosti, a i mnoho dalších, jež jsou známé pouze Bohu, nás povzbudí k tomu, abychom nikdy neztráceli vděčnost

vůči Bohu za jeho péči a blízkost! I takto se můžeme naučit stále více se radovat z této lásky.

Ráj v nás

Několik týdnů předtím než sv. Josemaría odešel do nebe, řekl skupině svých synů: „Pán chtěl v nás uložit nesmírně hodnotný poklad. (...) V nás přebývá Bůh, náš Pán v celé své velikosti. V našich srdcích se tedy nachází Ráj.“¹⁹⁷ Pán to slíbil apoštolům: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo; můj Otec ho bude milovat a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek.“ (Jan 14,23) To je nejdůležitější dar, který nám Bůh nabízí: své přátelství a svou přítomnost v nás.

Každý den můžeme v modlitbě nazírat obnoveným pohledem skutečnost, že Bůh je v nás přítomný, a uchovávat tuto skutečnost v naší paměti. Pak plni úžasu a vděčnosti se budeme snažit opětovat jako dobří synové nezměrnou lásku, kterou má Bůh k nám. A tak Pán „nesestupuje z Nebe každý den, aby zůstal ve zlatém ciboriu, ale aby zde našel jiné Nebe, které je mu nekonečně dražší než to předchozí: Nebe v naší duši, která je stvořena k jeho obrazu a je živým chrámem nejdražší Trojice!“¹⁹⁸ Pouze díky tomuto Božímu daru se můžeme cítit nekonečně bohatí a můžeme si také být jisti radostí, kterou působíme Bohu naší věrností.

Když přijdou fyzické či morální zkoušky a dostaví se únava, když na nás dopadnou těžkosti, přišel čas na to, abychom si připomněli ještě jednou, že „jestliže Bůh bydlí v naší duši, všechno ostatní, ač se zdá být jakkoli důležité, je pouze náhodné a přechodné; ale zato my v Bohu jsme věční“¹⁹⁹. Jistota že Bůh je se mnou, ve mně a že já jsem v Něm (srov. Jan 6,56), je zdrojem vnitřní jistoty a naděje, které nejsou lidsky vysvětlitelné. Tato jistota nás činí stále prostší - jako děti - a dává nám široký a důvěřivý pohled, klid a radost v nitru. Z hloubi duše tedy vycházejí radost a mír, jako ovoce přirozeně rodící se z věrnosti a ze sebedarování. Toto ovoce je tak důležité a má takovou evangelizační sílu, že sv. Josemaría o ně prosil Pána při mši svaté každý den, a to pro něho samého a také pro své dcery a své syny.²⁰⁰

Boží království je v nás a my ho musíme šířit všude kolem nás: v našich domovech, na pracovišti, při odpočinku či setkáních s

přáteli... „V současné době často zažíváme nedostatek pokoje ve vztazích, v práci, v rodinném životě... je tedy stále více nutné, abychom my křesťané byli stále, jak řekl sv. Josemaría, „rozsévači pokoje a radosti“.²⁰¹ Ze zkušenosti víme, že tento pokoj a radost nejsou pouze lidské. Proto budeme usilovat o uchování Boží přítomnosti v našem srdci, aby On nás naplnil svými dary a my je mohli tak předávat lidem, kteří jsou nám nablízku. Účinek této jednoduché setby je zaručený, přestože její účinnost je nevyzpytatelná: „Pokoj ve světě možná záleží víc na našem osobním odhodlání být vždy laskaví, umět odpouštět, být méně zaměřeni na sebe, než na jakkoliv důležitých vyjednáváních mezi státy.“²⁰²

Pevné a milosrdné srdce

Když dovolíme, aby se v nás Boží přítomnost zakořenila a vydala plody - a v tom určitém způsobem spočívá věrnost - postupně získáváme „vnitřní vytrvalost“, která nám časem umožní zůstat trpěliví a klidní v nesnázích, v nepředvídaných událostech a nepříjemných situacích, při vlastních i cizích omezeních. Svátý Jan Maria Vianney říkal, že „naše nedostatky jsou jako zrnka písku vedle veliké hory Božího milosrdenství“²⁰³. Toto přesvědčení nám dovoluje stále více jednat tak, jak Bůh jedná s týmiž lidmi a za stejných okolností, tedy s vlídně a s milosrdenstvím, aniž by nás znepokojovalo, že nejednají podle našich okamžitých představ či přání. Nakonec zjišťujeme, že všechny události jsou nějakým způsobem „prostředky Boží vůle a musí být přijímány s úctou a láskou, s radostí a pokojem“²⁰⁴. Takto se pro nás modlitba stává krok za krokem jednodušší, jsme chápavější a snadněji odpouštíme tak, jak to dělá Pán. Rychleji nabýváme pokoj, pokud jsme ho dříve ztratili.

Někdy se nám může zdát, že ochota být mírní a milosrdní vůči odsouzeníhodné ubohosti druhých nebo vůči zlomyslnosti těch, kteří chtějí škodit, je projevem slabosti. Vzpomeňme si však, že Ježíš kárá apoštoly, když ho nabádají, aby seslal na Samaritány, kteří ho nepřijali, trest z nebe (Lk 9,55). „Úmysl křesťana - úmysl dobrého Samaritána, Ježíšův úmysl - je „srdce, které vidí“. Toto srdce vidí, kde je potřeba lásky, a chová se podle toho.“²⁰⁵ Naše trpělivé milosrdenství, které se v protivenstvích nehněvá ani si

nestěžuje, se stává balzámem, jímž Bůh uzdravuje zkroušená srdce, obvazuje jejich rány (Žl 147,3) a cestu ke konverzi jim činí snadnější a snesitelnější.

Účinnost, kterou si nedovedeme představit

Pečovat o svoji image a obeznámit s naším osobním profilem ostatní může být dnes nezbytným požadavkem pro to, abychom mohli působit a měli vliv v různých prostředích sociálních či pracovních sítí. Nicméně když ztratíme ze zřetele, že žijeme v Bohu a že On „je nám neustále nablízku“²⁰⁶, může se tento zájem zvrhnout v rafinovanou posedlost projevující se větší či menší touhou být přijat, uznán, *následován* nebo dokonce obdivován. Uvědomujeme si tedy neustálou potřebu ověřovat si důležitost a závažnost všeho toho, co konáme a říkáme.

Tato touha být uznáván a vážen se ve skutečnosti, řečeno trochu hrubě, zakládá na hluboké pravdě. Naše cena je opravdu veliká, a to taková, že Bůh chtěl dát svůj život za každého z nás. Přesto se stává, že snadno začneme *vyžadovat*, i když pouhým náznakem, lásku a uznání, které ale můžeme pouze *přijímat*. Možná že právě proto nám chtěl Pán prostřednictvím svých blahoslavenství předat tato ponaučení: „Dejte si pozor, abyste nekonali dobré skutky okázale před lidmi, jinak nemáte odplatu u svého Otce v nebesích.“ (Mt 6,1) A ještě radikálněji: „Ať neví tvoje levice, co dělá tvoje pravice.“ (Mt 6,3)

Nebezpečí, že budeme Lásku vyžadovat namísto toho, abychom ji pouze přijímali, se bude umenšovat, pokud v nás zůstane přesvědčení, že Bůh na nás nahlíží se zcela jedinečnou láskou - protože láska se odráží v detailech. „Jestliže chceš mít diváky u všeho, co děláš, už je máš: andělé, archandělé a dokonce samotného Boha veškerého stvoření.“²⁰⁷ Člověk, který ví, že je stále doprovázen, váží si sám sebe a nepotřebuje tak žádné zvláštní vnější důkazy toho, že jeho modlitby jsou vyslyšeny a jeho život je plodný. A to platí stále, ať už jsme známí mnoha lidem nebo jsme většině lidí neznámí. Stačí, že si Boží pohled na nás uvědomujeme a že Ježíšova slova jsou určena každému z nás: „a tvůj Otec, který vidí i to, co je skryté, ti odplatí“ (Mt 6,4).

V tomto smyslu se můžeme hodně naučit z Ježíšova života, který vedl v ústraní v Nazaretu. Tam strávil nejdelší část svého pozemského života. Pod pozorným pohledem svého nebeského Otce, Panny Marie a svatého Josefa, Boží Syn už v tichosti s nekonečnou působivostí pracoval na vykoupení lidstva.

Málokdo o něm věděl, ale tam, ve skromné řemeslnické dílně v malém galilejském městě, Bůh navždy změnil historii lidstva. I my můžeme mít stejnou plodnost Ježíšova života, pokud mu dovolíme, aby se skrze nás projevoval a mohl milovat s tou samou prostotou.

Ze skrytosti každého svatostánku a z hlubin našeho srdce Bůh stále proměňuje svět. To je důvod, proč naše oddanost Bohu, ve spojení s Ním i ostatními lidmi, má ve společenství svatých takový účinek, který si ani neumíme představit nebo změřit. „Nevíš, zda jsi postoupil kupředu, ani o kolik jsi postoupil... Ale k čemu by ti byl tento výpočet? Důležité je, abys vytrval a s planoucím srdcem spatřil více světla a rozšířil svůj obzor... abys usiloval o naše záměry a předvídal je - i kdybys nevěděl, jaké to jsou - a aby ses za všechny modlil.“²⁰⁸

Bůh se nemění

Svatý Pavel vybízí křesťany k věrnosti a také k tomu, aby se nebáli jít proti proudu a pracovali s pohledem upřeným na Pána: „Proto buďte pevní, moji milí bratři, nedejte se zviklat a vždy vynikejte v díle Páně. Víte přece, že Vaše námaha není marná.“ (1 Kor 15,58)

Svatý Josemaría opakoval slova apoštola jiným způsobem: „Jestliže jste věrní, můžete se považovat za vítěze. Ve vašem životě nepoznáte porážku. Neúspěch neexistuje, jednáme-li čestně a s úmyslem konat Boží vůli. S úspěchem či bez něho máme vyhráno, protože jsme veškerou práci vykonali z lásky.“²⁰⁹

Na jakékoliv cestě k povolání se může stát, že na konci našeho odevzdávání se nás přepadá malomyslnost. Tehdy nás může napadnout, že jsme až dosud nebyli tak štedří, nebo že naše věrnost nevydává mnoho plodů a že náš apoštolát není dost účinný. Proto je dobré si připomenout, co Bůh říká: „Nebudou se namáhat nadarmo.“ (Iz 65,23) Svátý Josemaría to říkával takto: „Být svatým znamená být účinným, i když svatý plody své práce

sám nevidí a ani nesbírá.“²¹⁰ Bůh občas dovoluje, aby jeho věrní šli při své práci vstříc zkouškám a těžkostem, aby zkrášlil jejich duši a zjemnil jejich srdce. Když navzdory našemu nadšení pramenící z toho, že děláme věci Bohu milé, pocítíme sklíčenost nebo únavu, nepřestávejme pracovat se *smyslem pro tajemství*: nezapomínejme, že naše účinnost „je často neviditelná, neuchopitelná, nemůže být spočítána. Jsme si vědomi toho, že náš život vydá plody, ale nelpíme na tom, abychom poznali jak, kde a nebo kdy. (...) Postupujme vřed, dejme do toho vše, ale nechme na Něm a jeho vůli, jakým způsobem přinese naše úsilí své plody“²¹¹.

Pán nás žádá, abychom se při práci odevzdávali s důvěrou v jeho moc a nespoléhalí jen na tu naši, měli jeho pohled na věci a ne ten náš, omezený. „Když opravdu ztratíš sám sebe v Pánu, naučíš se být spokojen se vším, co přijde, a neztrácet vyrovnanost, jestliže tvé úkoly - přestože jsi do nich vložil všechno své úsilí a použil všech vhodných prostředků - nedopadly podle tvých představ. Dopadly přece tak, jak chtěl Bůh.“²¹² Vědomí, že Bůh může všechno a že vidí a cení si veškerého dobra, které konáme, jakkoli nepatrné a skryté se může zdát, nám pomůže „abychom se cítili bezpečně a byli plní optimismu v nesnadných časech, které mohou nastat v dějinách světa nebo v našem osobním životě. Bůh je stále stejný: všemohoucí, nejvyšší moudrý, milosrdný; a v každé době dokáže ze zla vytěžit dobro a proměnit prohry ve velká vítězství těm, kdo v Něho důvěřují“²¹³.

V rukou Božích žijeme uprostřed světa jako jeho děti a stáváme se rozséváči pokoje a radosti pro všechny, kteří žijí kolem nás. Je to trpělivá, řemeslná práce, kterou Bůh koná v našem srdci. Ať prozáří všechny naše myšlenky a vede všechny naše činy. Tak to konala Pana Maria, naše Matka, která se radovala z velkých věcí, jež Pán vykonal v jejím životě. Kéž bychom i my uměli říkat spolu s ní každý den: *Fiat!*, „ať se mi stane podle tvého slova“ (Lk 1,38).

Pablo Edo

Zpět na [Obsah](#)

Notes

[←1]

Benedikt XVI., Promluva, 25. 4. 2005.

[←2]

František, apoštolská exhortace *Kristus žije* (25. 3. 2019), č. 286

[←3]

Některé z nejznámějších děl svatého Josemaríi (konkrétně *Cesta, Brázda, Výheň, Jít s Kristem, Boží přátelé, Svatý růženec, Křížová cesta, Rozhovory*) jsou v této knize citovány podle autora a titulu. Bibliografické odkazy na ně jsou na stránce escriva.org/cs/ i s celým textem v češtině.

[←4]

F. Ocáriz, poznámky ze setkání s mladými lidmi v Argentině, 5. 8. 2018.

[←5]

A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, díl I., s. 85.

[←6]

Benedikt XVI., enc. *Deus Caritas est* (23. 12. 2005), č. 1.

[←7]

František, ap. exh. *Evangelii Gaudium* (24. 11. 2013), č. 3.

[←8]

AGP, Biblioteca, P03, 2017, s. 146.

[←9]

Svatý Jan Pavel II., Promluva k mladým z Kazachstánu, 23. 9. 2001.

[←10]

Benedikt XVI., *Generální audience*, 2. 7. 2006.

[←11]

Cesta, kriticko-historická edice, komentář k č. 382.

[←12]

Jít s Kristem, č. 1.

[←13]

Boží přátelé, č. 300.

[←14]

A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I, s. 72.

[←15]

Tamtéž, s. 72.

[←16]

Sv. Terezie od Ježíše, *Život*, kap. VIII, 5.

[←17]

Svatý Řehoř z Nyssy, *Homilie* 43.

[←18]

A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I, s. 73.

[←19]

Tomáš Kempenský, *Následování Krista*, kniha III, kap. 5.

[←20]

František, modlitební vigilie s mladými během SDM v Krakově, 30. 7. 2016.

[←21]

Římský misál, 1. eucharistická modlitba.

[←22]

František, promluva na modlitební vigilii SDM v Krakově, 30. 7. 2016.

[←23]

Boží přátelé, č. 312.

[←24]

Srov. např. Nm 11,14n: „Nemohu sám unést všechn tento lid, je to nad mé síly. Když už se mnou chceš takto jednat, raději mne zabij, jestliže jsem u tebe našel milost, abych se nemusel dívat na svoje trápení.“ Jr 20,18: „Proč jsem vyšel z matčina lůna? Abych viděl trápení a strasti, aby v hanbě končily mé dny?“ 1Kr 19,4: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“

[←25]

František, ap. exh. *Gaudete et Exsultate* (19. 3. 2018), č. 131.

[←26]

František, Promluva na SDM v Krakově, 31. 7. 2016.

[←27]

Boží přátelé, č. 38.

[←28]

Jít s Kristem, č. 45.

[←29]

F. Ocáriz, *Luz para ver, fuerza para querer*. ABC, 18. 9. 2018.

[←30]

Svatá Terezie Benedikta od Kříže (Edith Stein), *Vida escondida y epifanía* v *Obras Completas V*, Burgos 2007, 637.

[←31]

Křížová cesta, 5. zastavení, č. 2.

[←32]

F. Ocáriz, „*La vocación al Opus Dei como vocación en la Iglesia*“. V *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp, 1993, s. 152.

[←33]

Srov. Ex 3,6; Mt 22,32.

[←34]

Svatý Josemaría, *Soukromé poznámky IV*, č. 296, 22. 9. 1931 (v *Camino, edición crítico-histórica*, komentář k č. 813).

[←35]

Svatý Jan Pavel II., Homilie při mši svaté na zahájení pontifikátu, 24. 5. 2005.

[←36]

Benedikt XVI., Homilie při mši svaté na zahájení pontifikátu, 24. 4. 2005.

[←37]

Tamtéž.

[←38]

Tamtéž.

[←39]

František, Homilie při kanonizační liturgii, 14. 10. 2018. Srov. též Gaudete et Exsultate, č. 32.

[←40]

Instrucción, 19. 3. 1934, č. 48.

[←41]

A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei, sv. I, s. 73.*

[←42]

Cesta, č. 928.

[←43]

Svatý Jan Pavel II., ap. exh. *Pastores dabo vobis* (25. 2. 1992), č. 36.

[←44]

Srov. *Brázda*, č. 290; *Boží přátelé*, č. 206; *Milovat vášnivě svět v Rozhovory*, č. 113 a násl.

[←45]

Promluva papeže Františka na modlitební vigílii SDM v Krakově, 30. 7. 2016.

[←46]

Benedikt XVI., Generální audience, 17. 5. 2006.

[←47]

Katechismus katolické církve, č. 936.

[←48]

Svatý Josemaría, *Brázda*, č. 32.

[←49]

Svatý Josemaría, *Výheň*, č. 964.

[←50]

František, Modlitební vigilie SDM v Krakově, 30. 7. 2016.

[←51]

Svatý Josemaría, *Dopis 6. 5. 1945*, č. 42.

[←52]

Tamtéž.

[←53]

P. Seewald, Joseph kardinál Ratzinger: *Křesťanství na přelomu tisíciletí*, Portál, Praha 1997, s. 25.

[←54]

Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného setkání, *Crónica*, 1974, sv. I, s. 529.

[←55]

En diálogo con el Señor, edición crítico-histórica, Rialp, Madrid 2017, p. 199.

[←56]

Svatý Pavel VI., Homilie, 14. 10. 1968.

[←57]

Svatý Josemaría, Poznámky z rodinného setkání, *Crónica*, 1972, s. 460.

[←58]

Benedikt XVI., Setkání s mladými v Sulmoně, 4. 7. 2010.

[←59]

S. Rubin y F. Ambrogetti, *El Papa Francisco. Conversaciones con Jorge Bergoglio*, Ediciones B, Barcelona, 2013, p. 48.

[←60]

Blahoslavený John Henry Newman, *Apología pro vita sua*, Ciudadela, Madrid 2010, p. 215.

[←61]

Dopis 9. 1. 1932, cit. v *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp, Madrid 1993, s. 148.

[←62]

F. Ocáriz, „Luz para ver, fuerza para querer“, ABC, 18. 9. 2018.

[←63]

Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 2690.

[←64]

Apuntes íntimos, č. 25, v P. Rodríguez, F. Ocáriz, J.L. Illanes, *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp 1993, s. 216.

[←65]

František, ap. exh. *Gaudete et exsultate* (19. 3. 2018), č. 21.

[←66]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 1.

[←67]

Camino, edición crítico-histórica, komentář k č. 417.

[←68]

J. Ratzinger, Homilie, 19. 5. 1992, cit. v *Romana*, č. 14 (1992), s. 48.

[←69]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 133.

[←70]

2. vatikánský koncil, dogm. konst. *Lumen gentium* (21. 10. 1964), č. 40.

[←71]

Srov. Jan Pavel II., ap. exh. *Christifideles laici* (30. 12. 1988), č. 16–17; Benedikt XVI., Audience, 13. 4. 2011; a nejnověji František, ap. exh. *Gaudete et exsultate* (19. 3. 2008).

[←72]

Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 309.

[←73]

En diálogo con el Señor, edición crítico-histórica, Rialp, Madrid 2017, s. 101.

[←74]

V. García Hoz, „Mi encuentro con Monseñor Escrivá de Balaguer“, v R. Serrano (ed.) *Así le vieron*, Rialp, Madrid, 1992, s. 83.

[←75]

Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného setkání ve Valladolidu, 22. 10. 1972 (zachycené v dokumentu „El corazón del trabajo“).

[←76]

Sv. Josemaría, *Výheň*, č. 740.

[←77]

F. Ocáriz, „La vocación al Opus Dei como vocación en la Iglesia“, v *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp, Madrid, 2014, p. 169.

[←78]

Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, č. 202.

[←79]

Soukromé poznámky, č. 1753, cit. v A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I, s. 357.

[←80]

Sv. Jan Pavel II., *Překročit práh naděje*, Tok, Praha 1995.

[←81]

Sv. Josemaría, *Instrucción*, 1. 4. 1934, č. 65.

[←82]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 14.

[←83]

F. Ocáriz, *Naturaleza, gracia y gloria*, Eunsa 2000, s. 263.

[←84]

Blahoslavený Álvaro del Portillo, *Carta*, 30. 9. 1975 (AGP, biblioteca, P17, 1991, sv. II, s. 63).

[←85]

Sv. Josemaría, *Carta*, 28. 1. 1975, v E. Burkhart, J. López, *Vida cotidiana y santidad en la enseñanza de San Josemaría*, sv. II, Rialp, Madrid 2011, s. 301.

[←86]

Jít s Kristem, č. 30.

[←87]

Srov. sv. Jan Pavel II., *Generální audience*, 10. 10. 1979; 24. 10. 1979; 31. 10. 1979.

[←88]

Srov. sv. Jan Pavel II., *Generální audience*, 10. 10. 1979, č. 2.

[←89]

Benedikt XVI., *Promluva k římské kurii*, 22. 12. 2006.

[←90]

Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 122.

[←91]

F. Ocáriz, *Dopis*, 14. 2. 2017, č. 8.

[←92]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 884.

[←93]

Sv. Josemaría, *En diálogo con el Señor, edición crítico-histórica*, Rialp, Madrid 2017, s. 185.

[←94]

Křížová cesta, VIII. zastavení, č. 5.

[←95]

Přítelem nazýval sv. Josemaría občas Ježíše. Srov. *Cesta*, č. 422; *Jít s Kristem*, č. 93.

[←96]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 2.

[←97]

Sv. Josemaría, Poznámky ze setkání s mládeží, 6. 7. 1974 (AGP, biblioteca, P04, s. II, s. 113).

[←98]

Newman, J. H. „Love of Relations and Friends”, *Parochial and Plain Sermons 2*, kázání 5.

[←99]

Cesta, č. 171.

[←100]

Benedikt XVI., Promluva k římské kurii, 22. 12. 2006.

[←101]

František, Kázání z Domu sv. Marty, 26. 6. 2013.

[←102]

Benedikt XVI., Promluva k římské kurii, 22. 12. 2006.

[←103]

F. Ocariz, *Dopis*, 9. 1. 2018, č. 9.

[←104]

J. Ratzinger, „El comienzo de una nueva cercanía”, v *El resplandor de Dios en nuestro tiempo*, Barcelona, Herder, 2008, s. 185.

[←105]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 27.

[←106]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 30. Tamtéž. 22-30, obsahující homílii „Manželství: křesťanské povolání“.

[←107]

Cesta, č. 27. Taktéž č. 360.

[←108]

Sv. Josemaría, *Apuntes íntimos*, č. 1697 (10. října 1932), Andres Vázquez de Prada, *The Founder of Opus Dei*, Vol. 1, Scepter Publishers, Princeton, 2001, s. 392 (volný překlad).

[←109]

Sv. Josemaría, poznámky z rozjímání, 12. říjen 1947, in *While He Spoke to Us on the Way*, s. 31 (volný překlad).

[←110]

Tamtéž. „Tuto formuli jsem zvolil jako požehnání na cestu a přidal jsem k ní vzývání Panny Marie: Beata Maria intercedente, bene ambules: et Dominus sit in itinere tuo, et Angelus eius comitetur tecum (Na přímluvu Panny Marie ať se vám cesta vydaří, ať je Pán na vaší cestě a jeho anděl ať jde s vámi.)”

[←111]

Svatý Jan Pavel II. nazval manželství „prvotní svátostí“ (srov. generální audience 20. října 1982 a 23. května 1984).

[←112]

Fernando Ocáriz, Pastýřský list, 14. února 2017, č. 25.

[←113]

František, generální audience, 2. září 2015.

[←114]

Joan Maragall, „Elogio del vivir” *Vida escrita*, Madrid, Aguilar, 1959, s. 105 (volný překlad).

[←115]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 42.

[←116]

Sandor Marai, *El último encuentro*, Salamandra, Barcelona, 2007, s. 107 (volný překlad).

[←117]

Fernando Ocáriz, *Pastýřský list*, 4. června 2017.

[←118]

Jít s Kristem, č. 24.

[←119]

„A los árboles altos,” populární píseň, na kterou odkazuje sv. Josemaría v *Cestě*, č. 145.

[←120]

C.S. Lewis, *The Four Loves*, kapitola 6 (volný překlad).

[←121]

Jít s Kristem, č. 23.

[←122]

Tamtéž, č. 26.

[←123]

Tamtéž, č. 27.

[←124]

František, homilie ze svatořečení, 27. dubna 2014.

[←125]

Svatý Jan Pavel II., generální audience, 27. června 1984 (volný překlad).

[←126]

Tamtéž a Pís 8,6.

[←127]

Sv. Pavel VI., ap. exh. *Evangelii nuntiandi* (8. 12. 1979), č. 82. Srov. též sv. Jan Pavel II., ap. list *Novo millennio ineunte* (6. 1. 2001), č. 40; Benedikt XVI., Homilie při zahájení biskupské synody o nové evangelizaci, 7. 10. 2012; František, ap. exh. *Evangelii gaudium* (24. 11. 2013), č. 27.

[←128]

F. Ocáriz, *Dopis* 4. 8. 2017.

[←129]

Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1666.

[←130]

Sv. Josemaría, *Apuntes íntimos*, č. 1725, cit. v Andrés Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I.

[←131]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 27.

[←132]

Sv. Josemaría, *Boží přátelé*, č. 184.

[←133]

František, Generální audience, 4. 2. 2015.

[←134]

F. Ocáriz, Pastýřský list, 9. 1. 2018, č. 5.

[←135]

J. Diéguez, *Llegar a la persona en su integridad: el papel de los afectos (I)*, opusdei.org

[←136]

Sv. Josemaría, poznámky z rodinného setkání, 17. 2. 1958, cit. v S. Bernal, Monseñor Josemaría Escrivá de Balaguer. *Apuntes sobre la vida del Fundador del Opus Dei*; Rialp, Madrid 1980, s. 20.

[←137]

Dostojevskij, F. *Bratři Karamazovi*, doslov.

[←138]

Sv. Josemaría, poznámky ze setkání s mladými lidmi, listopad 1972. Citováno v *Dos meses de Catequesis*, 1972, sv. I, s. 416 (AGP, biblioteca, P04).

[←139]

František, ap. exh. *Amoris laetitia* (19. 3. 2016), č. 262. Sv. Josemaría to takto humorně vykresloval: „Sotva se klouček narodí, už matinka přemýšlí o tom, jak ho ožení s dívkou X, a o tom, co budou dělat. Tatiček přemýšlí o tom, jakou profesionální dráhu svému synovi vybere, a v čem bude syn podnikat. Oba dva mu vysní růžovou budoucnost. Protože jsou rodiče lidé, vyrostě z chlapce chytrý a hodný člověk. Jednoho krásného dne rodičům řekne: ‚Vaše růžové plány mne nezajímají‘ a hned je oheň na střeše.“ (Poznámky ze setkání s rodinami, 4. 11. 1972, v *Hogares luminosos y alegres*, s. 155 [AGP, biblioteca, P11].)

[←140]

A. Sastre, *Tiempo de caminar*, Rialp, Madrid 1989, s. 52.

[←141]

Srov. A. Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei*, sv. I.

[←142]

Srov. Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 104.

[←143]

Sv. Josemaría, *Výheň*, č. 18.

[←144]

Slova sv. Josemaríi adresovaná rodinám, 22. 10. 1960. v A. Rodríguez Pedrazuela, *Un mar sin orillas*, Rialp, Madrid 1999, s. 348.

[←145]

František, *Regina coeli*, 21. 4. 2013.

[←146]

Římský misál, Eucharistická modlitba.

[←147]

Andres Vázquez de Prada, *Zakladatel Opus Dei, III. díl*, str. 26.

[←148]

Fernando Ocáriz, „La vocación al Opus Dei como vocación en la Iglesia“, v *El Opus Dei en la Iglesia*, Rialp, Madrid 1993, s. 153.

[←149]

Svatý Josemaría, *Výheň*, č. 902.

[←150]

Sv. Ignác z Antiochie, *List Římanům*, č. 3.

[←151]

Aristotelés, *O duši I*, 2.

[←152]

Svatý Josemaría, *Cesta*, č. 902.

[←153]

Papež František, apoštolská exhortace *Gaudete et exsultate* (19. března 2018), č. 175.

[←154]

Sv. Jan Zlatoústý, *Kázání na Matoušovo evangelium*, VII, 5.

[←155]

Svatý Josemaría, *Cesta*, č. 797.

[←156]

Svatý Josemaría, *Křížová cesta*, Sedmé zastavení.

[←157]

Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 356.

[←158]

Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 356.

[←159]

Sv. Josemaría, *Dopis*, 9. ledna 1932, č. 9.

[←160]

Fernando Ocáriz, *Dopis*, 14. února 2017, č. 9.

[←161]

Instrukce, 19. březen 1934, č. 27 (kurzíva je v originálu), citováno v *Cestě, kriticko-historická edice*, poznámka k č. 942.

[←162]

Římský misál, Eucharistická modlitba III.

[←163]

Benedikt XVI., Generální audience, 10. září 2008.

[←164]

Sv. Josemaría, Poznámky z rozjímání, duben 1955, v *Obras* 1956, XI, s. 9.

[←165]

Saint Josemaria, *Alone with God*, s. 273.

[←166]

Srov. Javier Echevarría, Homilie, 5. září 2010 (*Romana*, č. 51, červenec-prosinec 2010).

[←167]

Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 969.

[←168]

Papež František, ap. exh. *Christus vivit* (25. března 2019), č. 288.

[←169]

Rozhovor Pilar Urbano s Donem Javierem Echevarriou, *Época*, 20. 4. 1994, citováno v knize Alvara Sáncheze Leóna, *En la tierra como en el cielo*, Madrid, Rialp 2019, s. 349-350.

[←170]

Sv. Josemaría, *Dopis*, 31. května 1954, č. 22.

[←171]

Fernando Ocariz, *Dopis*, 9. ledna 2018, č. 5.

[←172]

Sv. Josemaría, *Dopis*, 31. května 1954, č. 16.

[←173]

Tamtéž.

[←174]

Sv. Josemaría, *Dopis*, 24. října 1942, 9; srov. *Boží přátelé*, č. 37.

[←175]

Benedikt XVI., Homílie, 13. května 2007; František, Homílie, 3. května 2018.

[←176]

Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného setkání, 10. května 1967, v *Crónica* 1967, s. 605.

[←177]

Fernando Ocariz, *Dopis*, 14. února 2017, č. 9.

[←178]

Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 565.

[←179]

V Madridu ve třicátých letech minulého století „pískat“ byl slangový termín, který znamenal „dobře fungovat“. Sv. Josemaría ho používal, když někdo žádal o přijetí do Opus Dei. Nyní je to interní termín Díla.

[←180]

Sv. Josemaría, Poznámky z rodinného setkání, 24. dubna 1967, v *Crónica* 1967, s. 506.

[←181]

Sv. Josemaría, Rozjímání, 25. února 1963, v *Crónica* 1964, IX, s. 69.

[←182]

F. Ocáriz, *Dopis* 9. 1. 2018, č. 5.

[←183]

Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 774.

[←184]

Sv. Josemaría, *Výheň*, č. 875.

[←185]

Svatá Tereza z Lisieux, *Příběh duše*, kap. 1.

[←186]

Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 114.

[←187]

J. Ratzinger – Benedikt XVI., *Ježíš Nazaretský II. díl*.

[←188]

Tamtéž.

[←189]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 154.

[←190]

Tamtéž, č. 3.

[←191]

Tamtéž, č. 158.

[←192]

Papež František, ap. exh. *Christus vivit* (25. března 2019), č. 277.

[←193]

Viz Benedikt XVI., ap. exh. *Sacramentum caritatis* (22. února 2007), č. 83.

[←194]

Sv. Josemaría, *Jít s Kristem*, č. 158.

[←195]

Tamtéž.

[←196]

Svatá Terezie od Ježíše, *Cesta k dokonalosti*, kap. 34.

[←197]

Srov. S. Bernal, Mons. Josemaría Escrivá de Balaguer. *Apuntes sobre la vida del fundador del Opus Dei*, Rialp, Madrid 1980, str. 361.

[←198]

Svatá Terezie z Lisieux, *Autobiografické spisy*, kap. 5.

[←199]

Svatý Josemaría, *Boží přátelé*, č. 92.

[←200]

Srov. J. Echevarría, *Memoria del Beato Josemaría Escrivá*, Madrid, Rialp 2000, str. 229.

[←201]

F. Ocáriz, *Kázání*, 12. 5. 2017.

[←202]

Tamtéž.

[←203]

Citováno v G. Bagnard, „*El Cura de Ars, apóstol de la misericordia*“, Anuario de Historia de la Iglesia 19 (2010) str. 246.

[←204]

Instrukce květen 1935 - 14. 9. 1950, č. 48.

[←205]

Benedikt XVI., Encyklika *Deus Caritas est* (25. 12. 2005), č. 31.

[←206]

Svatý Josemaría , *Cesta*, č. 267.

[←207]

Svatý Jan Zlatoústý, *Homilie na svatého Matouše*, 19.2 (PG 57, 275).

[←208]

Svatý Josemaría , *Výheň*, č. 605.

[←209]

Svatý Josemaría , *A solas con Dios*, n. 314 (AGP, Biblioteca, P10).

[←210]

Výheň, č. 920.

[←211]

František, ap. exh. *Evangelii gaudium* (24. 11. 2013), č. 279.

[←212]

Svatý Josemaría , *Brázda*, č. 860.

[←213]

Otec Javier, *Pastýřský list*, 4. 11. 2015.